

Vänersborgs kommun Årsredovisning

2016

Till vad går pengarna i Vänersborgs kommun?

Av varje 100-lapp kommunen får, går den till följande verksamhet

Var kommer pengarna ifrån?

Snabbfakta för kommunen					
	2012	2013	2014	2015	2016
Antal invånare	36 968	37 369	37 890	38 381	38 955
Skattesats (Kr)	22:21	22:21	22:21	22:21	22:21
Antal anställda, kommunen	3 070	2 918	3 006	3 168	3 479
Årets resultat, kommunen (Mkr)	39	31	20	41	59
Årets resultat, koncernen (Mkr)	45	42	32	53	90
Årets investeringar, kommunen (Mkr)	106	140	134	211	175
Årets investeringar, koncernen (Mkr)	223	215	225	302	340

Innehållsförteckning

Snabbfakta, organisation och politik

Hundralappen - Snabbfakta	2
Kommunens organisation	4
Kommunstyrelsens ordförande 2015	5

Förvaltningsberättelse

Övergripande målavstämning och sammanfattning	6-9
Omvärld	10-11
Samhällsekonomisk bakgrund	12-13
Personalredovisning	14-15
Välfärdsredovisning	16-17
Miljöredovisning	18-19
Finansiell analys för kommunen och koncernen	20-28
Finansiell profil	28
Driftredovisning	29
Investeringsredovisning	31-32

Finansiella rapporter

Resultaträkning och kassaflödesanalys	34
Balansräkning	35
Redovisningsprinciper och noter	36-44
Jämförelsetal, övergripande	45

Nämndernas verksamhetsberättelser

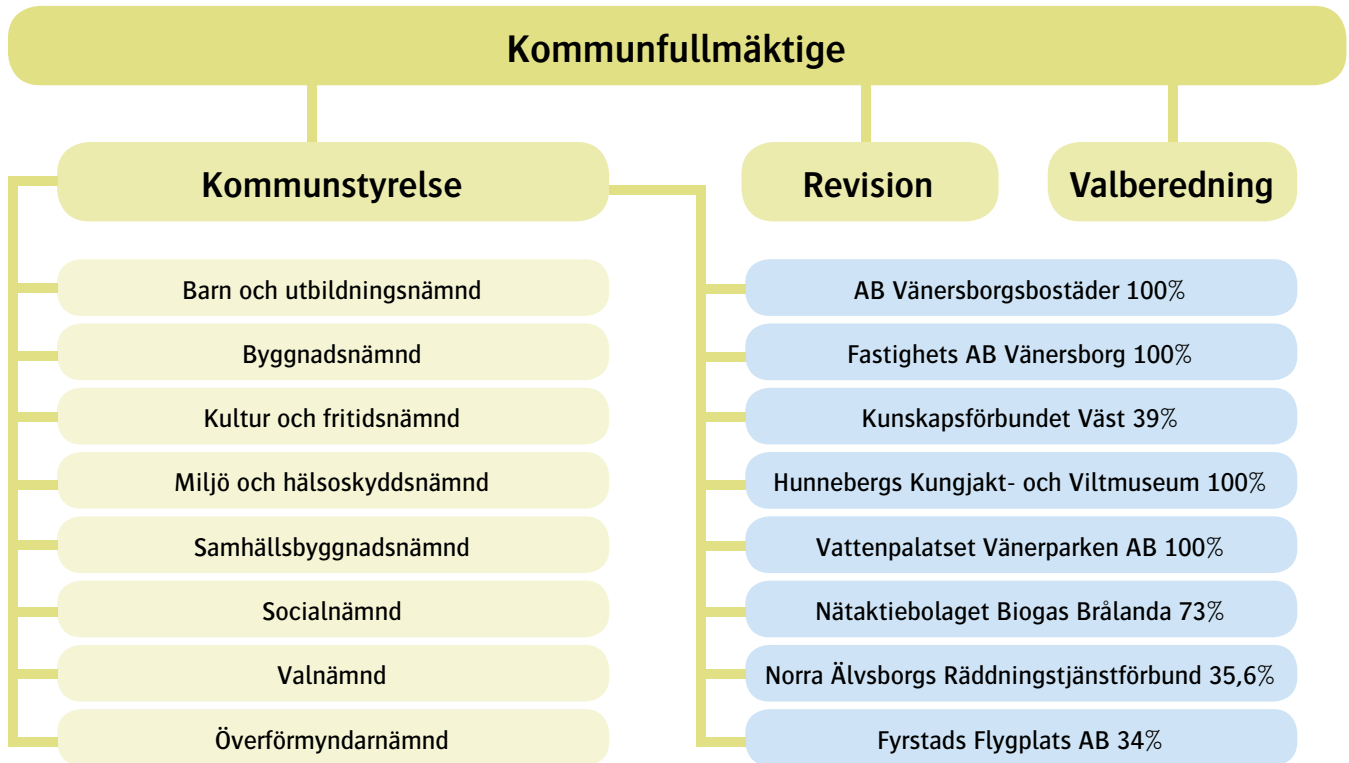
Kommunfullmäktige och valnämnden	46
Revisionen	47
Överförmyndarnämnden	48
Barn- och utbildningsnämnden	49-53
Byggnadsnämnden	54-55
Kommunstyrelsen	56-59
Kultur- och fritidsnämnden	60-63
Miljö- och hälsoskydds nämnden	64-65
Samhällsbyggnadsnämnden	66-71
Socialnämnden	72-77

Bolagens verksamhetsberättelser

AB Vänersborgsbostäder	78-79
Fastighets AB Vänersborg	80-81
Kunskapsförbundet Väst	81-83
Hunnebergs Kungajakt- och Viltmuseum AB	84-85
Vattenpalatset Vänerparken AB	86
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	87
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund	88-89
Fyrstads Flygplats AB	90-91

Diverse

Ordförklaringar	92
Revisionsberättelse	93

Kommunstyrelsens sammansättning 2016

Ordförande: Marie Dahlin (S)
1:e v ordförande: Gunnar Lidell (M)
2:e v ordförande: Bo Carlsson (C)

Ledamöter: Benny Augustsson (S)
 Kenneth Borgmalm (S)
 Marie-Louise Bäckman (KD)
 Lena Eckerbom Wendel (M)

Peter Göthblad (L)
 Marika Isetorp (MP)
 Kurt Karlsson (SD)
 Madelaine Karlsson (S)

Bengt Larson (S)
 Marianne Ramm (V)
 Lutz Rininsland (V)
 Anders Strand (SD)

Kommunstyrelsen

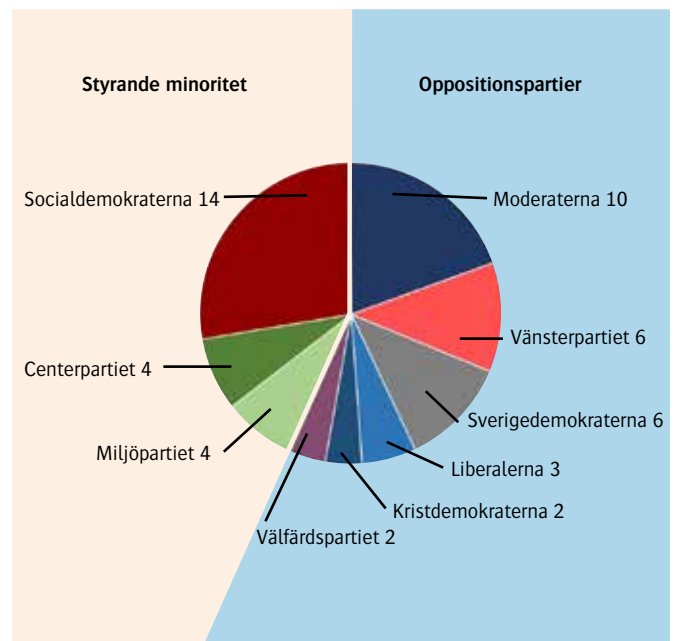
Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har till uppgift att leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. De 51 ledamöterna i fullmäktige utses vid allmänna val vart fjärde år. Fullmäktige fattar beslut om övergripande frågor såsom skattesats, mål och riktlinjer samt om kommunens budget m.m. Fullmäktige sammanträder vid ca nio tillfällen per år. Fullmäktige leds av ett presidium som består av ordförande Lars-Göran Ljunggren (S) förste vice ordförande Niklas Claesson (M) och andre vice ordförande Anna-Karin Sandberg (MP).

Kommunala nämnder

Kommunens nämndsorganisation är fastställd av kommunfullmäktige. I Vänersborgs kommun finns utöver kommunstyrelsen åtta nämnder. För alla nämnder finns ett reglemente som anger vilket ansvarsområde varje nämnd har. Nämnderna ska följa de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och det ska ske inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angivit. Nämnderna är ansvariga gentemot fullmäktige och ska regelbundet rapportera om sin verksamhet till fullmäktige.

”Vi flyttar fram våra positioner på en rad områden.”

När jag i slutet av december 2016 summerar vad som hänt i Vänersborgs kommun, är det utan tvekan positiva tongångar som dominerar. Det händer saker. Vi stärker våra positioner på en rad områden. Utan rangordning vill jag lyfta fram några exempel som ligger mig särskilt varmt om hjärtat.

Bostadsbyggandet i kommunen har kommit igång. Under året tog Vänersborgsbostäder det första spadtaget för ett hyreshus i kvarteret Cypressen. Lägenheterna släpptes i oktober och på bara fem (!) dagar var allt uthyrt. Det ger en fingervisning om behovet av nya bostäder. Jag hävdar att det är särskilt betydelsefullt att tillgången till hyresrätter blir säkrad. Det är ett viktigt komplement till bostadsrätter och egna villor.

2017 inleds byggandet av den nya stadsdelen Holmängen som enligt planerna ska få ungefär 600 lägenheter. På Holmängen ska flera byggherrar och fastighetsägare utveckla området tillsammans och det ska bli oerhört spännande att se det nya växa fram.

Bodialogerna som vi haft med aktörer på bostadsmarknaden har blivit ett forum för oss när det gäller diskussioner och avstämningar med företrädare för bostadsbranschen. Känslan från de mötena är att det finns många som vill satsa på bostadsbyggande i Vänersborg. Kvitton på det får vi genom de många förfrågningar och begäran om detaljplaner som har kommit in till kommunen under året.

Jag förstår intresset. Med sitt vatten- och grönnära läge, och med Göteborg och västkusten inom pendlingsavstånd, är vi en mycket attraktiv kommun för byggarna.

Att vår kommun växer och att vi får fler invånare är trevligt. Genom bostadsbyggandet kommer vi under de närmaste åren att få ännu större möjligheter att erbjuda fina och varierade boendelösningar till dem som hör av sig.

För dem som är intresserade av att flytta till vår kommun finns dessutom så mycket mer än staden Vänersborg. Vi har en fantastisk landsbygd där entreprenörandan spirar, inte minst i våra många starka och fina lantbruk. Planer finns för bostadsbyggande på flera platser längs vår del av Vänerns västra kust, i och kring Brålanda. Bland annat ska vi erbjuda större tomter där människor ska kunna få plats både med eget boende och egna företag på samma ställe. Ett viktigt steg för vidare utveckling av Vargön tar vi genom den fortsatta utbyggnaden av Va-nätet i Nordkroken.

I fråga om utvecklingen av näringsliv och arbetsmarknad blir det alldeles naturligt för mig att lyfta fram Varner. Tidigare i år fick jag äran att vara med på invigningen av deras stora lager. Varners val av Vänersborg stärker vår attraktionskraft i allmänhet och Trestad Centers attraktionskraft i synnerhet. Satsningen har gett ringar på vattnet och i dagsläget letar vi mer mark i området för kommande etableringar. Dessutom har Varner gett nya jobb i vår kommun och det är mycket välkommet.

En händelse som gjort mig glad är den lyckade flyttningen av turistbyrån från resecentrum till gågatan. Den har varit mycket uppskattad och turistbyrån har blivit väldigt välbesökt av många kommuninvånare som normalt kanske inte går dit. Den har blivit en ny mötesplats. Jag hoppas att detta leder till att vi får många nya ambassadörer för vår kommun.

Och på tal om mötesplatser finns en ny sådan i Timjanhuset. Där har musik- och danslystna ungdomar fått en plats att vara.

Att vi behöver göra snabba insatser för att få ordning på vårt ”sjuka” kommunhus kan kortsiktigt betraktas som en negativ händelse. Men jag väljer ändå att se det som en investering för framtiden. Förutsatt att de politiska besluten går i rätt riktning, kommer vi att kunna bygga om och få bra arbetsplatser med goda arbetsmiljöer som bidrar till att vi alla kan må bra på jobbet.

Sist, men inte minst: Ett stort tack till alla förtroendevalda och anställda för många fina och engagerade insatser under året. Jag hoppas att ni, precis som jag, ser fram mot ett spännande och framgångsrikt 2017!

Marie Dahlin
kommunstyrelsens ordförande

Övergripande målavstämning

Vision

Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Kommunfullmäktige fastställde kommunens vision i december 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen ska vara en ledstjärna för all kommunal verksamhet och ska genomföra hela organisationen.

Visionen kan gälla över en lång planperiod, flera mandatperioder och under skilda politiska majoriteter. Visionen preciseras i inriktningsmål.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Inriktningsmålen är fullmäktiges övergripande viljeinriktning som ordnas under fem områden: invånare, samhällsutveckling, ekonomi, verksamhetsutveckling och medarbetare. Kommunfullmäktige tolkar visionen och preciserar den till inriktningsmål.

I inriktningsmål anges viljeinriktning för vad som ska uppnås. Det ska ge en strategisk och övergripande vägledning. Inriktningsmålen ska vara ett fåtal och särskilt viktiga och skall hanteras inom beslutade budgetramar.

Målavstämning

Under året görs delårsrapporter april och augusti och årsredovisning. Den startar med rapportering av mått, aktiviteter och resultatuppfyllelse inom förvaltningarna. Där sker analys, vidtas åtgärder för resultatuppfyllelse och sammanställs rapporter till nämnderna respektive kommunstyrelsen. Nämnderna och kommunstyrelsen följer upp uppdragen, inriktningsmålen och resultaten och rapporterar till fullmäktige.

Den övergripande målavstämningen är en sammanfattning av hur de politiska inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen.

Invånare

Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet

◆ Uppnåddes delvis under året

Antalet invånare som är nöjda med sin livssituation har ökat under 2016 i jämförelse med 2015.

SCB:s undersökning visar att invånarnas upplevda trygghet har minskat till 48 procent (-6). Det är åtta procentenheter lägre än genomsnittet och sju procentenheter lägre än kommuner i samma storlek. Bedömningen är att organisationen måste arbeta mer med att identifiera vilka behov som finns för att öka känslan av trygghet i kommunen.

Ett trygghetsbelysningsprojekt i Torpaområdet har genomförts och ny belysning har installerats på Sanden.

Föräldraenkäten för förskolan och elevenkäten för grundskolan visar att barn och elever upplever stor trygghet och trivsel.

Fler elever i åk 8, 91 procent, upplever att de känner sig trygga i skolan, vilket är högre än riket (1,5 procent). Ett långsiktigt arbete pågår för att öka närvaron i skolan för alla elever. Den upplevda tryggheten bland brukare hemtjänst äldreomsorg minskade med två procent medan tryggheten bland särskilt boende äldreomsorg ökade, där båda bedömningarna är strax över riksgenomsnitt.

Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv

◆ Uppnåddes delvis under året

Fritidshemmen och sommarskolan har under året samarbetat med föreningslivet.

Evenemang inom allmänskultur, biblioteket och Aqua Blå har haft ett ökat antal besökare. Besökare till huvudbiblioteket har ökat med tio procent jämfört med föregående år och bryter den nationella trenden om färre besök. På grund av reparationsarbete var Arenan avstängd en månad under våren vilket resulterat i att färre evenemang genomfördes och besöksantalet minskade.

Besökare till ungdomsverksamhet har ökat jämfört med föregående år, bland annat som ett resultat av öppnandet av en mötesplats i Timjanhuset.

I SCB:s medborgarundersökning har antalet besökare till idrotts- och kulturaktiviteter minskat jämfört med föregående år.

Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses

◆ Uppnåddes delvis under året

I SCB:s Nöjd Medborgarindex är invånarna likvärdigt nöjda jämfört med tidigare år, men strax under riksgenomsnittet.

För att förbättra indexet krävs högre resultat vad gäller nöjdhet inom gator och vägar, Idrotts- och motionsanläggningar, Stöd för utsatta personer, Miljöarbete, Gymnasieskolan.

SCB Medborgarundersökning visar att medborgarna är nöjda med möjligheterna till att utöva sina fritidsintressen och tillgången till kultur- och idrottsevenemang samt nöjesutbudet.

Resultatet avseende detta ligger något över riksgenomsnittet, bortsett från ungdomar (18-24 år) som ger ett lägre betyg.

Det råder platsbrist inom förskolan och alla barn har inte fått plats inom garantitiden. Det beror på en stor ökning av antalet barn som lett till både brist på lokaler och personal. Under hösten har öppettiden i förskolan ökat med 2,5 timma per vecka för att möta vårdnadshavarnas behov och förväntningar.

Nöjdheten bland elever om deras syn på skolan och undervisningen ökade till 78 procent (+2) vilket är högre än riket (75).

Enkätundersökningar bland bygglovsansökande visade att upplevelsen var mycket god gällande bra service och bemötande.

I den externa kvartalsmätningen Insikt, som besvaras av företag, sjönk betyget på bygglovshandläggning.

Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

■ Uppnåddes inte under året

I SCB:s Medborgarundersökning minskade medborgarnas Nöjd-inflytande-index till 37 procent, där rikssnitt var 40. Andelen invånare som tycker att kommunen har en öppen dialog med sina invånare minskade till 48 procent (-4). Invånarna

är nöjdare än rikssnittet med tillgång till information, men har lägre nöjdhet för kontakt, påverkan och förtroende. Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med företag och föreningar medan nöjdheten kring dialog med invånarna minskade till 48 procent (-4). Kommunens Facebooksida har utvecklat som ett verktyg för ökad dialog med invånarna och rankades i december som bästa Facebooksida bland Sveriges kommuner. Föräldraenkäten för förskola och grundskola visade en fortsatt hög nöjdhet med den samverkan som finns mellan hem och förskola/skola. Nöjdheten för föräldrarna i åk 8 var lägre än för förskolan och åk 2 och 5.

Samhällsutveckling

Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism

● Uppnåddes under året

Antal nyanmälda platser till Arbetsförmedlingen ökade i november med 18 procentenheter i jämförelse med samma period 2015. Varner Group startade upp sin verksamhet under försommaren med cirka 100 nya arbetstillfällen. Intresset för kommunal företagsmark har varit högt under året.

Andel elever som fullföljt sin gymnasieutbildning på fyra år har ökat till 82,7 procent (+0,6) att jämföra med rikssnittet 78,6 procent. Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning var oförändrat från 2015 (14,0), vilket var något lägre än Riket (14,1).

Ett ökat utbud av evenemang inom kultur och fritid bidrar till att öka kommunens attraktionskraft och skapar förutsättningar för fortsatt tillväxt inom besöksnäringen. Trenden är att antalet gästnätter i Vänersborg ökar jämfört med föregående år men också jämfört med Västsverige. För att öka antalet besökare har Kultur- och fritidsförvaltningen arbetat aktivt med olika kommunikationskanaler.

Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen

◆ Uppnåddes delvis under året

Under 2015 ökade antalet färdigställda bostäder i kommunen, där främsta ökningen avsåg småhus. Underskottet av bostäder i kommunen är fortsatt stort. Siffror för 2016 redovisas under våren 2017.

Projektet Skaven/Öxnared visades på Bomässa 2016.

Planprogrammen för Onsjö och Skaven/Öxnared är godkända av kommunfullmäktige och arbetet med detaljplaner pågår.

Arbete med planering av Sanden pågår.

Flera detaljplaner håller på att slutföras som möjliggör centrumnära bostäder (Haren, Misteln, Hagaparken). Det finns ett uppdrag för framtagande av nya detaljplaner för Lasarettet och Timjan. Detaljplanen för Ursand Camping har vunnit laga kraft och detaljplanen för Tån 4:4 i Brålanda är antagen. Detaljplanen för bostadsområdet Holmängen antogs under 2016 och försäljning av tomter pågår.

Socialförvaltningen har tagit fram en reviderad boendepän utifrån målgruppernas behov. Förvaltningen har kännedom om mellan 80-90 personer som saknar egen bostad. Förvaltningen klarar bostadsförsörjning för den äldre målgruppen, men har svårigheter med bostadsförsörjning till personer med vissa särskilda behov samt nyanlända.

Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen

● Uppnåddes under året

I Timjanhuset öppnades under året en mötesplats för ung kultur i Vänersborg. Mötesplatsen har lockat 1910 besökare sedan invigningen i höstas.

En omDispositionering av huvudbibliotekets lokaler, med barnavdelningen på entréplan, har resulterat i att fler barnfamiljer träffas på avdelningen, stannar längre och använder utbudet under olika delar av dagen. Som en del av arbetet med Områdesutveckling Torpa fortsätter också biblioteket att utveckla sin verksamhet vid biblioteksfilialen på Tärnanskolan. Hjälpande händer erbjuder en "Tonårsklubb" flera dagar i veckan där verksamheten utformas i dialog med ungdomarna.

Under året har utegym anlagts i Brålanda, Björkåsparken och Skräckleparken. En multisportanläggning på Flanaden har byggts under året.

Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen

◆ Uppnåddes delvis under året

Brukarundersökningen Insikt görs områdesvis fyra gånger om året med start under kvartal tre 2016, där mätningarna hanteras och utvärderas förvaltningsvis. Ett kommungemensamt resultat presenteras under våren 2017.

Antalet nyregistrerade företag ökade till 4,2 per 1000 invånare under 2015, i jämförelse med 3,6 (2014) och 4,1 (2013). Antalet var högre än Trollhättan (3,9) och lägre än Uddevalla (5,5). Kommunens Nöjd-Kund-Index i SKL:s mätning Insikt förbättrades 2015 med fyra enheter till 68, vilket är samma som riket. I Svenskt Näringslivs medlemsundersökning förbättrades kommunens ranking med 24 steg till plats 243.

Ekonomi

Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem

◆ Uppnåddes delvis under året

I SCB:s medborgarundersökning 2016 är Nöjd-Medborgar-Index hos invånarna på samma nivå som riksgenomsnittet. Invånarnas nöjdhet inom förskolan och gymnasieskolan var lägre än riksgenomsnittet och kommuner i samma storleksklass. Äldreomsorgens kostnader var nio procent högre än vad strukturen och befolkningsunderlaget motiverar medan Individ- och familjeomsorgens strukturkostnad var lägst i Trestad. Trollhättans kostnad följer strukturen medan Uddevalla hade högre strukturkostnad för äldreomsorg (+13) och individ- och familjeomsorg (+2). Andelen nöjda brukare inom hemtjänst äldreomsorg minskade (-1) medan andelen nöjda brukare särskilt boende äldreomsorg ökade (+1). Omdömet är högre än riket, Trollhättan och Uddevalla.

Barnomsorgen och grundskolan ligger strax under sin strukturkostnad. Medelmeritvärdet för kommunens åk 9 minskade till 207,6 (-1,4). Kostnad per betygspoäng i åk 9 ökade med knappt tre procent, men är lägre än riket, Trollhättan och Uddevalla. Kostnaden för gymnasieskolan var lägre i Vänersborg än strukturen motiverar (-2) medan Trollhättans kostnad var åtta

procent lägre än strukturkostnaden.

En hög strukturkostnad beror på en högre ambitionsnivå eller en lägre effektivitet.

Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt

● Uppnåddes under året

Kapitalförstöring har undvikits då tilldelat underhållsmedel möjliggjort en långsiktigt god förvaltning av kommunens byggnader. Särskilda prioriteringar för 2016 var kultur- och fritidsanläggningar, i synnerhet Halle vibadet i Vargön där byggkonstruktionen renoverats. Ett omfattande underhållsarbete i Idrottshuset planeras till våren 2017. Förvaltning av kommunens finansiella tillgångar och skulder har skett inom ramen för beslutad finanspolicy.

Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

◆ Uppnåddes delvis under året

Nämnderna redovisar ett sammanlagt överskott med 22 mkr. Det är dock endast kommunstyrelsen som redovisar överskott av de större nämnderna. Av kommunens nio nämnder redovisar fem underskott. Samtliga fyra finansiella mål uppnås.

Verksamhetsutveckling

Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas

◆ Uppnåddes delvis under året

I samband med handlingsplanen för personalenkäten 2015 har åsikter och förbättringsförslag från verksamheterna tagits fram. Ny mätning av personalenkäten sker hösten 2017.

Arbetsmarknadsavdelningen har genomfört ambassadörsutbildningar bland medarbetare. Syftet är att öka kompetensen bland anställda på arbetsplatser som tar emot personer med svårigheter att ta sig in på den reguljära arbetsmarknaden.

En fjärde omgång av Karriärprogrammet startar hösten 2016. Programmet har hittills haft 31 deltagare där 77 procent fått chefstjänster. Utöver detta så har tre personer fått andra ledande uppdrag.

Förenkla helt enkelt syftar till att utveckla kommunens kontakter med näringslivet genom bättre kunskap om näringslivet och ökat internt samarbete. Resultatet mäts områdesvis genom servicemätning av kommunernas myndighetsutövning (Insikt). Ett resultat för samtliga områden redovisas under våren 2017.

Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

● Uppnåddes under året

Tidigare utvecklingsinsatser avseende lärmiljö syftar till att bredda förskolornas och skolornas kunskaper kring utformning av och tänkande kring lärmiljöer. Förskolechefer, rektorer och elevhälsopersonal har förbättrat arbetet kring anpassningar och särskilda stödåtgärder.

Särskilda insatser har resulterat i att fler invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning regelbundet deltar i ordinarie kultur- och fritidsverksamhet. Flera nyanlända och ensamkommande barn deltar i verksamheten. För att funktionsnedsatta ska kunna delta på lika villkor har en källhockeyrink installerats i hockeyhallen under året.

Enligt Handisams undersökning för 2016 uppgick tillgängligheten för kultur till 28 procent och arbetsmarknad till 53 procent av totalt maxpoäng. Tillgängligheten för idrott uppmättes till 62 procent av totalt maxpoäng.

Medarbetare

Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

◆ Uppnåddes delvis under året

Personalomsättningen under 2016 ökade till nio procent (+1). Den totala sjukfrånvaron ökade med 1,3 procentenheter till 9,3. Kvinnor har högre andel sjukfrånvaro, men under året fanns den största ökningen av sjukfrånvaro hos män (+1,6).

Löneskillnaden mellan kvinnor och män minskade under 2016 till 2,4 procent.

Handlingsplaner kopplade till resultat från personalenkäten 2015 har tagits fram. Ny mätning sker hösten 2017. För att utveckla en god arbetsmiljö har flera olika utbildningsinsatser genomförts såsom arbetsmiljöutbildning till nämnder, skyddsombud, rehabombud, chefer och medarbetare.

Nya kommungemensamma rutiner för avgångssamtal har tagits fram för att få ett bättre underlag från de som avslutar sin anställning om avgångsorsaker och avgångsvägar, samt hur kommunen uppfattas som arbetsgivare.

Personalklubben i Vänersborg blev utsedd till Sveriges bästa personalklubb.

Områden	Inriktningsmål	2016	2015
Invånare	Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet	◆	◆
	Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv	◆	●
	Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses	◆	◆
	Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar	■	●
Samhällsutveckling	Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism	●	●
	Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen	◆	◆
	Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen	●	●
	Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen	◆	◆
Ekonomi	Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem	◆	◆
	Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt	●	●
	Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar	◆	◆
Verksamhetsutveckling	Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas	◆	●
	Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla	●	●
Medarbetare	Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare	◆	●

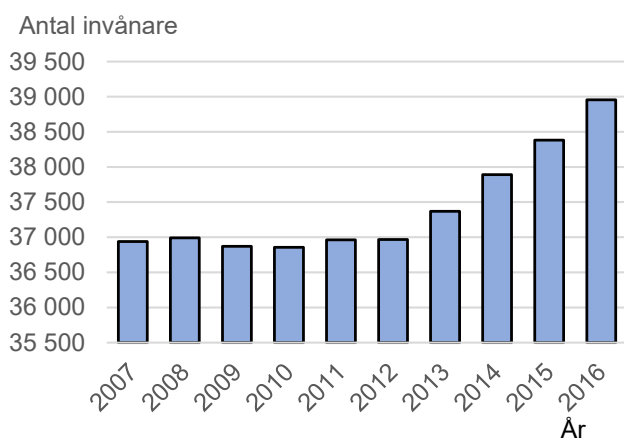

Omvärld

Befolkningen ökar

Vid årsskiftet 2016/2017 hade Vänersborgs kommun 38 955 invånare. Det är en ökning med 574 personer sedan föregående årsskifte, en kraftig ökning för fjärde året i rad sett ur ett tioårigt perspektiv. Befolkningsökningen beror på inflyttning från utlandet och är kopplat till de senaste årens kraftigt ökade asylinvandring. Från regionen och övriga landet har Vänersborg ett negativt flyttnetto.

Befolkningsutveckling 2007-2016

Andelen av Vänersborgs befolkning som är i yrkesverksam ålder är lägre än riks- och länsgenomsnittet, en skillnad som ökat de senaste åren. Andelen utrikes födda är lägre i jämförelse med såväl riket som med Västra Götalands län, men skillnaden har minskat de senaste åren.

Befolkningsammansättning 2016

	Åldersfördelning %			Fördeln. kön %			Andel utrikes födda %
	0-17	18-64	65-	kvinnor	män		
Vänersborg	21,5	56,5	22,1	49,8	50,2	14,5	
Västra Götaland	20,7	60,1	19,3	49,8	50,2	17,6	
Hela riket	20,8	59,4	19,8	49,8	50,2	17,9	

Under 2016 hade Vänersborg ett flyttningsöverskott om 593 personer. Motsvarande uppgift för 2015 var ett överskott på 489 personer. Kommunen hade under 2016 ett positivt flyttnetto i förhållande till utlandet, medan flyttnettot mot länet och riket i övrigt var negativt.

Befolkningsförändringar 2011 - 2015

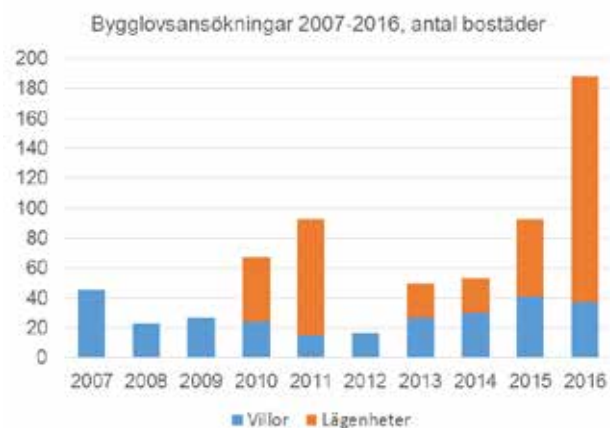
Antal personer	2012	2013	2014	2015	2016
Inflyttningsnetto	69	411	461	489	593
Födelsenetto	-58	-11	61	7	-30
Justeringar	-5	1	-1	-5	11
Summa	6	401	521	491	574

Behov av fler bostäder

I Vänersborg är bostadsbristen märkbar. Bland annat är efterfrågan stor på hyresrätter. Vänersborgsbostäder hade i november 2016 cirka 7 500 personer i sin bostadskö, nästan dubbelt mot två år innan. Det är också ont om tomter för de som vill bygga hus. De kommunala tomterna är helt slut i centralorten.

Under de senaste åren har några större bostadsprojekt avslutats – extra våningar på Roddaregatan, punkthus vid Quality hotell och radhus vid Hagaparken. Bygget av 48 lägenheter i kv. Cypressen pågår. Exploatering av ett nytt bostadsområde på Holmängen pågår, vars detaljplan ger utrymme för i storleksordningen 600 bostäder efter full utbyggnad. Detaljplanarbetet för Onsjö fortsatte under 2016, där en första etapp skulle kunna ge uppskattningsvis 450 bostäder. Ett program är också under färdigställande för Skaven/Öxnered, där en första etapp skulle kunna ge kring 200 bostäder. På Korseberg ska första etappen av sammanlagt tretton fyrfamiljshus påbörjas.

Antalet bygglovsansökningar för permanenta bostäder har fördubblats jämfört med föregående år. Ökningen avser lägenheter.

Förbättrad arbetsmarknad

Arbetsförmedlingens sammanställning av arbetsmarknadsåret 2016 visar på en stark utveckling med ökad sysselsättning, även om det är fortsatt kärvt för framförallt de som saknar gymnasieutbildning. Under 2016 fortsatte arbetslösheten att vända nedåt. Varslen minskade och fler lediga platser anmäldes till Arbetsförmedlingen. Det var också fler inskrivna som lämnade arbetslösheten för jobb eller studier. Samtidigt bromsas sysselsättningen av en ökad matchningsproblematik. I små och medelstora städer, som Vänersborg, saknas framförallt arbetskraft till offentlig sektor.

Till följd av en nettoinvandring som till stora delar bidrar till det ökade arbetskraftsutbudet, så kommer det ställas stora krav på bland annat språkpraktikplatser och samhällsorientering.

2016 lämnade ett stort antal kommuninvånare etableringsfasen och skrevs in i jobb- och utvecklingsgarantin, vilket för individen innebar mindre ersättning och därmed ökar behovet av kompletterande försörjningsstöd i kommunen. Denna utveckling är påtaglig och den kommer att förstärkas under de närmaste åren. Gruppen kommer vara i behov av stora insatser för inte fastna i en långvarig arbetslöshet.

Samhällsekonomisk bakgrund

Internationell konjunktur

Trots en rad uppmärksammade politiska händelser, problem i banksektorn och svaga offentliga finanser fortsätter den internationella konjunkturåterhämtningen. Konjunkturinstitutet (KI) bedömer i sin decemberrapport att den globala tillväxten av bruttonationaltillväxten (BNP), stiger från 3,2 procent 2016 till 3,5 procent per år både 2017 och 2018. Den globala ekonomin har ännu inte helt återhämtat sig efter finanskrisen. Efter en lång period med återhållsamma investeringar finns det ett uppdämt investeringsbehov och investeringstillväxten stiger därför framöver. Uppgången är tydligast i OECD-länderna, vilka drabbades betydligt hårdare av finanskrisen än tillväxtekonomierna.

BNP-tillväxten i euro-området har varit stabil och sedan inledningen av 2013 pendlat mellan 0,2 och 0,5 procent. Tillväxten väntas även fortsättningsvis hålla sig inom detta spann, vilket är en tillräckligt hög takt för att arbetslösheten ska fortsätta att falla gradvis från dagens nivå på 10 procent.

Medan konsumtionen ökar i en stabil men historiskt sett måttlig takt, väntas investeringarna gradvis växa snabbare. Investeringsnivån är fortfarande nedpressad och behovet av ersättningsinvestering ökar.

I USA var BNP-tillväxten stark det tredje kvartalet 2016. Hushållens konsumtion fortsatte att stiga i god takt och exporttillväxten sköt i höjden. Däremot var investeringstillväxten fortsatt låg. Skattesänkningar och en fortsatt positiv utveckling på arbetsmarknaden bidrar till en god inkomstutveckling för amerikanska hushåll, och konsumtionstillväxten fortsätter att vara robust. Den starka dollarn minskar amerikanska företags konkurrenskraft och exportutvecklingen, blir enligt KI:s bedömning, relativt svag de närmaste åren.

Efter en i det närmaste obruten period med nedgång sedan det första kvartalet 2010 stabiliserades BNP-tillväxten i Kina 2016. Såväl under det första som andra och tredje kvartalet 2016 var tillväxten 6,7 procent, mätt som årlig procentuell förändring. Med undantag för det första kvartalet 2009 är det den lägsta tillväxten sedan åtminstone 1992. Den kinesiska ekonomin leder av stora obalanser med överkapacitet och svag vinstutveckling.

Svensk ekonomi

I Sverige ökade BNP med 0,5 procent det tredje kvartalet 2016. Samtidigt bröts den tidigare positiva trenden på arbetsmarknaden när sysselsättningen minskade något och arbetslösheten steg till 7,0 procent. BNP-tillväxten väntas öka något det sista kvartalet 2016 och arbetslösheten väntas vända nedåt igen. Under helåret 2016 uppgick BNP-tillväxten till 3,5 procent. Under 2017 och 2018 bedömer konjunkturinstitutet att BNP-tillväxten faller tillbaka. De fasta bruttoinvesteringarna har ökat mycket snabbt de senaste åren, bland annat som en följd av en kraftig ökning av bostadsbyggandet. Bostadsbyggandet är nu på en jämförelsevis hög nivå och tilltagande utbudsbe- gränsningar bidrar till att uppgången bromsar in de närmaste två åren, trots att behovet av nya bostäder fortfarande är stort. Även näringslivets övriga investeringar är på en hög nivå och

växer därför långsammare framöver.

Den fortsatta konjunkturuppgången medför att efterfrågan på arbetskraft kommer att vara hög 2017 och 2018. Anställningsplanerna i näringslivet indikerar att behovet av att nyrekrytera för närvarande är stort. Bristen på arbetskraft med efterfrågad kompetens har dock stigit de senaste åren och antalet arbetsställen i näringslivet med rekryteringsproblem är nu uppe på samma nivå som under högkonjunkturåret 2007. Även i den offentliga sektorn är läget bekymmersamt. Ungefär två av tre offentliga arbetsgivare uppger att de har problem att rekrytera personal med rätt kompetens.

Under 2016 uppgick inflationen, enligt konsumentprisindex (KPI) till 1,0 procent. Sveriges kommuner och landsting (SKL) bedömer i februari 2017 att den ökar till 1,6 procent under 2017 och till 2,3 procent 2018.

Kommunsektorns ekonomi

De senaste tio åren har kommunernas sammanlagda resultat i genomsnitt uppgått till 2,8 procent av skatter och generella statsbidrag. Kommunerna har alltså med god marginal klarat de 2 procent som kan betraktas som en tumregel för god ekonomisk hushållning. År 2015 uppgick det samlade resultatet till 15 miljarder kronor och var således inget undantag. Även 2016 förväntas ett starkt resultat i kommunsektorn.

Den förhållandevis höga tillväxten i den svenska ekonomin, med en snabb ökning av antalet arbetade timmar, har gett bra skjuts åt skatteunderlaget i reala termer de senaste åren. Den utvecklingen fortsätter ytterligare en tid, men dämpas redan under nästa år när konjunkturen går in i en lugnare fas, med mindre sysselsättningsökning. Den starka tillväxt av skatteunderlaget under 2015 väntas fortsätta i nästan lika snabb takt 2016. Enligt SKL:s bedömning avtar skatteunderlagets ökning ytterligare något under 2017. Det hänger ihop med att sysselsättningsutvecklingen dämpas samt minskade utbetalningar av sjukpenning och arbetslöshetsersättningar. Från och med 2018 växlar skatteunderlagets ökning ner till en nivå under den genomsnittliga sedan millennieskiftet. Det beror framförallt på att den långa perioden med sysselsättningsökning upphör när konjunkturtoppen passeras. För kommunsektorns del innebär det en väsentligt svagare utveckling av skatteunderlaget än åren innan. Det är också, i reala termer, liktydigt med en svagare utveckling än normalt. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg samtidigt växer extra snabbt.

Personalredovisning

Personalkostnader och intäkter

Den totala personalkostnaden inkl. löneskatt uppgick till 1 574,5 mkr (1 410,4 mkr 2015). Av dem utgjorde personalkostnaderna 1 459,3 mkr. Pensionskostnaderna uppgick till 115,2 mkr. Lönerelaterade intäkter uppgick till 51,3 mkr (53 mkr 2015) och bestod av ersättning från försäkringskassan, varav LSS 27 mkr och från arbetsförmedlingen 24,3 mkr.

Medellönen omräknat till heltidslön för tillsvidareanställda ökade med 961 kr till 28 269 kr i genomsnitt. Männen medellön var i genomsnitt 28 825 kr och kvinnornas 28 141 kr.

Personalstruktur

Antalet anställda ökar och uppgick till 3 479 personer den 1 november 2016. Det är en ökning med 311 anställda sedan 2015 (se tabell nedan). Samtliga förvaltningar har ökat i antal anställda.

Tabellen visar tillsvidare och visstidsanställda den 1 november 2016

Antal Anställda	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	2457	565	3022
Visstid	274	183	457
Totalt antal anställda	2731	748	3479

Antalet årsarbetare (den summerade faktiska sysselsättningsgraden omräknat till heltidstjänster) var 3 339 vilket är en ökning med 295 årsarbetare från förra året. Utöver det anlidade kommunen timvikarier motsvarande 258 årsarbetare. En ökning med 20 årsarbetare från 2015. Sommarperiodens timvikarier motsvarade 101 årsarbetare, vilket utgjorde 39 % av årets anlidade timvikarier. Exklusive de nyttjade timmarna för sommarperioden juni, juli och augusti motsvarar årets timvikarier 157 årsarbetare.

Övertid och mertid ökade

Under 2016 ökade övertidstimmarna och mertidstimmarna. Övertiden ökade med drygt 4 500 timmar till 23 700 timmar totalt. Mertiden uppgick till cirka 38 800 timmar vilket är en ökning med ca 2 300 timmar. Den totala kostnaden för övertid uppgick till ca 9,6 Mkr vilket är en ökning med 2,8 Mkr och kostnaden för mertid ökade med 1,0 Mkr till ca 6,5 Mkr.

I tabellerna visas vilka helägda samt delägda verksamheter Vänersborgs kommun har, samt antalet anställda inom varje.

Antal Anställda (Helägda bolag)	2015	2016
AB Vänersborgsbostäder (varav kvinnor i %)	59 (24%)	62 (23%)
Vattenpalatset Vänerparken AB (varav kvinnor i %)	8 (38%)	8 (50%)
Hunnebergs Kungajakt- och viltmuseum AB (varav kvinnor i %)	5 (60%)	4 (50%)
Fastighets AB (varav kvinnor i %)	1 (0%)	1 (0%)
Antal anställda (Delägda bolag)	2015	2016
Kunskapsförbundet Väst* (varav kvinnor i %)	594 (68%)	692 (65%)
Brälanda Biogas** (varav kvinnor i %)	1 (0%)	1 (0%)
Norra Älvsborgs Räddningstj.förb. (NÄRF)*** (varav kvinnor i %)	229 (7%)	231 (6%)

*Ägs till 39% ** Ägs till 73% *** Ägs till 36%

Sysselsättningsgrad

Medelsysselsättningsgraden i kommunen bland tillsvidareanställda är oförändrad, 97 % i genomsnitt, jämfört med föregående år. Andelen heltidsanställningar ökade totalt med en procentenhet, se nedan.

Tabellen visar andelen tillsvidareanställda i procent inom respektive sysselsättningsgrad.

Sysselsättningsgrad	2015	2016
Kvinnor		
Heltid	85%	86%
75 – 99 %	10%	9%
Under 75 %	5%	5%
Män		
Heltid	91%	92%
75 – 99 %	92%	5%
Under 75 %	3%	3%
Totalt		
Heltid	86%	87%
75 – 99 %	9%	9%
Under 75 %	5%	4%

Personalrörlighet

Det anses positivt att ha en viss personalrörlighet i verksamheten och under året fick 59 personer annan tjänst inom kommunen, medan 260 personer avslutade sin anställning i kommunen (199 personer 2015). Personalrörligheten uppgår till totalt 9% (varav internrörlighet 2% och externrörlighet 7%

). Medelåldern för de som avgick i någon form av pension var 65 år. Den genomsnittliga medelåldern generellt för kommunens månadsanställda var 45 år.

Personalutveckling

Som ett led i arbetet med hållbart arbetsliv beslutades att personalronder skulle genomföras på alla kommunens förvaltningar under 2016. Frågeställningarna i personalronderna fastställdes gemensamt. Förvaltningarnas personalspecialister träffade samtliga chefer inom respektive förvaltning enskilt. Resultatet har sedan sammanställts förvaltningsvis och analyserats tillsammans med förvaltnings- och verksamhetschefer.

Aktiviteter efter personalenkätens resultat har pågått under hela året ute i verksamheterna och följs upp i samband med personalronderna.

En fjärde omgång av Karriärprogrammet startade hösten 2016 med 12 deltagare. Programmets syfte är att identifiera och utveckla kompetenta medarbetare med potential att bli Vänersborg kommuns framtida ledare. 77 % av programmets tidigare deltagare har fått en chefstjänst och ytterligare 10 % har fått andra ledande uppdrag.

Chefsdagarna år 2016 hade fokus på relationer med utgångspunkt i kommunens ledarprofil som innefattas i personalpolicyn. Under året genomfördes en mätning efter varje chefsdag där cheferna fick uppskatta sin känsla av de tre ledarkvalitéerna hållbar, kommunikativ och modig. I sammanställningen framgår att de som uppgav en fyra eller en femma på en femgradig skala gällande ledarkvaliteten hållbar var 52 %, för kvalitén kommunikativ 68 % samt för kvalitén modig 73 % av cheferna.

Kommunen har under år 2016 påbörjat ett långsiktigt arbete kring personal- och kompetensförsörjning. Fokus kommer att vara marknadsföring, fler strategiska aktiviteter, mer kvalitativt stöd i rekrytering samt utökade utvecklingsmöjligheter. Under 2016 gjorde personalklubben en enkät för att ta del av vad användarna tycker om förmånsportalen. I enkäten svarade ca 81 % att deras upplevelse av förmånsportalen Värdefyllt var ganska bra eller mycket bra. 64 % uppger att de tycker att det är ganska lätt eller mycket lätt att hitta i förmånsportalen. Samt att de flesta uppger att de använder Värdefyllt för att ta del av lokala rabatter.

Arbetsskador och tillbud

Systemet KIA (Kommunalt Informationssystem om Arbetsmiljö) har syfte att synliggöra risker, förenkla orsaksanalysen och vara redskap i det förebyggande arbetet i organisationen. Antalet anmälda arbetsskador ökade under 2016 och uppgick till 411 stycken (380 st. 2015). Tillbudena ökade och uppgick till 1 127 stycken (930 st 2015). Den vanligaste anmälningsorsaken för arbetsskada var hot och våld. Den vanligaste aktiviteten vid arbetsskada skedde enligt anmälningarna under förflyttning i tjänsten.

Sjukfrånvaro

Andelen personer utan sjukfrånvaro minskade under 2016, då totalt 29 % av medarbetarna inte haft någon sjukfrånvaro alls (26 % av kvinnorna och 38 % av männen). Upp till fem sjukdagar anses vara en naturlig sjukfrånvaro under ett år. Totalt hade 56 % (-2 % jämfört med 2015) av medarbetarna ingen eller en naturlig sjukfrånvaro (0-5 sjukdagar), 53 % kvinnor och 69 % män. Jämfört med 2015 var det detta år färre kvinnor (-3 %) som hade ingen eller en naturlig sjukfrånvaro, medan männens siffra var oförändrad.

Den totala sjukfrånvaron (i procent av de anställdas tillgängliga ordinarie arbetstid i timmar) ökade både för män och kvinnor och genererade en ökning totalt med 0,9 procentenheter till 8,4 %.

Långtidssjukfrånvaron, det vill säga andelen sjukfrånvaro i procent som överstiger 60 dagar, minskade för kvinnor med 1 procentenhet och ökade för männen med 0,5 procentenheter. Detta resulterade i att totalen av långtidssjukfrånvaron minskade till 58 % vilket är en minskning med 1 procentenhet från föregående år.

Sjukfrånvaro	2015	2016
Könsuppdelad		
Kvinnor	8,4%	9,4%
Män	4,4%	4,9%
Totalt	7,5%	8,4%
Åldersindeldad		
Under 29 år	4,5%	6,0%
30 - 49 år	8,2%	8,8%
Över 50 år	8,1%	9,0%
Långtidsfrånvaro från 60 dagar		
Kvinnor	61,2%	60,2%
Män	44,4%	44,9%
Totalt	59,0%	58,1%

Välfärdsredovisning 2016

Utgångspunkter

Den kommunala vardagen med beslutsfattande och drift av kommunala verksamheter påverkar befolkningens välfärd, livskvalitet och levnadsvillkor. En god hälsa har inte bara betydelse för den enskilda människans välbefinnande och livskvalitet, utan även för samhällsekonomin. Folkhälsoarbetet syftar till att förbättra hela befolkningens hälsa och bedrivs på samhälls- snivå snarare än på grupp- och individnivå. Ytterst handlar folkhälsa om i vilket samhälle vi vill leva. Förutsättningarna för en god hälsa påverkas av våra livsvillkor, såsom utbildning, sysselsättning, ekonomiska villkor och tillgång till hälso- och sjukvård. Den påverkas också av omgivande livsmiljö, fysisk och psykosocial, där vi bor, arbetar och tillbringar vår fritid samt av individernas egna val och levnadsvanor. En välfärdsredovisning är en bred beskrivning av kommunbefolkningens levnadsvillkor och hälsa ur ett välfärdsperspektiv.

Rådet för hälsa och social hållbarhet

Folkhälsoarbetet styrs av ett samverkansavtal upprättat mellan Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen Hälso- och sjukvårdsnämnden norra. Utifrån avtalet fattade Kommunstyrelsen beslut om en ny organisation för kommunens folkhälsoarbete i december 2015. Rådet för hälsa och social hållbarhet består av politiker från kommun och region samt två tjänstemän. Uppdraget rådet har är att skapa förutsättningar för en positiv hälsoutveckling för kommunens invånare och att utjämna skillnader i hälsa.

Förutom en arbetsordning för rådet har ett ramverk arbetats fram som grund för kommande folkhälsoarbete. Fokus ligger på bestämningsfaktorer för hälsa, socioekonomiskt perspektiv samt social hållbarhet, se bild 1. Rådet för hälsa och social hållbarhet har genomfört dialogmöten med samtliga presidier i kommunen samt Kunskapsförbundet Väst och Vänersborgsbostäder. Syftet med dialogmötena var att utifrån verksamheternas ordinarie uppdrag identifiera gemensamma utvecklingsområde för en ökad jämlik hälsa utifrån det framtagna ramverket.

Bild 1, Ramverk för prioriterade inriktningsområden

Drogförebyggande

Det drogoförebyggande arbetet syftar bland annat till att skjuta upp debutåldern gällande alkohol bland våra ungdomar. Under året finns flera identifierade riskhelger då drogfria aktiviteter är av större vikt. Två av dessa är skolavslutningen och Lucia. Sen många år tillbaka arrangeras Schools'out och Lussebandyn. Båda arrangemangen är uppskattade och välbesökta av kommunens ungdomar. Polisen har uppgett att de noterat en stor skillnad när det gäller fylleri och skadegörelse i centrum främst sen School's out startade. De båda arrangemangen har tillsammans under 2016 lockat nära 900 nyktra besökare.

Utifrån indikation från personal på gymnasiet samt 2016 års drogvaneundersökning har ett behov av "Kraftsamling mot cannabis" identifierats. Undervisningsmaterialet "DrogSmart" syftar till att erbjuda elever i åk 1 på gymnasiet en utbildning vars syfte är att minska cannabisanvändningen. Målet är att eleverna ska få en ökad kunskap om cannabis och dess konsekvenser för individ och samhälle. De ska även få ett mer kritiskt förhållningssätt till cannabis samt argument i att säga nej till cannabis. Elever i samtliga nationella program i åk 1 på gymnasiet har under hösten genomgått utbildningen. Introduktionsprogrammen (IM) kommer få ta del av detta under våren 2017. Grunden för att cannabisförebyggande arbete ska fungera är ett effektivt tobaksförebyggande arbete. Sen flera år tillbaka erbjuds alla kommunens elever i årskurs 6 en lektion om tobak.

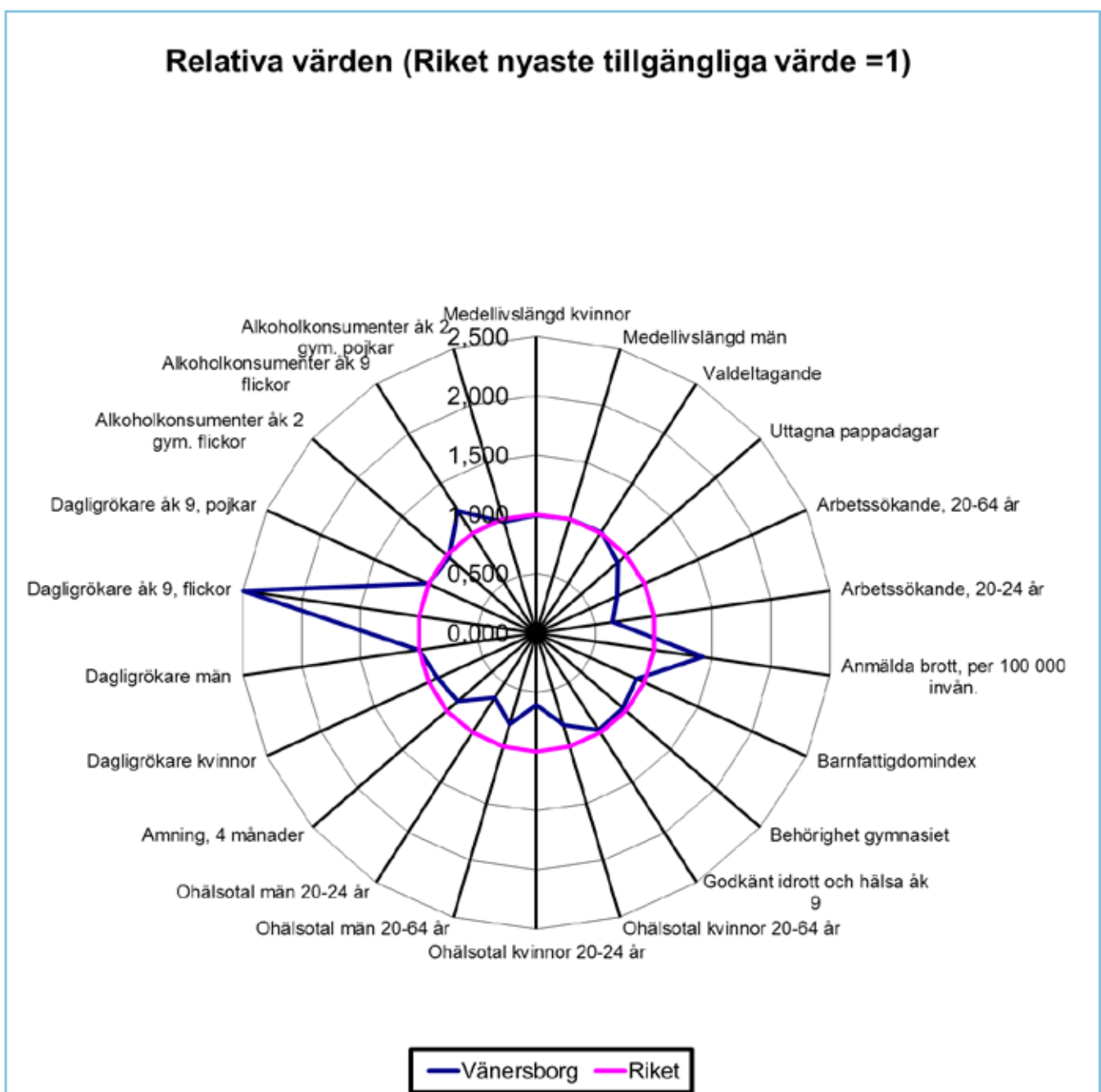
Några andra aktiviteter

En ytterligare aktivitet som genomförts under året är "DISA" (Din Inre Styrka Aktiveras). DISA är en verksamhet som kommunens alla flickor i årskurs åtta får ta del av. Att arbetet enbart vänder sig till flickor beror på att flickorna har utmärkt sig när det gäller psykisk ohälsa samt att metoden är evidensbaserad för arbete med just flickor. Det pågår en diskussion om att utveckla arbetet till att också erbjuda pojkar en möjlighet till någon slags samtalsgrupp. Några av skolorna har genomfört försök med att erbjuda pojkar gruppverksamhet. Utöver detta pågår även arbete i Samverkan Vänersborg som fokuserar på ökad skolnärvaro bland annat genom utvecklingsarbetet kring "drop-outs" samt det nationellt uppmärksammande arbetet kring ökad skolnärvaro, som nu ingår i ordinarie verksamhet.

Utifrån situationen med den höga andelen nyanlända barn och unga har en gedigen utbildningsinsats gällande professionellt bemötande och förhållningssätt genomförts. Utbildningen vände sig till alla verksamheter som verkar i kommunen som geografiskt område som i sitt arbete möter nyanlända barn och ungdomar. Ca 450 personer deltog vid kompetensutvecklingsdagarna.

Folkhälsoindex 2016 för Vänersborg jämfört med riket
Med hjälp av nyckeltal inom olika områden har ett folkhälsoindex för Vänersborg tagits fram i syfte att ge en bild av folkhälsoläget i kommunen för 2016. Resultaten för Vänersborg är satta i relation till riket, vars värde är 1 och visas i den rosa cirkeln. Värden över 1 visar på områden där resultaten är bättre i Vänersborg jämfört med riket.

Utifrån folkhälsoindex utmärker sig några områden som behöver förbättras i Vänersborg. Ohälsotalet samt arbetslöshet hos både kvinnor och män i åldern 20-24 år är områden som fortsatt utmärker sig. Jämfört med tidigare år har det skett en positiv förbättring när det gäller dagligrökande flickor i åk 9. Däremot tappar kommunen mark när det gäller uttagna pappadagar där värdet i riket har förbättrats i jämförelse med kommunen.

Miljöredovisning 2016

Miljöområdet är ett område som innefattar många frågor spridda över alla kommunens verksamheter. Det som kommer att redogöras för här är därför de områden där det skett något speciellt under året.

Miljöprogram 2030 antaget av kommunfullmäktige

I början av året antogs Miljöprogram 2030 av kommunfullmäktige och nu återstår implementeringen. Under året tog kommunens förvaltningar fram aktiviteter för 2017 som ska ta oss en bit på vägen mot målen i miljöprogrammet.

Sund förskola

En förvaltningsövergripande arbetsgrupp har tagit fram förslag på en handlingsplan för att minska riskerna med farliga ämnen i förskolan, under namnet sund förskola. Handlingsplanen tar ett helhetsgrepp om frågan om farliga ämnen i förskolemiljön och fokuserar på områden som lekmaterial, livsmedel och dess hantering, inomhusklimat samt städning.

Hållbar mat

Närmare 25 % av den mat som både barn och äldre serveras är ekologisk. Vänersborgs kommun är en Fairtrade City och alla bananer liksom nästan allt kaffe och kakao är både Fairtrade och ekologiskt. För att minska den klimatpåverkan som kött medför serveras vegetarisk mat som alternativ alla dagar i veckan i skolan. Det är också bra för hälsan att dra ner på rött kött och chark då mindre än 700 g (råvikt) per vecka minskar risken för viss cancer.

Fairtrade

Under året har kommunen informerat om Fairtrade i många sammanhang, såsom Vänersborgsgalan, Klassbollen, tomteparaden i Brålanda och Aqua Blå.

Energi

Projektet Energibruk samt Coach för energi och klimat startade under året, vilka båda handlar om energieffektivisering. Energibruk riktar sig till kommunala verksamheter såsom skolor, särskilda boenden och fritidsanläggningar. Coach för energi och klimat är ett samarbete mellan Vänersborg, Uddevalla, Trollhättan och kommunerna i Dalsland och Norra Bohuslän och det riktar sig till små och medelstora företag.

En halvtidsuppföljning gjordes av kommunens energiplan och energieffektiviseringsstrategi, vilken bland annat visar att den totala energianvändningen i lokaler och bostäder har minskat med 27 % respektive 9 % mellan år 2009 och 2015. Koldioxidutsläppen från kommunens personbilar och lätta lastbilar har minskat med 20 % under samma tidsperiod.

Kommunens energi- och klimatrådgivare har under året genomfört personliga besök på 25 medelstora företag, samt även utarbetat specifika energiplaner för flertalet av företagen.

Reseanvisningar

Kommunens reseanvisningar har setts över och tydliggjorts på intranätet, vilket beräknas leda till minskad miljöbelastning av resor inom tjänsten. Energi- och klimataspekter ligger till grund för de nya reseanvisningarna.

Transporter

Västra Götalandsregionen har tagit fram konceptet "Cykelvänlig arbetsplats, för att uppmuntra alla arbetsplatser som gör det lätt för de anställda att välja cykeln. Alla arbetsplatser i Västra Götaland och Halland kan delta. Beroende på hur många kriterier arbetsplatsen uppfyller finns tre nivåer, från en till tre stjärnor. Vänersborgs kommunhus deltog under året och uppnådde två stjärnor. Konceptet har även spridits till andra arbetsgivare inom kommunen, såsom kriminalvården.

Botswana-samarbete

Under året startade ett nytt samarbetsprojekt mellan Vänersborg och Chobe District i Botswana. Projektet heter "Hållbar strandnära utveckling" och syftar till att utveckla potentialen kring strandnära lägen för exempelvis näringsliv, rekreation och turism.

Finansiell analys

Utgångspunkter

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt? Vilken betalningsberedskap finns?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer?

Avsikten med analysen är att identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunkoncernen har en god ekonomisk hushållning.

Sammanställd redovisning

I Vänersborgs koncernredovisning ingår, förutom kommunen, Kunskapsförbundet Väst (KFV), AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och Fastighets AB Vänersborg (FABV). Kunskapsförbundet Väst ingår i koncernen från 2013. För vidare upplysning, se redovisningsprinciper.

Resultat och kapacitet

Positivt resultat för koncernen

Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 90 mkr. Av koncernens resultat stod kommunen för 59 mkr, ABVB för 10 mkr, KFV 3 mkr, FABV för 17 mkr, sammantaget ger detta ett resultat på 90 mkr. Koncernen, såväl som kommunen, redovisade därmed ett positivt resultat för trettonde året i rad. Koncernens resultat för 2015 uppgick till 53 mkr.

Kommunens resultat 59 mkr

Resultatet för kommunen var 59 mkr, vilket var 18 mkr högre än 2015. Resultatet var sammantaget 53 mkr bättre än budget. Nämnderna redovisade överskott med 22 mkr och finansförvaltningens nettokostnader ett överskott på 8 mkr. Skatter och generella statsbidrag var 12 mkr bättre än budget och finansnettot 11 mkr bättre än budget.

Kommunens resultatmål uppnåddes

Finansiellt mål för kommunen

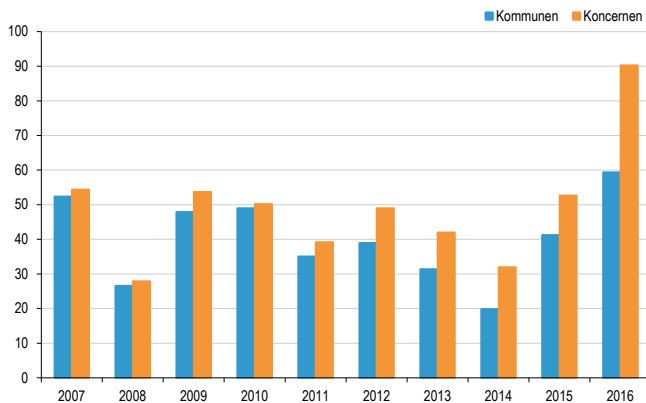
• Årets resultat bör uppgå till minst 1 % av skatter och generella statsbidrag. Långsiktigt bör resultatet uppgå till 2 %.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bör årets resultat uppgå till 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska bära sina kostnader, att avsättningar krävs för framtida pensioner, att värdesäkra tillgångarna och att egenfinansiera investeringar. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Kommunens resultat motsvarade 2,7 % av skatter och generella statsbidrag, vilket innebar att kommunens finansiella resultatmål uppnåddes för 2016.

Kommunens resultat	2014	2015	2016
Årets resultat, Mkr	19,9	41,3	59,4
Årets resultat / skatter och generella statsbidrag, %	1,0	2,0	2,7

Årets resultat 2007-2016

Balanskravet uppfylldes

Vid en avstämning mot det lagstadgade balanskravet enligt kommunallagen kan följande avräkning göras:

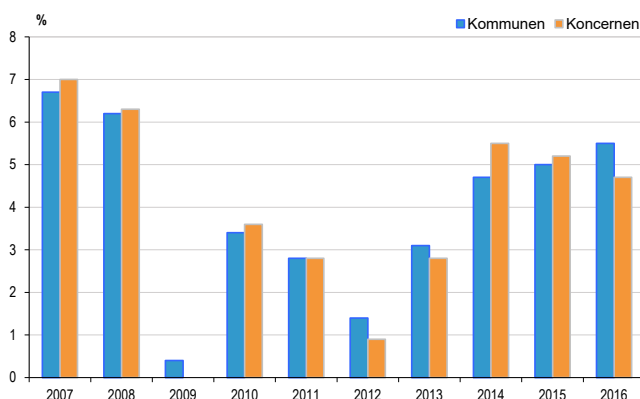
Balanskravsutredning, Mkr	2014	2015	2016
Årets resultat enligt resultaträkning	19,9	41,3	59,4
Avgår realisationsvinster	-0,4	-1,6	-2,9
Förändring av resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Justerat resultat	19,5	39,7	56,5

Enligt balanskravsutredningen uppgick kommunens resultat till 56,5 mkr för 2016. Ingen förändring har skett av resultatutjämningsreserven. Vänersborgs kommun uppfyllde därmed balanskravet med god marginal.

Skatte- och statsbidragen ökar mer än nettokostnaderna

Mellan 2015 och 2016 var nettokostnadsökningen 5,5 % i kommunen och 4,7 % i koncernen.

Nettokostnadsutveckling 2007 – 2016

Procent	2014	2015	2016
Skatte- och statsbidragsutveckling	3,4	6,1	6,2
Nettokostnadsutveckling	4,7	5,0	5,5

En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Totalt uppgick skatteintäkterna och de generella statsbidragen till 2 191 mkr 2016, en ökning med 128 mkr eller 6,2 % jämfört med 2015. Totalt uppgick kommunens nettokostnader till 2 129 mkr 2016, vilket var en ökning med 112 mkr eller 5,5 % jämfört med 2015

Utveckling av intäkter och kostnader

Intäkterna har ökat kraftigt jämfört med föregående år både i koncernen och kommunen. I kommunen har intäkterna ökat med 27 %. Den största intäktsökningen utgörs av specialdestinerade statsbidrag som ökar med 145 mkr eller 91 %. Det är i huvudsak bidrag från migrationsverket som står för största delen av ökningen.

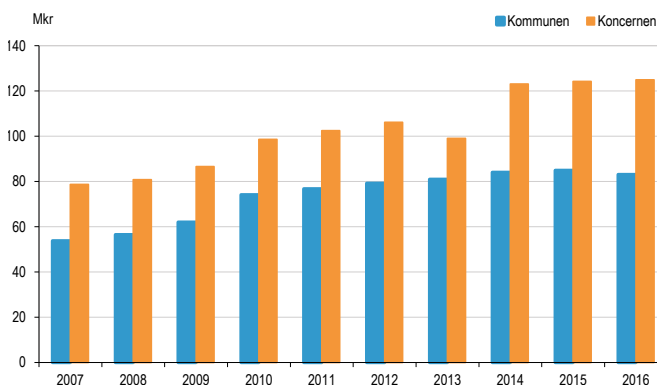
Kommunens bruttokostnader har ökat med 10 % vilket förutom pris- och löneutveckling förklaras av insatser till följd av migration. Insatserna består till stor del av personalökningar. Av koncernens personalkostnader på 1 613 mkr avsåg 90 % personalkostnader i kommunen. Personalkostnaderna i kommunen uppgick till 1 459 mkr, vilket var en ökning med 163 mkr eller 13 % jämfört med 2015. Löneökningen uppgick till 3 %. I övrigt förklaras ökningen av att antalet anställda ökat samt ökad semesterlöneskuld. Pensionskostnaderna i kommunen redovisades till 115 mkr, en ökning med 1 mkr. Den låga ökningen förklaras av att pensionsavsättningen minskat främst beroende på en låg finansiell uppräknings samt aktualisering av avsättningen. Prognoserna för de närmaste åren pekar på en kostnadsökning både vad gäller utbetalningar och avgifter.

Köp av huvudverksamhet uppgick till 467 mkr för kommunen, en ökning med 18 mkr. Av ökningen återfinns 13 Mkr inom socialnämnden Den största ökningen är hänförlig till HVB för barn och ungdomar och flyktingverksamheten. För vissa kostnader återsöks intäkter från migrationsverket.

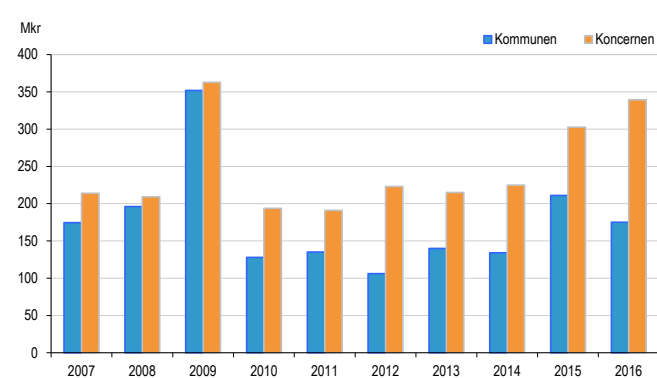
Bidragen ökade med 7 mkr, försörjningsstödet ökade med 2 mkr.

I koncernen uppgick avskrivningarna till 125 mkr för 2016, vilket är en ökning med 1 mkr jämfört med 2015. Avskrivningskostnaderna i kommunen uppgick till 83 mkr 2016, vilket var en minskning med 2 mkr jämfört med 2015. Minskningen förklaras av en övergång från inköp till leasing av inventarier. Ser man till en 10-årsperiod så har avskrivningskostnaderna, som en följd av höga investeringsnivåer, ökat från 54 mkr till 84 mkr per år och utgör över tiden en allt större del av kommunens kostnadsbild. Övergången till komponentavskrivning kommer också på sikt bidra till en ökning av avskrivningarna.

Avskrivningar 2007-2016

Investeringar 2007-2016

Investeringar i bostäder, skola och VA

Årets nettoinvesteringar för koncernen uppgick till 340 mkr, varav kommunen stod för 175 mkr och ABVB för 161 mkr och KfV för 4 mkr.

Enligt fullmäktiges beslut uppgår kommunens investeringsbudget till totalt 309 mkr för 2016. Kommunens investeringar var 134 mkr lägre än budget. Av årets nettoinvesteringar avsåg 84 mkr fastighetsinvesteringar, 64 mkr avsåg VA, gator och renhållningsverksamhet.

Investeringsvolym i kommunen	2014	2015	2016
Nettoinvesteringar, Mkr	133,9	211,0	175,2
Investeringsvolym/nettokostn. %	7,0	10,5	8,0
Skattefinansieringsgrad, %	77,8	59,8	81,4

Investeringsvolymen i förhållande till nettokostnaderna minskade från 10,5 % 2015 till 8 % 2016. När investeringsvolymen sätts i förhållande till nettokostnaderna kan jämförelser göras med andra kommuner. Den genomsnittliga investeringsnivån för kommunerna i Västra Götaland och Halland var 9 % för 2015.

Skattefinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med det utrymme som skapats av avskrivning och året resultat. Ett tal på 100 % och därutöver innebär att kommunen helt kan skattefinansiera sina investeringar, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet stärks.

Skattefinansieringsgraden var 81 % och ökade jämfört med 2015. Förbättringen mot 2015 beror på ett förbättrat resultat och lägre investeringsnivå. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för Västra Götaland och Hallands kommuner låg i snitt på 94 % under 2015.

De senaste tio år har koncernen investerat för 2 476 mkr, varav 867 mkr 2014-2016. Investeringsstakten i koncernen har även i år ökat kraftigt och är den högsta sedan 2009. Det är främst ABVB som bidrar till ökningen jämfört med föregående år. ABVB har under året investerat i nya bostäder i kv Cypressen för totalt 50 mkr. Kommunens investeringar är också på en fortsatt hög nivå och fördelning framgår av nedanstående tabell.

Nettoinvesteringar kommunen, mkr	2014	2015	2016
Fastigheter	65,9	104,5	83,6
Gator och vägar	15,7	25,5	14,7
VA- och renhållning	28,0	57,4	49,6
Inventarier m.m.	15,7	9,1	17,6
Exploatering	8,6	14,5	9,7
Summa	133,9	211,0	175,2

De största investeringarna i kommunen under 2016 är Birger Sjöbergsgymnasiet 26 Mkr och VA-ledningar längs Vänerkusten 32 mkr. Hittills har kommunen investerat 174 mkr i VA-ledningar längs Vänerkusten. Den totala budgeten t.o.m. 2016 uppgår till 196 mkr. Investeringen i Birger Sjöbergsgymnasiet uppgår totalt till 88 mkr.

Andra större projekt som genomfördes under 2016 var:

- Tagelgatans gruppboenden, 12 mkr
- Tengrenstorps förskola 8 mkr
- Lindgården 7 mkr
- Holmängen bostäder, 4 mkr

Den totala avvikelserna mot budget för investeringar var 134 mkr. Projekt som försenades eller inte påbörjades:

- Ny förskola, 10 mkr (inte påbörjat)
- Vargön rasrisk, 20 mkr (tekniskt komplicerat)
- Mariedalsskolan, kök 14 mkr
- Mulltorpskola 13 mkr

Andra delar som förklarar budgetavvikelsen:

- Övriga fastighetsinvesteringar, 42 mkr
- Exploatering, 25 mkr

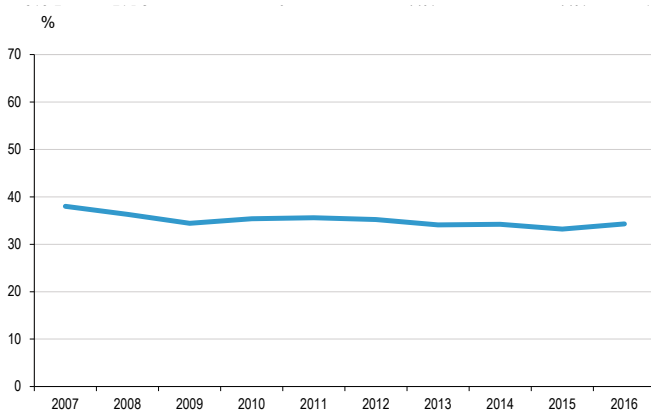
Förbättrad långsiktig finansiell styrka

Soliditet är ett finansiellt nyckeltal som anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Nyckeltalet används för att beskriva organisationens finansiella styrka på lång sikt. I ett längre perspektiv kommer en förändrad åldersstruktur att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Koncernens soliditet ökade från 33 % föregående år till 34 % i år. Soliditeten för ABVB sjönk från 11,5 % föregående år till 11,3 % i år. Soliditeten för FAAB förbättrades från 42,6 % år 2015 till 61,0 % år 2016.

Om hänsyn tas till hela pensionsskulden, inklusive den del som redovisas som ansvarsförbindelse, förbättrades detta nyckeltal. För koncernen förbättrades nyckeltalet från 8 % till 12 %.

Soliditetsutveckling för koncernen 2007-2016

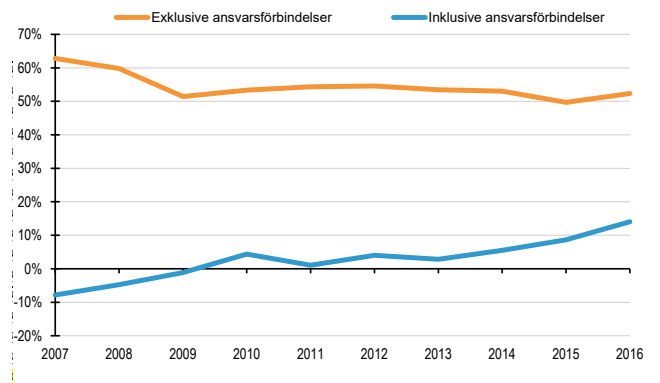
Finansiellt mål för kommunen

- Soliditeten bör förbättras

Kommunens soliditet förbättrades från 50 % 2015 till 52 % 2016, vilket gjorde att kommunens finansiella mål om förbättrad soliditet uppnåddes.

Soliditetsmättet inklusive ej skuldfört pensionsåtagande för kommunen förbättrades från 9 % i bokslutet för 2015 till 14 % i bokslutet för 2016. Motsvarande genomsnitt för Västra Götalands kommuner låg på 12 % i bokslutet för 2015.

Soliditetsutveckling för kommunen 2007-2016

Kommunalskatten oförändrad

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen har att påverka sina inkomstkällor. En redan hög kommunalskatt ger t.ex. ett mindre utrymme att öka skatteintäkterna genom att höja skatten.

Kommunalskatt

Kr per intjänade 100 kr	Vänerborgs kommun	Västra Götaland	Riket
Primärkommunalskatt	22:21	21:30	20:75
Total skattesats			
(exkl. kyrkoavgift)	33:69	32:78	32:12

Kommunens utdebitering uppgick år 2016 till 22:21 kronor per skattekrona. Utdebiteringsnivån är oförändrad sedan 2005, fränsett den skatteväxling med Regionen avseende kollektivtrafiken på 43 öre som gjordes 2012. Medelutdebiteringen för riket var 20:75 och för länet 21:30 kronor per skattekrona. Mätt i relation till rikets medelskattekraft utgör Vänersborgs beskattningsbara inkomst per invånare 91 %, vilket är oförändrat jämfört med 2015.

Risk och kontroll

Kassalikviditeten sjönk men målet nås

Koncernens kassalikviditet i bokslutet för 2015 låg på 60 %, och minskade till 48 % i bokslutet för 2016. Kommunens kassalikviditet minskade från 66 % till 51 %. Bakgrunden är aktiva åtgärder för att minska likviditeten, med syfte att undvika att kommunen belastas med minusränta på sina likvida bankmedel. För att samtidigt upprätthålla en god kortfristig betalningsberedskap har kommunens checkkredit höjts från 100 mkr till 150 mkr under året.

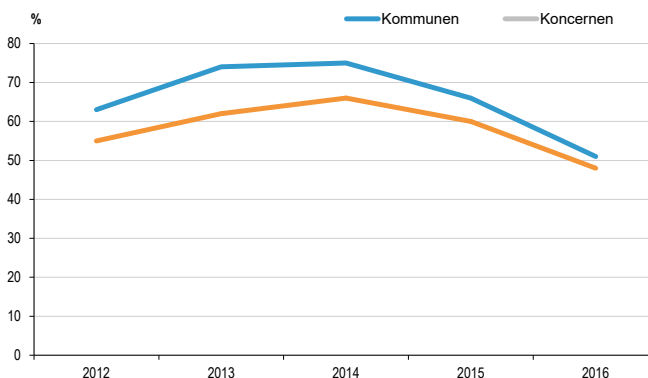
Finansiellt mål för kommunen

- Kassalikviditeten bör vara minst 50 %

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 % menas att likvida medel, kortfristig placering samt outnyttjad checkkredit bör vara minst 50 % av kortfristiga skulder. Måttet används för att spegla kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

I 2016 års bokslut minskade kassalikviditeten till 51 %, men målet om 50 % uppnås. Målet om en kassalikviditet på över 50 % uppnåddes därmed.

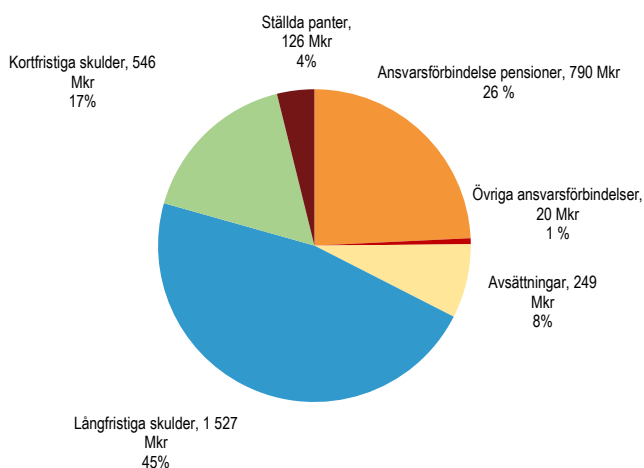
Kassalikviditet 2012-2016

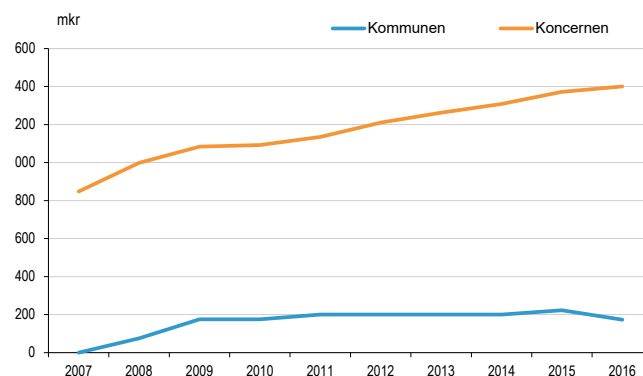
Skulder och förpliktelser ökade

Summan av alla skulder, avsättningar, samt ansvarsförbindelser för pensioner och borgensåtaganden utgör organisationens totala förpliktelsenivå. Den totala förpliktelsen uppgick 2016-12-31 till 3 258 mkr och ökade med 13 mkr jämfört med föregående år. Ökningen förklaras främst av att både de långfristiga och de kortfristiga skulderna ökar.

Koncernens totala förpliktelser 3 258 mkr, 2016

Långfristiga lån 2007-2016

Den långfristiga banklåneskulden i koncernen har ökat sedan 2007 och uppgick i bokslutet för 2016 till 1 400 mkr. I kommunen uppgår banklåneskulden till 173 mkr en minskning med 49 mkr. Den ökade belåningen beror på de senare årens högre investeringsnivåer. Minskningen i kommunen förklaras av ökad amortering under 2016, med syfte att kunna hålla en lägre nivå på kommunens likvida medel.

Pensionsmålet uppnås

Finansiellt mål för kommunen

- Ej skuldfört pensionsåtagande bör minska som andel av eget kapital

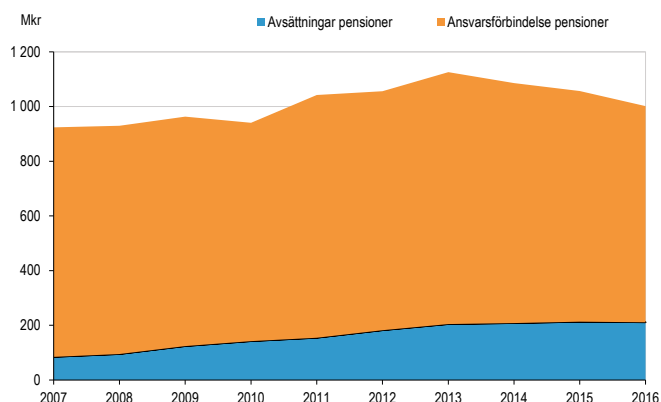
Pensionsåtagande, Mkr	2014	2015	2016
Avsättning till pensioner (skuldförda)	208,0	213,1	211,2
- varav extra pensionsavsättning	90,0	90,0	90,0
Ansvarsförbindelse pensioner (ej skuldförda)	878,1	843,5	790,6
Totalt	1086,1	1056,6	1001,8

Alla uppgifter inklusive löneskatt

Kommunens sammanlagda pensionsåtaganden för anställda och förtroendevalda uppgick till 1 002 mkr 2016, vilket var en minskning med 54 mkr jämfört med 2015. Av åtagandena redovisades 211 mkr som avsättningar i balansräkningen, en minskning med 2 mkr. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan dessa har använts i den egna verksamheten, till investering m.m.

Resterande 791 mkr av kommunens pensionsåtagande avsåg pensioner intjänade före 1998. Detta var en minskning med 53 mkr jämfört med 2015. Minskningen mellan åren förklaras bland annat av utbetalningar, en högre aktualiseringsgrad i samband med byte av pensionsadministratör samt nya temporära uttag av IPR (intjänad pensionsrätt).

Pensionsåtagandet 2007-2016

Det totala pensionsåtagandet har ökat från 924 mkr år 2007 till 1 001 Mkr år 2016. Av dessa är endast 211 mkr kostnadsfört och avsatt i balansräkningen. Resterande 791 mkr kommer att belasta resultatet när pensionen ska betalas ut.

Ej skuldfört pensionsåtagande uppgick till 73 % av eget kapital 2016. Det är en förbättring jämfört med 2015 då andelen uppgick till 83 %. Målet att ej skuldfört pensionsåtagande som andel av eget kapital ska minska uppnåddes därmed.

Fram till 2006 redovisade Vänersborgs kommun sitt pensionsåtagande helt enligt blandmodellen, vilket innebar att endast det pensionsåtagande som uppkommit fr.o.m. 1998 fanns upptaget som avsättningar i balansräkningen. Resterande pensionsåtagande, de som var intjänade före 1998, redovisades som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen och belastar resultatet allt eftersom de betalas ut.

Under åren 2007-2009 och 2012-2013 avsatte kommunen sammantaget 90 Mkr för pensioner i balansräkningen, avseende pensionsåtaganden som uppkommit före 1998. Detta är ett avsteg från blandmodellen enligt den kommunala redovisningslagen, men i linje med kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning.

Uppföljning av räntor och amorteringar

Enligt finanspolicyn för Vänersborgs kommun, antagen 2007-03-21 och reviderad 2009-12-02, ska kommunen förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Med god avkastning avses inte bara avkastning på placerade medel, utan också kostnaden för finansiering och upplåning. All finansiell verksamhet är förenad med risker av olika slag och här följer en uppföljning gentemot kommunens finanspolicy:

Kommunens låneskuld per 2016-12-31 uppgick till 173 mkr. Den genomsnittliga räntan var 2,60 % under 2016. Låneskuldens exponering mot utländsk valuta får inte överstiga 20 % av kommunens långfristiga skuld. Då kommunen inte hade några lån i utländsk valuta fanns ingen valutakursrisk. Den genomsnittliga vägda räntebindningstiden bör vara mellan två och fyra år och får inte understiga ett år eller överstiga fem år. Räntebindningstiden för kommunens lån var 2,59 år. Mer

än 50 % av låneskuden får inte ligga för räntekonvertering under varje enskilt kalenderår. Som mest ligger 40 % för räntekonvertering under ett enskilt år. Mer än 50 % av kommunens låneskuld överstigande 100 mkr får inte förfalla till betalning under varje enskilt kalenderår. Som mest förfaller 83 mkr samma år vilket är under beloppsramen.

Summa likvida medel, kortfristig placering och outnyttjad checkkredit ska utgöra minst 50 % av kortfristiga skulder. De likvida medlen, kortfristiga placeringen samt outnyttjad check-kredit utgjorde 51 % av kortfristiga skulder. Kommunens likviditet var placerad hos emittenter/låntagare som är godkända enligt finanspolicyn.

Kommunen har två swapavtal om 70 mkr respektive 50 mkr. Syftet med dessa avtal är att smidigt kunna hantera ränterisken och förändra riskstrukturen i låneportföljen.

Kommunens borgensåtagande ökar

Koncernens borgensåtaganden var 20 mkr, en ökning om 3 mkr jämfört med 2015. Inkluderas ställda panter på 126 mkr uppgick förpliktelsen till 146 mkr.

Kommunens sammanlagda borgensåtagande uppgick 2016-12-31 till 1 170 mkr, vilket var 81 mkr högre jämfört med 2015. Detta berodde främst på att ABVB ökade sin upplåning, men även på att Fyrstads Flygplats AB utnyttjade sin beviljade borgensram.

Kommunens ansvarsförbindelser, Mkr	Risk-grupp	2014	2015	2016
Föreningar m.fl.	1	12,6	12,4	12,4
Egna hem	1	0,9	0,8	0,6
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	2	3,3	3,3	3,3
Fyrstads Flygplats AB	2	0,2	0,2	3,4
AB Vänersborgsbostäder	3	1002,3	1051,8	1136
Fastighets AB Vänersborg	3	21,8	20,9	14,6
Summa		1041,1	1089,4	1170,3

Borgensåtaganden till föreningar m.fl. och egna hem (riskgrupp 1) uppgick till 13 Mkr. Dessa åtagande är förknippade med viss risk, men utgör bara drygt 1 % av kommunens totala borgensåtagande.

Vid en riskgruppsindelning av kommunens borgensåtagande avser 1 151 mkr åtagande mot kommunens helägda bolag (riskgrupp 3). För dessa bedöms risken för att kommunen ska behöva infria sina borgensåtaganden som mycket liten. Kommunens totala borgensram för ABVB uppgår till 1 289 mkr varav bolaget har utnyttjat 1 136 mkr. Vid årsskiftet hade ABVB 1 219 mkr i lån.

Nätaktiebolaget Biogas Brålanda har en total borgensram om 10 mkr. Kommunens andel som grundar sig på ägarförhållandet 73 %, är 7,3 mkr, varav 3,3 mkr var utnyttjad vid årsskiftet.

Fyrstads Flygplats AB utnyttjade under året sin borgensram om 3,4 Mkr som beslutades under 2011. Bolaget ägs till 34 %

av kommunen och åtagandet motsvarar kommunens andel av borgensåtagandet på 10 mkr.

Arbetsgivaravgifter och pensioner

Årets arbetsgivaravgifter uppgick till 346 mkr och gav ett överskott mot budget på 2 mkr. Pensionskostnaderna uppgick till 115 mkr, vilket innebar ett överskott på 2 mkr jämfört mot budget. Räkningar man även med de finansiella kostnaderna kopplade till pensioner uppgick pensionskostnaden till 116 Mkr. Övriga poster på finansförvaltningen gav ett överskott om 4 mkr.

Skatteprognoserna positiva

Skatteprognoserna har legat på en relativt stadig nivå i de uppföljningar som gjorts under året. Baserat på SKL:s prognos i december redovisades skatteintäkterna till 26 mkr under budget medan de generella statsbidragen översteg budget med 38 mkr d.v.s. totalt 12 mkr bättre än budget.

Räntekostnaderna lägre än budget

Finansnettot redovisades till 2 mkr vilket var 2 mkr bättre än 2015. Finansnettot var 11 mkr lägre än budget. Detta förklaras av att upplåningsbehovet och ränteläget var lägre än budgeterat samt återbäring från Kommuninvest.

Nämndernas budgetföljsamhet varierar

Att nämnderna följer fastställd budget och lämnar säkra prognoser under året, är tecken på en god kontroll och är viktigt för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

Prognoser i delårsrapporter och utfallen i boksluten 2015-2016

Nämnd, Mkr	Utfall 2015	Prog. apr-16	Prog. aug-16	Utfall 2016
Barn- och utbildningsnämnd	10,4	-2,4	-3,3	-1,6
Kommunstyrelse	12,3	28,3	24,0	28,7
Kultur- och fritidsnämnd	1,5	-4,0	-3,8	-2,3
Samhällsbyggnadsnämnd	-3,4	2,3	3,5	-3,6
Socialnämnd	-17,2	-5,9	-1,9	-0,8
Övriga nämnder	1,2	0,3	2,0	1,4
Summa	4,8	18,6	20,5	21,8

Nämnderna redovisade i bokslutet ett överskott på 22 mkr, en förbättring från augustiprognosen med 2 mkr. Fyra av nio nämnder redovisade överskott mot budget. Av de större nämnderna är det bara kommunstyrelsen som redovisar överskott. Utfallet på nämnderna stämmer över lag väl mot prognoser i delårsrapporterna.

Barn- och utbildningsnämnden redovisade ett underskott på -2 mkr. Underskottet är hänförligt till grundskolan med -4 mkr medan nämnd och barnomsorg redovisar överskott med 2 mkr. Kommunstyrelsens överskott uppgick till 29 mkr. Förfogandeanslaget under kommunstyrelsens politiska verksamhet redovisar

överskott med 11 mkr. Kommunstyrelsens förvaltning redovisade 5 mkr och gymnasiet/komvux 8 mkr i överskott gentemot budget.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett underskott mot budget om 4 mkr. Det är fastighetsenheten som redovisar underskott beroende på åtgärder i kommunhuset samt ett momsärend. Även VA-verket och kost/städ service enheten redovisar mindre underskott, övriga verksamheter redovisar överskott.

Socialnämnden redovisade ett underskott mot budget med totalt -1 mkr. Underskottet uppgår till -11 mkr för vård- och omsorg och -20 mkr för omsorg om funktionshindrade. Däremot redovisade individ- och familjeomsorg ett överskott mot budget på 20 mkr. Även nämnd och administration redovisade överskott med 10 mkr avseende en tillfällig ramhöjning som inte fördelats ut på övriga verksamheter.

Kultur- och fritidsnämnden och överförmyndarnämnden redovisade också underskott. Övriga nämnder redovisade överskott mot budget.

Intern kontroll av timlön, jäv och direktupphandling

Det övergripande syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. I Vänersborgs kommun finns ett reglemente antaget av fullmäktige 2011-11-23 § 147 och anvisningar till reglementet antagna av kommunstyrelsen 2015-01-21 §10 som förtydligar ansvaret för den interna kontrollen. Varje nämnd antar årligen internkontrollplaner, som innehåller både kommungemensamma granskningsområden och nämndspecifika områden för nämndens verksamhet. Resultatet från granskningarna enligt internkontrollplanen sammanställs och rapporteras till nämnden. Utöver beslutade internkontrollplaner görs även årliga granskningar av t ex. registrerade beslutsattester och inventering av anläggningstillgångar. Nämndernas rapporter delges kommunstyrelsen efter att respektive nämnd behandlat rapporten. En kommungemensam arbetsgrupp samordnar arbetet.

För 2016 var det tre kommungemensamma granskningsområden. Direktupphandling vars syfte var att säkerställa att riktlinjerna följs för direktupphandling över 100 000 kr. Jäv med syftet att kontrollera ledande tjänstemäns/chefers kunskaper om jävsreglerna samt att granska att det fanns rutin för korrekt hantering av underlag för utbetalning av timlön. Alla nämnderna har utfört internkontroll enligt kommunfullmäktiges reglemente. Uppföljning av mål görs i delårsrapporter och i årsredovisningen.

Känslighetsanalys – Vad händer om?

Kommunens ekonomiska resultat påverkas av händelser och beslut både inom och utom dess kontroll, exempelvis förändrade lagar, konjunkturläge och invånarnas ändrade krav och behov. Kommunen har ett ansvar för att ha beredskap för dessa faktorer och måste ha reserver och marginaler i sin ekonomi. Ett sätt att göra detta tydligt är att upprätta en känslighetsanalys, som visar hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella situation. Av nedanstående tabell framgår hur olika händelser

var för sig skulle ha påverkat resultatet för 2016.

Känslighetsanalys - Resultateffekt, Mkr	2016
Förändrad utdebitering med 1 kr	73,4
Förändrade generella statsbidrag med 1 %	5,6
Löneökning med 1 %	14,6
Prisförändring med 1 % på omkostnaderna	10,9
Ändrad lånskuld med 100 Mkr	2,6
Inlösen av 1 % av borgensförbindelserna	11,7
Ändrade taxor med 1 %	1,8
- inom skattefinansierad verksamhet	1,0
- inom taxefinansierad verksamhet	0,8

Sammanfattande slutsatser

Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 90 mkr. Av koncernens resultat stod kommunen för 59 mkr, Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2016 innebar ett budgeterat resultat på 6 mkr. Under 2016 har kommunens ekonomi stärkts genom såväl extra statsbidrag för migration, samt något förbättrade skatteintäktsprognoser. Det förbättrade intäkterna har under året använts till att tillföra kommunstyrelsen och nämnderna utökade budgetanslag med sammanlagt 74 mkr, jämfört med det ursprungliga och upphävda budgetbeslutet i juni 2015.

Skatteprognoserna har legat på en relativt stadig nivå i de uppföljningar som gjorts under året. Det överskott som redovisas i bokslutet har i stort sett ingått kommunens prognoser sedan årets början.

Även nämndernas prognoser har legat på en stadig nivå. Nämnderna redovisade i bokslutet ett överskott på 22 mkr, en förändring från augustiprognosen med 2 mkr och med 4 mkr jämfört med aprilprognosen. Det är samhällsbyggnadsnämndens prognos som avviker mest i förhållande till utfall och redovisar underskott. Även barn- och utbildning, kultur- och fritid samt socialnämnden redovisar underskott. Oroväckande är socialnämndens stora obalanser framförallt inom omsorg om funktionshindrade som under flera år redovisat underskott som dessutom ökat kraftigt de två senaste åren. Sammantaget redovisade fyra av nio nämnder överskott mot budget.

Årets nettoinvesteringar för koncernen uppgick till 340 mkr, varav kommunen stod för 175 mkr, ABVB för 161 mkr och KfV för 4 mkr. Trots att kommunens investeringsnivå är hög, den näst högsta sedan 2009, var den ändå 134 mkr lägre än budget.

Samtliga fyra finansiella mål uppnåddes för kommunen. Årets resultat på 59 mkr motsvarade 3 % av skatter och generella statsbidrag, vilket innebar att målet om minst 1 % uppnåddes. Resultatnivån motsvarar även SKL:s tumregel för att uppfylla en god ekonomisk hushållning. Kassalikviditeten uppgick till 51 % (mål minst 50 %), vilket gjorde att målet uppnåddes. Kommunens ej skuldförda pensionsåtagande uppgick till 73 % av eget kapital 2016, en förbättring jämfört med 2015 då andelen uppgick till 83 %, vilket innebar att även detta mål uppnåddes. Även soliditetmålet uppnåddes då kommunens soliditet förbättrades från 50 % 2015 till 52 % 2016.

Utifrån målanalysen görs den sammanlagda bedömningen att

verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv, bedrevs med god ekonomisk hushållning under 2016.

Framtid

Att årets resultat är 53 mkr bättre än årets beslutade budget ger kommunen något bättre ingångsvärden för framtiden. I det längre perspektivet väntar stora utmaningar i form av ett fortsatt högt investeringsbehov, insatser kopplade till flyktingmottagande och integration, en åldrande befolkning och snabbt ökande pensionskostnader.

Enligt fastställd resultatbudget för 2017 uppgår kommunens resultat till 26 Mkr, d.v.s. en budget som ligger i nivå med kommunens finansiella mål på 1 % av skatter och generella statsbidrag. De stora obalanser som redovisas inom flera områden i bokslut 2016 behöver åtgärdas för att verksamheten ska kunna bedrivas inom beslutade budgetramar under 2017.

Regeringen har beslutat om de så kallade välfärdsmiljarderna 2017. Vänersborgs kommun får enligt prognos 52 mkr 2017 som sedan succesivt sjunker till 27 mkr 2021. Sänkningen beror på att bidraget till större del utgår från antalet invånare än antalet nyanlända i kommunen. Regeringen avser också att förändra/sänka ersättningen för mottagandet av ensamkommande barn. Detta kräver en snabb anpassning av verksamhet, organisation och bemanning för att inte kostnaderna för kommunen ska öka.

Under de senaste åren har kommunens investeringsplaner legat på mycket höga nivåer, samtidigt har en eftersläpning av flera större projekt gjort att den verkliga investeringsnivån legat på mer normala nivåer utifrån kommunens storlek. Den totala investeringsnivån bedöms även kommande år att ligga på mycket höga nivåer, vilket leder till successivt ökade kostnader för avskrivningar och ränta. Även drift och underhållskostnader för fastigheter kommer successivt att öka vilket leder till ett minskat ekonomiskt utrymme för övriga verksamheter i framtiden.

Insatser kopplade till flyktingmottagande och integration ställer fortsatta krav på omställning och anpassning av den kommunala organisationen. Framförallt bristen på bostäder kommer att vara en stor utmaning de närmaste åren.

Insatser kopplade till flyktingmottagande och integration finansieras i stor utsträckning med bidrag från migrationsverket. Detta tillsammans med ett växande antal specialdestinerade statsbidrag inom framför allt skolans område, innebär att kommunen får en allt mer komplex intäktssida. I takt med att en allt större del av verksamheten finansieras av medel utanför kommunens skatteintäkter, ställs nya och större krav på planering, redovisning, uppföljning och intern kontroll.

I ett längre perspektiv innebär den demografiska utvecklingen, med en ökad andel äldre, att ett ekonomiskt utrymme måste frigöras från övrig verksamhet för att finansiera en betydande utbyggnad av äldreomsorgen. En annan konsekvens av samma utveckling är att den andel av befolkningen som arbetar och betalar skatt kommer att sjunka stadigt under de närmaste 20 åren.

En ytterligare aspekt på den demografiska utvecklingen är kommunens kostnader för tjänstepensioner. Kommunens sammanlagda pensionsåtagande uppgick till 1 004 mkr i bokslut 2016.

Ett förslag till ny redovisningslag har tagits fram och kommer efter riksdagsbeslut börja tillämpas 2019. Enligt förslaget ska hela pensionsåtagandet redovisas som en skuld.

De utbetalningar som idag belastar kommunen som en kostnad när de betalas ut kommer enligt den nya lagen istället att redovisas som en minskad skuld. Effekten för kommunen blir lägre redovisade kostnader och lägre soliditet. Den likvidsmässiga

belastningen på kommunen blir dock fortsatt hög i takt med att de årliga pensionsutbetalningarna stiger. Förändringen påverkar kommunens finansiella mål. Både resultat- och soliditetsmålet påverkas av förändringen och kommer att behöva justeras.

Finansiell profil

Har Vänersborgs kommun en god eller dålig ekonomi? För att besvara frågan måste kommunens ekonomi ställas i relation till något annat. Ett sätt att besvara frågan är att göra jämförelser med andra kommuner.

Kommunforskning i väst (KFI) har sedan 90-talet tagit fram finansiella jämförelser mellan kommunerna. Metodiken presenteras kortfattat i faktarutan nedan.

Vänersborgs kommun har i stort sett en genomsnittlig finansiell profil. Kommunen tangerar riksgenomsnittet på de flesta värdena.

Det är dock två nyckeltal som avviker. Budgetföljsamheten är bättre och skattenivån är sämre då Vänersborgs kommun har högre skatt än genomsnittet.

<p>Kommunforskning i Väst (KFI) har tagit fram jämförande finansiella profiler för kommunerna. Utifrån åtta finansiella nyckeltal avseende kapacitet på lång och kort sikt, risk och kontroll görs en betygsättning av varje kommun i relation till genomsnittet i länet.</p> <p>I diagrammet nedan presenteras den finansiella profilen grafiskt genom den heldragna linjen. Betygsättningen sker i en skala 1-5 utifrån bokslut 2012. Betyget 5 är bäst och betyget 1 är sämst. Betyget 3 utgör det genomsnittliga betyget i länet.</p>	<p>Nyckeltal i den finansiella profilen</p>	
	<p>Mått</p> <p>Skattesats</p> <p>Soliditet</p> <p>Finansiella nettotillgångar</p> <p>Kassalikviditet</p> <p>Budgetföljsamhet</p> <p>Resultat före extraord. poster</p> <p>Genomsnittligt resultat -3 år</p> <p>Skattefinansiering av investeringar</p>	<p>Förklaring</p> <p>En låg skattesats anses positiv eftersom kommunen då lättare kan höja skatten.</p> <p>Självfinansieringsgrad. Eget kapital i procent av summa tillgångar.</p> <p>Finansiella tillgångar - finansiella skulder i relation till kommunens nettokostnader. Speglar medellång betlaningsberedskap.</p> <p>Finansiella tillgångar i procent av kortfristiga skulder</p> <p>Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader, kr per invånare.</p> <p>Resultat i kr per invånare.</p> <p>Genomsnittligt resultat i kr/invånare.</p> <p>Andel av investeringar som är finansierade av avskrivningar och årets resultat.</p>

Spindeldiagram: KFI – Vänersborgs finansiella profil 2013-2015

...i förhållande till riket

Driftredovisning

	Utfall intäkt	Utfall kostnad	Netto	Årets budget	Budget- avvikelse
Byggnadsnämnden	11 825	24 871	13 046	14 911	1 865
Kommunfullmäktige	0	2 295	2 295	2 157	-138
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	2 443	8 813	6 370	6 467	97
Revisionen	0	1 197	1 197	1 201	4
Valnämnden	0	25	25	457	433
Överförmyndarnämnden	5 042	11 046	6 004	5 106	-898
Summa	19 310	48 248	28 937	30 299	1 363
Barn- och ungdomsnämnden					
Nämnd och administration	0	4 033	4 033	4 927	894
Barnomsorg	28 302	250 353	222 052	223 539	1 487
Grundskola/särskola	75 735	558 470	482 735	478 712	-4 023
Summa	104 037	812 857	708 820	707 178	-1 642
Kommunstyrelsen					
Styrelse	36	10 194	10 158	22 764	12 606
Kommunledning	46 102	127 984	81 882	86 638	4 756
Räddningstjänst/försäkringar	2 598	34 875	32 277	35 705	3 428
Gymnasium	3 133	164 471	161 338	168 808	7 470
Komvux	0	22 984	22 984	23 474	490
Summa	51 869	360 508	308 639	337 389	28 750
Kultur och Fritidsnämnden					
Biblioteket och kultur	2 137	30 753	28 616	29 243	627
Arena och fritid	10 941	62 625	51 684	48 955	-2 729
Musik och ungdom	10 803	38 466	27 663	27 465	-198
Summa	23 881	131 844	107 963	105 663	-2 301
Samhällsbyggnadsnämnden					
Skattefinansierad verksamhet					
Nämnd och administration	411	7 021	6 610	7 859	1 249
Gator och vägar/Park/Teknik och trafik	20 232	86 747	66 515	65 967	-548
Fastighetsenheten	186 851	199 624	12 773	9 292	-3 481
Kost-/Städ-/Serviceenhet	106 332	108 345	2 013	1 738	-275
Summa	313 826	401 737	87 911	84 856	-3 055
Taxebaserad verksamhet					
- Renhållningsverk	27 431	27 053	-378	0	378
- VA-verksamhet	52 079	52 980	901	0	-901
Summa	79 510	80 033	523	0	-523
Summa	393 336	481 770	88 434	84 856	-3 578
Socialnämnden					
- Nämnd och administration	1 824	37 156	35 332	45 609	10 277
- Vård och omsorg	95 797	555 363	459 566	448 525	-11 041
- Individ- och familjeomsorg	138 525	257 509	118 984	138 509	19 525
- Omsorg om funktionshindrade	44 609	284 866	240 257	220 054	-20 203
- Arbetsmarknadsenheten	25 814	45 927	20 113	20 778	665
Summa	306 569	1 180 820	874 251	873 475	-776
Summa nämndsverksamhet	899 001	3 016 046	2 117 044	2 138 860	21 816
Finansförvaltningen(verksamhetskostnader)					
Arbetsgivaravgifter	201	-72 131	-72 332	-69 920	2 412
Pensioner	200	113 419	113 219	115 165	1 946
Övriga verksamheter	902	2 453	1 551	6 216	4 665
-varav reglering resultat VA	902		-902		902
Intern finansiering (internränta)	30 158		-30 158	-30 992	-834
Interna poster	-312 203	-312 203	0	0	0
Summa finansförvaltningen	-280 742	-268 462	12 280	20 469	8 189
Summa verksamhet	618 259	2 747 062	2 128 802	2 159 329	30 005

Investeringsredovisning

Investering per nämnd

Tkr	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Budget- differens
Barn- och utbildningsnämnden	2 458	5 200	3 530	1 670
Byggnadsnämnden	381	500	378	122
Kommunstyrelsen	447	4 800	862	3 939
Kultur- och fritidsnämnden	1 142	1 300	1 101	199
Samhällsbyggnadsnämnden	204 062	293 300	164 254	129 047
Socialnämnden	2 494	4 300	5 062	-762
Totalt	210 983	309 400	175 186	134 214

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2016	Ack utfall t.o.m. 2016	Budgetdiff t.o.m. 2016	Budget 2016 inkl överf.	Utfall 2016	Budgetdiff 2016
Tkr						
Fastigheter - Samhällbyggnadsnämnden						
Birger Sjöberg gymnasiet	88 000	87 759	241	28 200	26 456	1 744
Tagelgatan 1	8 000	7 889	111	8 000	7 889	111
Tengrenstorps förskola	11 900	9 477	2 423	10 400	7 851	2 549
Lindgården	2 000	7 042	-5 042	2 000	7 042	-5 042
Museum vänersborg	6 700	7 132	-432	5 600	6 096	-496
Idrottsanläggningar	8 200	6 974	1 226	6 100	5 581	519
Tagelgatan 2	9 000	8 506	494	4 200	3 753	448
Muraregatan förskola	2 000	1 969	31	2 000	1 969	31
IFO Natthärbärge	700	1 950	-1 250	700	1 950	-1 250
Övriga				106 900	14 988	91 912
Totalt	136 500	138 698	-2 198	174 100	83 574	90 526

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2016	Ack utfall t.o.m. 2016	Budgetdiff t.o.m. 2016	Budget 2016 inkl överf.	Utfall 2016	Budgetdiff 2016
Gator, vägar, VA och renhållning						
VA, Vänerkusten	196 140	173 920	22 220	40 000	31 756	8 244
VA-sanering Östra vägen	5 000	5 202	-202	0	5 202	-5 202
Pendelpark. Öxnared jvg station	2 000	2 126	-126	2 000	3 226	-1 226
Rondell Korseberg	9 365	11 114	-1 749	0	3 096	-3 096
Rondell Östra vägen	3 500	3 014	486	3 500	3 014	486
Gång- och cykelväg Korsebergsv	2 800	2 344	456	2 800	2 604	196
Va-sanering Vargvägen	4 000	2 079	1 921	4 000	2 079	1 921
Övriga				22 900	13 282	9 618
Totalt	222 805	199 799	23 006	75 200	64 258	10 942

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2016	Ack utfall t.o.m. 2016	Budgetdiff t.o.m. 2016	Budget 2016 inkl överf.	Utfall 2016	Budgetdiff 2016
Exploatering						
Holmängen, bostäder	17 000	4 877	12 123	17 000	4 498	12 502
Rondell Östra vägen	3 500	3 014	486	3 500	3 014	486
Va exploatering	5 000	0	5 000	5 000	0	5 000
Övriga				9 200	2 171	7 029
Totalt	25 500	7 891	17 609	34 700	9 682	25 018
Inventarier/maskiner						
Barn- och utbildningsnämnd				5 200	3 530	1 670
Byggnadsnämnden				500	378	122
Kommunstyrelsen				4 800	862	3 938
Kultur- och fritidsnämnden				1 300	1 101	199
Samhällsbyggnadsnämnden				9 300	6 737	2 563
Socialnämnden				4 300	5 062	-762
Totalt				25 400	17 670	7 730
Summa investeringar				309 400	175 186	134 214

Resultaträkning					
Mkr		Kommunen		Koncernen	
		2015	2016	2015	2016
Verksamhetens intäkter	Not 1,4	488,6	618,3	791,3	957,1
Verksamhetens kostnader	Not 2,4	-2 421,3	-2 664,0	-2 628,9	-2 886,5
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 3	-84,9	-83,1	-124,2	-124,9
Verksamhetens nettokostnader		-2 017,6	-2 128,8	-1 961,8	-2 054,3
Skatteintäkter	Not 5	1 556,0	1 629,7	1 556,0	1 629,7
Kommunalek. utjämning och generella statsbidrag	Not 6	507,1	560,8	507,1	560,8
Finansiella intäkter	Not 7	3,3	5,1	1,3	3,1
Finansiella kostnader	Not 8	-7,5	-7,4	-46,7	-43,7
Resultat före extraordinära poster		41,3	59,4	55,9	95,6
Skattekostnader	Not 9	0,0	0,0	-3,2	-5,3
Extraordinära intäkter				0,0	
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0	
Årets resultat, förändring eget kapital	Not 10	41,3	59,4	52,7	90,3

Kassafödesanalys					
Mkr		Kommunen		Koncernen	
		2015	2016	2015	2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	Not 10	41,3	59,4	52,7	90,3
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 11	116,0	74,6	155,4	133,7
Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital		157,3	134,0	208,1	224,0
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	Not 18	-34,9	-109,1	-29,6	-151,2
Ökning (-) minskning (+) förråd		-17,6	0,0	-17,6	-0,1
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	Not 27	123,8	-21,4	115,7	10,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten		228,6	3,5	276,6	83,5
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-211,0	-175,2	-302,7	-339,5
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 12	1,4	4,8	1,4	4,8
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-25,5	0,0	-25,5	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	Not 12	0,4	0,0	0,4	0,0
Anläggnings- och investeringsbidrag		6,6	29,1	6,6	29,1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-228,1	-141,3	-319,8	-305,6
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+) långfristiga skulder	Not 22,26	25,4	25,7	74,8	117,3
Minskning (-) långfristiga skulder	Not 22,26	0,0	-75,0	-5,7	-82,3
Ökning (-) långfristiga fordringar	Not 17	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning (+) långfristiga fordringar	Not 17	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		25,4	-49,3	69,1	35,0
Årets kassaflöde		25,9	-187,1	25,9	-187,1
Likvida medel vid årets början		175,1	201,1	175,3	201,2
Likvida medel vid årets slut		201,1	14,0	201,2	14,1

Balansräkning					
Mkr	Kommunen		Koncernen		
	2015	2016	2015	2016	
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	Not 13	1 579,4	1 668,1	2 949,2	3 160,8
varav mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 14	1 521,9	1 609,4	2 883,4	3 092,2
varav maskiner och inventarier	Not 15	57,5	58,7	65,8	68,6
Finansiella anläggningstillgångar		103,3	103,3	43,9	43,9
varav aktier och andelar	Not 16	98,6	98,6	39,2	39,2
varav långfristiga fordringar och placeringar	Not 17	4,7	4,7	4,7	4,7
Summa anläggningstillgångar		1 682,7	1 771,4	2 993,1	3 204,7
Omsättningstillgångar					
Förråd		19,7	19,8	19,9	20,0
Kortfristiga fordringar	Not 18	151,8	260,9	165,5	296,7
Likvida medel	Not 19	201,1	14,0	201,2	14,1
Summa omsättningstillgångar		372,6	294,7	386,6	330,8
Summa tillgångar		2 055,3	2 066,1	3 379,7	3 535,5
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		980,1	1 021,4	1 069,8	1 122,5
- därav avsatt till resultatutjämningsreserv		50,0	50,0	50,0	50,0
- direktbokning eget kapital				0,0	
Årets resultat		41,3	59,4	52,7	90,3
Summa eget kapital		1 021,4	1 080,8	1 122,5	1 212,8
Avsättningar					
Avsättningar pensioner	Not 20	213,1	211,2	215,3	214,2
Övriga avsättningar	Not 21	19,0	16,4	34,2	35,1
Summa avsättningar		232,1	227,6	249,5	249,3
Skulder					
Långfristiga lån	Not 22-25	222,6	173,3	1 372,2	1 400,7
Övriga långfristiga skulder	Not 26	90,1	116,6	99,9	126,2
Kortfristiga skulder	Not 27	489,1	467,7	535,6	546,4
Summa skulder		801,8	757,6	2 007,7	2 073,3
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		2 055,3	2 066,1	3 379,7	3 535,5
Ansvarförbindelser					
Ansvarförbindelser pensioner	Not 28	843,5	790,6	843,5	790,6
Övriga ansvarförbindelser	Not 29	1 089,4	1 170,3	17,2	20,2
Ställda panter		0,0	0,0	125,7	125,7

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Kommunens redovisning upprättas enligt kommunallagen och enligt kommunala redovisningslagen samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. I vissa fall, där praxis inte är enhetlig, görs vissa avsteg från rekommendationerna från normgivande organ.

Dessa avsteg kommenteras nedan, under respektive rubrik. Kommunen följer också ett antal övergripande principer, såsom principen om pågående verksamhet, objektivitetsprincipen, försiktighetsprincipen, matchningsprincipen samt principen om öppenhet. Detta ger sammantaget en rättvisande bild av kommunens ekonomiska resultat och ställning på bokslutsdagen.

Anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång menas tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. För att klassas som anläggningstillgång ska värdet vara över ett halvt basbelopp, d.v.s. över 22 150 kr. Värdet av anläggningstillgången är anskaffningsvärdet med gjorda avskrivningar över anläggningstillgångens nyttjandeperiod.

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning. Avskrivning av färdiginvesterade anläggningstillgångar påbörjas tertialvis.

Avskrivningstider:

Verksamhetsfastigheter	5-80 år
Fastigheter för affärsverksamhet	5-50 år
Gator, vägar och parker	10-33 år
Fastigheter för annan verksamhet	5-80 år

Vad gäller anläggningar med komponenter som förbrukas under olika tidsperioder införs metoden succesivt. Väsentliga komponenter har fastställts för de betydande byggnaderna samt Va-anläggningar.

Kommunen tillämpar huvudmetoden, vilket innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet. Några immateriella anläggningstillgångar finns inte.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Dessa redovisas i not.

Finansiella tillgångar

Vänersborg kommuns finansiella anläggningstillgångar består av aktier i kommunala bolag, andelar i förbund och i bostadsrätter. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader. Placeringsmedel är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet.

Koncernkonto

Koncernens tillgångar placerade i koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel redovisas som kortfristig skuld i kommunen och som kortfristig fordran i respektive bolag.

Leasing

De fåtal finansiella leasingavtal kommunen har redovisas som operationella då avtalens värde bedöms som obetydliga. Samtliga hyresavtal för lokaler överstigande tre år klassificeras också som operationell leasing vilket är en avvikelse mot RKR 13.2. I not 2 redovisas upplysningar om årets erlagda samt framtida leasingavgifter för operationella leasingavtal.

Intäktsredovisning

Kommunen följer RKR:s rekommendation nr 18, Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar. Det innebär bl.a. att investeringsbidrag och anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetalda intäkter. De förutbetalda intäkterna redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperiod. 1/45 intäktsförs per år.

Även VA-verksamhetens resultat redovisas som en förutbetald intäkt och dess egna kapital som kortfristig skuld till Va-kollektivet.

Pensioner

Pensionsskulden redovisas i överensstämmelse med Kommunal redovisningslag enligt blandmodellen. Pensionsrätt intjänad t.o.m. 1997 redovisas således som en ansvarsförbindelse. Från 2007 till 2009 och 2012 till 2013 gjordes dock extra pensionsavsättningar. Totalt uppgår de extra pensionsavsättningar till 90 Mkr inklusive löneskatt. Detta för att inte ytterligare vältra över kostnaderna för pensioner intjänade före 1998 på framtida skattebetalare. Detta är ett avsteg från redovisningslagen men i linje med kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan medlen har använts i den egna verksamheten, till investeringar mm.

Pensionskostnader och pensionsskuld för kommunen grundar sig på Skandikon pensionsadministration ABs (Skandikon), beräkningar och prognoser, RIPS07 (beräkningar enligt metod som rekommenderas av Sveriges Kommuner och Landsting, (SKL). Pensionsåtaganden för anställda i bolagen som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens K2.

Visstidsförordnanden för politiker som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalning. Dessa pensioner utgår från samma antaganden som RIPS07.

Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. Ålderspension för politiker redovisas som avsättning där storleken är beroende på den allmänna pensionen. Antaganden om storlek på ålderspensionen har gjorts av Skandikon då den allmänna pensionen inte är känd.

Kommunen har antagit bestämmelser om omställningsstöd och pensioner till förtroendevalda (OPF-KL) att gälla from denna mandatperiod. Redovisning sker enligt rekommendation.

Sammanställd redovisning

Enligt RKR:s rekommendation, 8.2 Sammanställd redovisning behöver endast de bolag och kommunalförbund vars omsättning och omslutning är mer än 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag ingå i koncernens räkenskaper. Så i koncernen ingår endast AB Vänersborgsbostäder, Kunskapsförbundet Väst och Fastighets AB Vänersborg.

Konsoliderade enheter	Ägd andel
AB Vänersborgsbostäder (ABVB)	100,0 %
Fastighets AB Vänersborg (FAAB)	100,0 %
Kunskapsförbundet Väst (KFV)	38,7 %

Enheter som inte konsolideras

Hunnebergs Kungajakt- och viltmuseum AB	100,0 %
Vattenpalatset Vänerparken AB	100,0 %
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	73,0 %
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)	35,6 %
Fyrstads Flygplats AB	34,0 %

Skillnader i redovisningsprinciper mellan bolagen och kommunen vad gäller investeringsbidrag och en uppskrivningsfond har justerats till kommunens gällande principer. Skillnader i pensionsredovisning ska inte justeras.

Kommunala uppdragsföretag

I rekommendationen 8.2 Sammanställd redovisning definieras ett uppdragsföretag som en annan juridisk person till vilken kommunen med stöd av kommunallagen överlämnat en kommunal angelägenhet och där inflytandet är mindre än betydande. Så kan vara fallet när kommunal verksamhet bedrivs i företag där röstetalen understiger 20 % eller där verksamheten bedrivs på entreprenad – d.v.s. av juridiska personer där kommunen helt saknar formellt inflytande. För att en kommunal entreprenad ska anses föreligga menas i rekommendationen att:

- Det finns ett avtal mellan kommunen och producenten om att denna ska bedriva kommunal verksamhet eller delverksamhet av större omfattning.
- Kommunen har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds kommunmedborgarna.
- Verksamheten annars skulle ha utförts i egen regi.
- Till entreprenader räknas inte verksamhet som köps av annan kommun.

- Friskolor definieras inte som kommunala entreprenader även om de har kommunal finansiering, eftersom de tillkommer genom avtal med staten.

Under 2016 betalade Vänersborg kommun sammanlagt 51 mkr till externa företag för driften av sjukhem och hemtjänst i Brålanda.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskuld och andra löneskulder till personalen redovisas som en kortfristig skuld. Årets skuldförändring ingår i verksamhetens nettokostnad.

Skatteintäkter

Kommunen följer RKR:s rekommendation 4.2 och använder SKL:s decemberprognos för skatteintäkter i bokslutet.

Tomtmark för exploatering

Tomtmark för exploatering redovisas som omsättningstillgång. Tomtförsäljning redovisas över resultaträkningen enligt grundläggande redovisningsprincip.

Noter

Resultaträkning

Not 1 Verksamhetens intäkter

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Specialdestinerade statsbidrag	158,4	303,3	172,0	324,2
Försäljning	40,4	33,3	52,7	41,5
Avgifter och ersättningar	194,0	183,2	269,5	282,1
Hyror och arrenden	84,8	87,7	266,5	265,5
Realisationsvinst	1,6	2,9	1,6	0,4
Övriga intäkter	9,5	7,9	29,0	43,5
Summa	488,6	618,3	791,3	957,1

I verksamhetens intäkter 2015 för kommunen ingår jämförelsestörande poster på 15,9 Mkr se not 4

I verksamhetens intäkter 2016 för koncernen ingår jämförelsestörande poster på 16,6 Mkr se not 4

Not 2 Verksamhetens kostnader

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Personalkostnader	1 296,6	1 459,3	1 444,6	1 613,3
- varav arbetsgivaravgifter	298,9	345,8	333,0	381,2
- varav förändring semestereskuld m.m.	4,0	3,9	4,4	5,2
Pensionskostnader inkl löneskatt	113,9	115,2	122,0	123,3
varav extra pensionsavsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa personalkostnader				
inkl löneskatt	1 410,4	1 574,5	1 566,6	1 736,6
Material	130,5	149,8	172,5	236,5
Tjänster	788,6	842,7	799,0	816,0
- varav köp av huvudverksamhet	449,2	467,2	409,8	420,1
- varav hyror	110,6	108,4	83,2	73,8
Bidrag	90,1	96,6	90,8	97,3
- varav försörjningsstöd	33,6	35,6	33,6	35,6
Realisationsförlust	1,6	0,4	1,6	0,4
Summa övriga kostnader	1 010,8	1 089,5	1 062,3	1 149,9
Summa	2 421,3	2 664,0	2 628,9	2 886,5

I verksamhetens kostnader 2015 för kommunen ingår jämförelsestörande poster på 11,3 Mkr se not 4.

Leasing, kommunen

Mkr	Beräknad kostnad	Beräknad kostnad	Beräknad kostnad
	2017	2018-2022	2022->
Bilar (217 avtal)	5,0	4,1	0,0
Kontorsinventarier m.m. (97 avtal)	7,1	4,4	0,0
Hyror med avtalstid > 3 år (41 avtal)	99,2	248,6	30,4
Summa operationell leasing	111,3	257,1	30,4

Årets kostnad för leasing och hyror med avtalstid > 3 år, 92,5 Mkr, ingår i posten tjänster i verksamhetens kostnader.

Not 3 Avskrivningar och nedskrivningar

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Avskrivningar enligt plan	84,9	83,1	124,2	124,9
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	84,9	83,1	124,2	124,9

Not 4 Jämförelsestörande poster

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Verksamhetens intäkter				
AFA återbetalning av premier 2004	15,9	0,0	15,9	0,0
Tvist avseende statsstöd i Fastighets AB	0,0	0,0	0,0	16,6
Verksamhetens kostnader				
Lösenkostnad hyresavtal	11,3	0,0	11,3	0,0
Summa jämförelsestörande poster	4,6	0,0	4,6	16,6

Not 5 Skatteintäkter

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Preliminär skatteinbetalning	1 557,3	1 636,0	1 557,3	1 636,0
Prel slutavräkning innevarande år	1,6	-7,9	1,6	-7,9
Slutavräkningsdifferens föregående år	-2,9	1,6	-2,9	1,6
Summa	1 556,0	1 629,7	1 556,0	1 629,7

Not 6 Kommunalekonomisk utjämning

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Inkomstutjämning	357,8	387,1	357,8	387,1
Kostnadsutjämning	16,9	19,6	16,9	19,6
Strukturbidrag	3,9	0,0	3,9	0,0
Bidrag LSS-utjämning	36,9	40,7	36,9	40,7
Fastighetsavgift	65,1	65,6	65,1	65,6
Regleringsavgift	-1,5	-1,3	-1,5	-1,3
Övriga statsbidrag	27,9	49,1	27,9	49,1
Summa	507,1	560,8	507,1	560,8
Summa skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	2 063,1	2 190,5	2 063,1	2 190,5

Not 7 Finansiella intäkter

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Ränta på rörliga medel	0,7	0,3	1,3	3,1
Utdeling aktier och andelar		2,1		
Borgensavgifter	2,6	2,7	0,0	
Summa	3,3	5,1	1,3	3,1

Not 8 Finansiella kostnader

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Ränta på checkkredit och lån	5,4	6,7	44,6	43,0
Ränta på avsättning pensioner	2,1	0,7	2,1	0,7
Summa	7,5	7,4	46,7	43,7

Not 9 Skattekostnad

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Skattekostnad	-	-	0,0	
Uppskjuten skatt	-	-	3,2	5,3
Justerat resultat			3,2	5,3

Not 10 Årets resultat/ balanskravsutredning

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Årets resultat enl. resultaträkning	41,3	59,4	52,7	90,3
Avgår realisationsvinster	-1,6	-2,9	-1,6	-2,9
Förändring av resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Justerat resultat	39,7	56,5	51,1	87,4

Vid fastställandet av om kommunens resultat klarar balanskravet ska realisationsvinster frånräknas. Enligt balanskravs-utredningen har kommunen ett resultat om 56,5 mkr. Hela beloppet har återlånats till verksamheten.

Kassaflödesanalysen

Not 11 Justering för ej likviditetspåverkande poster

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Justering för				
- av- och nedskrivningar	84,9	83,1	124,2	124,9
- gjorda avsättningar	11,3	0,2	11,6	4,8
- i anspråkstagna avsättningar	-5,3	-4,6	-5,3	-4,6
- realisationsvinster/förluster	0,0	-2,5	0,0	-0,4
Övriga ej likviditetspåverkande poster	25,2	-1,6	24,9	9,0
Summa	116,0	74,6	155,4	133,7

Not 12 Försäljning av anläggningstillgångar

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Försäljning övrig mark	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning övriga anläggningstillgångar	1,4	4,8	1,4	4,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1,4	4,8	1,4	4,8
Försäljning bostadsrätter	0,4	0,0	0,4	0,0
Försäljning aktier	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,4	0,0	0,4	0,0
Summa försäljning av anläggningstillgångar	1,8	4,8	1,8	4,8

Balansräkning

Not 13 Materiella anläggningstillgångar				
Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Markreserv	13,3	11,1	13,3	11,1
Verksamhetsfastigheter	863,0	938,4	1 270,4	1 389,0
Fastigheter för affärsverksamhet	245,3	276,3	245,3	276,3
Publika fastigheter	173,2	197,6	173,2	197,6
Fastigheter annan verksamhet	27,1	25,9	981,3	1 058,2
Pågående investeringar	200,0	160,0	200,0	160,0
Summa	1 521,9	1 609,4	2 883,5	3 092,2

Verksamhetsfastigheter är främst skolor, äldreboende, fritidsanläggningar och omsorgsfastigheter.
Fastigheter för affärsverksamhet är bl.a. vatten- och avloppsreningsverk.

Inventarier				
Maskiner	4,2	4,6	4,2	7,1
Inventarier	43,5	41,2	49,5	48,6
Bilar o transportmedel	8,8	12,2	11,0	12,2
Förbättringar annans fastighet	1,1	0,7	1,1	0,7
Summa	57,5	58,7	65,8	68,6
Summa materiella tillgångar	1 579,4	1 668,1	2 949,2	3 160,8

Not 14 Mark, byggnader och tekniska anläggningar, Kommunen 2016

Mkr	Mark reserv	Verksamh- fastigheter	Fastigh för affärs- verksamh	Publika fastig- heter	Fastigh för annan verksamh	Pågåen arbeten	Summa
Anskaffningsvärden							
Ingående anskaffningsvärde	22,2	1 437,4	450,0	387,6	47,1	200,0	2 544,3
Årets investering	0,0	53,3	11,1	22,3	0,6	71,2	158,5
Årets försäljning/utrangering	0,0	-4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-4,4
Omklassificeringar	-1,9	66,1	30,0	15,1	0,0	-111,2	-1,9
Utgående ack. anskaffningsvärde	20,3	1 552,4	491,1	425,0	47,8	159,8	2 696,5
Avskrivningar							
Ingående avskrivningar	-5,1	-551,0	-204,7	-212,9	-20,1	0,0	-993,8
Årets försäljning/utrangering	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6
Omklassificeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-0,3	-42,1	-10,1	-12,6	-1,8	0,0	-66,9
Utgående ack. avskrivningar	-5,4	-590,5	-214,8	-225,5	-21,9	0,0	-1 058,1
Nedskrivningar							
Ingående nedskrivningar	-3,7	-23,4	0,0	-1,5	0,0	0,0	-28,6
Årets förändring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ack. nedskrivningar	-3,7	-23,4	0,0	-1,5	0,0	0,0	-28,6
Ingående planenligt restvärde	13,4	863,0	245,3	173,2	27,0	200,0	1 521,9
Utgående planenligt restvärde	11,1	938,4	276,3	197,6	25,9	160,0	1 609,4
Avskrivningstider, linjär avskrivning		5-50 år	5-50 år	10-33 år	5-50 år		

Not 15 Maskiner och inventarier

Kommunen, 2016, mkr	Maskiner	inventarier	Bilar och transportmedel	Förbättrannans fastigh	Summa
Anskaffningsvärden					
Ingående anskaffningsvärde	15,5	160,7	25,1	3,4	204,7
Årets investering	1,6	10,2	4,9	0,0	16,7
Årets försäljning/utrangering	-0,3	-1,8	-1,7	0,0	-3,8
Omklassificering	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Utgående ack. anskaffningsvärde	16,8	169,1	28,3	3,4	217,6
Avskrivningar					
Ingående avskrivningar	-11,3	-117,2	-16,3	-2,3	-147,1
Årets avskrivningar	-1,1	-12,4	-1,2	-0,4	-15,1
Årets försäljning/utrangering	0,2	1,7	1,4	0,0	3,3
Utgående ack. avskrivningar	-12,2	-127,9	-16,1	-2,7	-158,9
Planer					
Ingående planenligt restvärde	4,2	43,5	8,8	1,1	57,5
Utgående planenligt restvärde	4,6	41,2	12,2	0,7	58,7

Not 16 Finansiella anläggningstillgångar

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Aktier, andelar och bostäder				
AB Vänersborgsbostäder	58,1	58,1	0,0	0,0
Vänerhamn AB	1,1	1,1	1,1	1,1
Fastighets AB Vänersborg	1,4	1,4	0,0	0,0
Hunnebergs Kungajak- och				
Viltmuseum AB	0,4	0,4	0,4	0,4
Fyrstads Flygplats AB	2,1	2,1	2,1	2,1
Vattenpalatset Vänerparken AB	7,0	7,0	7,0	7,0
Kommunassurans Syd AB	1,4	1,4	1,4	1,4
Bostadsrätter	2,5	2,5	2,5	2,5
Kommuninvest	23,6	23,6	23,6	23,6
Nätaktiebolag Biogas Brålanda	0,7	0,7	0,7	0,7
Dalslands Turist AB	0,2	0,2	0,2	0,2
Övriga andelar	0,1	0,1	0,1	0,1
Summa	98,6	98,6	39,2	39,2

Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomiska förening avser inbetalt andelskapital, 23 565 Tkr.

Kommuninvest ekonomiska förening har däremot beslutat om insatsemisioner om sammanlagt 10 535 Tkr för Vänersborgs kommun. Vänersborgs kommun totala andelskapital i Kommuninvest ekonomiska förening uppgick 2016-12-31 till 34 100 Tkr.

Vänersborgs kommun betalade 2009 ett villkorat aktieägartillskott till Nätaktiebolaget Brålanda Biogas på 1,8 Mkr.

Aktieägartillskottet kostnadsfördes på Vänersborgs kommun och ska återbetalas till kommunen när bolagets egna fria kapital uppgår till 2,5 Mkr och någon av ägarna så kräver.

Not 17 Finansiella anläggningstillgångar

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Långsiktiga fordringar och placeringar				
Långfristig placering - Kommuninvest, bokfört värde	4,7	4,7	4,7	4,7
Summa	4,7	4,7	4,7	4,7
Summa finansiella tillgångar	103,3	103,3	43,9	43,9

Not 18 Kortfristiga fordringar

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Kommunal skatteavräkning	1,6	3,2	1,6	3,2
Statsbidragsfordringar	31,7	32,6	31,1	32,6
Kundfordringar	29,4	25,6	47,8	47,2
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	56,1	89,1	47,2	98,8
Kortfr.placering certifikat	20,0	100,0	20,0	100,0
Övriga kortfristiga fordringar	13,0	10,3	17,8	14,9
Summa	151,8	260,9	165,5	296,7

Not 19 Likvida medel

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Kassa	0,2	0,2	0,2	0,2
Bank	10,0	13,8	10,2	13,9
- varav gåva Dorchimont	4,4	4,4	4,4	4,4
Plusgiro (likställt med bank)	190,8	0,0	190,8	0,0
Summa	201,1	14,0	201,2	14,1

Not 20 Pensionsavsättningar

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Pensionsavsättningar				
Ingående avsättning	208,0	213,1	209,9	215,3
Nya förpliktelser under året	8,4	2,7	8,7	3,2
Varav				
- Nyintjänad pension	5,9	*	6,2	*
- Ränite- och basbeloppss förändring	1,7	*	1,7	*
- Sänkning av diskonterings- räntan	0,0	*	0,0	*
- Nya efterlevandepensioner	0,7		0,7	*
- Övrigt	-0,5	-0,3	-0,5	-0,3
- Intjänad pension förtroendevalda	0,7	*	0,7	*
Årets utbetalningar	-4,3	-4,1	-4,3	-4,1
Förändring av särskild löneskatt	1,0	-0,4	1,0	-0,2
Årets extra pensionsavsättning inkl löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa pensionsavsättningar	213,1	211,2	215,3	214,2
Aktualiseringsgrad pensioner	97,0	97,0	96,0	96,0
Specifikation - Avsättning till pensioner				
Förmånsbestämd ålderspension	92,5	86,3	94,3	89,1
Särskild avtalspension	0,7	0,1	0,7	0,1
Avsättning förtroendevalda	6,0	11,1	6,0	11,1
Särskild löneskatt	23,9	23,7	24,3	23,9
Extra avsättning inkl särskild löneskatt	90,0	90,0	90,0	90,0
Summa	213,1	211,2	215,3	214,2

*Kommunen har upphandlat ny pensionsadministratör under 2016, vilket innebär att kommunen saknar möjlighet att särredovisa i ovan not. Fr. o m 2017 har pensionsadministratören så väl ingående som utgående balanser.

Not 21 Övriga avsättningar

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Kommunalförbundet NÄRF	19,0	16,4	19,0	16,4
Uppskjuten skatt	0,0	0,0	15,2	18,7
Summa övriga avsättningar	19,0	16,4	34,2	35,1
Summa avsättningar	232,1	227,6	249,5	249,3

Pensionsavsättningarna har inte placerats utan används i verksamheten. Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper.

Not 22 Långfristiga skulder

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Kommuninvest	222,6	147,6	802,3	1 051,9
Handelsbanken	0,0	0,0	374,9	223,1
SEB	0,0	0,0	50,0	0,0
Nordea	0,0	0,0	144,0	100,0
Trollhättans Stad	0,0	0,0	1,0	0,0
Utnyttjad checkkredit	0,0	25,7		25,7
Summa	222,6	173,3	1 372,2	1 400,7

Genomsnittlig upplåningsränta var under året 2,61 %.
Genomsnittlig upplåningsränta för koncernen var under året 2,99 %.

Not 23 Förfallotider på långfristiga skulder

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Skulder som förfaller inom ett år	97,6	88,3	443,5	590,2
Skulder som förfaller senare än ett år men senast fem år efter balansdagen	125,0	85,0	928,7	810,5
Summa	222,6	173,3	1 372,2	1 400,7

Not 24 Räntebindningstid

Mkr	Kommunen	Koncernen
	2016	2016
Räntebindning till		
2017		65,9
2018		37,4
2019		0,0
2020		70,0
2021		0,0
Summa	173,3	1 400,7

Kommunens genomsnittliga räntebidningstid inkl räntederivat 2,63 år
Kommunens genomsnittliga räntebidningstid exkl räntederivat 0,80 år

Not 25 Marknadsvärden räntederivat

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Säkrad låneskuld	120,0	85,0	1 145,0	970,0
Marknadsvärde räntederivat	-13,3	-11,7	-127,8	-124,3

Räntederivaten används för att binda räntan så att ränterisken anpassas till de ramar som finns angivna i finanspolicyn. Om man istället valt att hantera ränterisken genom att binda räntan på varje lån för sig, hade skillnaden i räntekostnad varit försumbar.

Marknadsvärdet är en ögonblicksbild av den kostnad som skulle uppstå vid en stängning av utestående derivatkontrakt. Kostnaden är jämförbar med den ränteskillnadsersättning som måste betalas till banken då bundna lån förtidsinlöses.

Not 26 Övriga långfristiga skulder

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Anläggningsavgifter	56,4	78,9	56,4	78,9
Investeringsbidrag	22,4	26,4	43,5	47,3
Skuld lösen hyreskontrakt	11,3	11,3	11,3	11,3
Summa övriga långfristiga skulder	90,1	116,6	99,9	126,2

Anläggningsavgifter och investeringsbidrag är förutbetalda intäkter som regleras över flera år. Dessa periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.

Not 27 Kortfristiga skulder

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Leverantörskulder	68,6	72,3	86,3	109,8
Semesterlöneskuld m.m.	82,8	88,0	93,3	100,1
Löneskuld, timanställda	10,2	11,0	10,4	11,2
Arbetsgivaravgift och prel. skatt	47,3	54,6	52,4	60,4
Förutbet skatteintäkter och statsbidrag	51,7	7,9	51,7	7,9
Upplupna räntor	0,5	1,0	6,2	6,3
Kortfristig del av långfristig skuld, låneskuld	0,0	0,0	8,1	7,3
Skuld till bolagen i kommunens koncernkontosystem	75,6	68,4	31,9	24,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	80,2	82,0	108,3	127,3
Skuld till VA-kollektivet	7,7	6,8	7,7	6,8
Pension avgiftsbestämd ålderspension	45,0	49,5	49,2	53,5
Löneskatt pensioner	11,7	13,6	13,8	15,7
Gåva Dorchimont	4,4	4,6	4,4	4,6
Övriga kortfristiga skulder	3,3	8,0	11,7	11,2
Summa kortfristiga skulder	489,1	467,7	535,6	546,4

Not 28 Ansvarförbindelse pensioner

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Pensionsförpliktelse				
Ingående pensionsförpliktelse	968,1	933,5	968,1	933,5
Ränte- och basbeloppsuppräkning	14,1	*	14,1	*
Sänkning av diskonteringsräntan	0,0	*	0,0	*
Aktualisering	0,5	*	0,5	*
Bromsen	0,0	*	0,0	*
Övrigt	-6,2	-6,3	-6,2	-6,3
Förändring löneskatt	-6,8	-10,3	-6,8	-10,3
Årets utbetalningar	-36,2	-36,3	-36,2	-36,3
Summa pensionsförpliktelser	933,5	880,6	933,5	880,6
Avdrag för extra pensionavsättningar inkl löneskatt	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0
Summa ansvarförbindelse	843,5	790,6	843,5	790,6
Aktualiseringsgrad	96,0	*	96,0	*
Varav Pensionsutfästelse				
Ingående visstidspension för förtroendevalda	5,1	3,7	5,1	3,7
Visstidspensioner för förtroendevalda	-1,1	-0,6	-1,1	-0,6
Löneskatt visstidspensioner för förtroendevalda	-0,3	-0,2	-0,3	-0,2
Summa pensionsutfästelse	3,7	2,9	3,7	2,9
Summa ansvarförbindelse	843,5	790,6	843,5	790,6

*Kommunen har upphandlat ny pensionsadministratör under 2016, vilket innebär att kommunen saknar möjlighet att särelevovisa i ovan not.

Not 29 Övriga ansvarförbindelser

Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2015	2016	2015	2016
Föreningar m.fl.	3,5	3,5	3,5	3,5
Egna hem	0,8	0,6	0,8	0,6
Folkets hus	8,5	8,5	8,5	8,5
Fastighets AB Vänersborg	20,9	14,6	0,0	0,0
AB Vänersborgsbostäder	1 051,8	1 136,0	0,0	0,0
Fyrstads Flygplats AB	0,2	3,4	0,2	3,4
NätAB Biogas Brålanda	3,3	3,3	3,3	3,3
Privata medel	0,4	0,4	0,4	0,4
Fastigo	0,0	0,0	0,5	0,5
Summa	1 089,4	1 170,3	17,2	20,2

Vänersborgs kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Vänersborgs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s förpliktelser till 346 091 mkr och totala tillgångar till 338 153 mkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 426 mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 395 mkr.

Not 30 Interna mellanhavanden med koncernföretag, Mkr

Inga aktieägartillskott, koncernbidrag, lån eller utdelning har varit aktuell under året.
 Kostnader, intäkter, fordringar, skulder och finansiella poster:

	Försäljning		Fordringar, skulder		Finansiella poster	
	Köpare	Säljare	Borgenär	Gäldenär	Mottagare	Betalare
Kommunen	130,3	20,6	5,8	48,0	2,7	0,0
AB Vänersborgsbostäder (Ägd andel 100 %)	6,2	52,1	17,3	5,7	0,0	2,7
Fastighets AB Vänersborg (Ägd andel 100 %)	0,0	0,0	6,6	0,1	0,0	0,0
Kunskapsförbundet Väst (Ägd andel 38%)	14,4	78,2	24,1	0,0	0,0	0,0

Jämförelsetal övergripande, kommunen

	Enhet	2012	2013	2014	2015	2016
Omvärld						
Invånare	Antal	36968	37 369	37 890	38 381	38 955
Skattesats, kommunen	Kr	22:21	22:21	22:21	22:21	22:21
Skattesats, totalt	Kr	33:09	33:34	33:34	33:69	33:69
Nyckeltal per invånare						
Tillgångar/invånare	Kr	46 770	48 719	48 760	53 550	53 039
Eget kapital/invånare	Kr	25 533	25 695	25 867	26 612	27 748
Skulder & avsättningar/invånare exkl. ansvarsförbindelse	Kr	21 237	23 022	22 890	26 937	25 291
Skulder & avsättningar/invånare inkl. ansvarsförbindelse pensioner	Kr	44 868	47 665	46 065	48 915	45 586
Personal						
Antal anställda kommunen den 1 november	Antal	3 070	2 918	3 006	3 168	3 479
- varav kvinnor	Antal	2 499	2 393	2 445	2 543	2 731
- varav män	Antal	571	525	561	625	748
Sjukfrånvaron	%	5,9	6,1	6,7	7,5	8,4
- varav kvinnor	%	6,5	6,7	7,5	8,4	9,4
- varav män	%	3,3	3,8	3,7	4,4	4,9
Antal årsarbeten	Antal	2 934	2 801	2 882	3 044	3 339
Resultaträkningen						
Årets resultat	Mkr	39	31,4	19,9	41,3	59,4
Årets resultat, andel av skatter och generella statsbidrag	%	2,1	1,6	1	2	3
Intäktsutveckling	%	14	4	-3	7	27
Kostnadsutveckling	%	4	3	3	5	10
Utveckling skatteintäkter och generella statsbidrag	%	1	3	3	6	6
Nettokostnader	Mkr	1 782	1 835	1 922	2 018	2 129
Verksamhetens nettokostnad, andel av skatt och statsbidrag	%	97	98	99	98	97
Balansräkningen						
Eget kapital	Mkr	944	960	980	1 021	1 081
Investeringsnetto	Mkr	106	140	134	211	175
Självfinansieringsgrad, (årets resultat+avskrivningar/nettoinvestering)	%	111	80	78	60	81
Soliditet, eget kapital/tillgångar	%	55	53	53	50	52
Soliditet, inkl. ansvarsförbindelse pensioner	%	4	2	6	9	14
Kassalikviditet, likvida medel och checkkredit andel av kortfristiga skulder	%	63	74	75	66	51
Skuldsättningsgrad, totala skulder/tillgångar	%	45	47	47	50	48
-varav långfristig låneskuld	%	12	11	11	11	8
Förändring av tillgångsvärdet	%	4	5	1	11	1

Kommunfullmäktige

Ordförande: Lars-Göran Ljunggren (S)
1:e vice ordförande: Niklas Claesson (M)
2:e vice ordförande: Anna-Karin Sandberg (MP)

Årets verksamhet

Kommunfullmäktige har 51 ledamöter, varav 21 kvinnor och 30 män. Fullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och utses vid allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige fattar beslut i ärenden som rör mål och riktlinjer för de kommunala verksamheterna, kommunens budget, den kommunala skattesatsen, taxor och avgifter, investeringar, stadsplanering samt andra viktiga och övergripande frågor för kommunen. Under kommunfullmäktige finns en valberedning, som förbereder kommunfullmäktiges val och en demokratiberedning som bl.a. har till uppgift att förbättra medborgardialogen. Under året har Kommunfullmäktige sammanträtt elva gånger och haft 206 stycken ärenden. Bland besluten kan noteras antagande av "Blåplan" och antagande av "Miljöprogram". Vidare har kommunen fattat en rad beslut om nya VA-områden, bland annat i Nordkroken i Vargön. En annan händelse var firandet av kommunens födelsedag, som går av stapeln i första lördagen i februari och som är ett uppskattat inslag bland kommunens invånare. Vid årets firande minglade ca 750 besökare med kommunens politiker i kommunhuset.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	1,3	1,1	1,3
Omkostnader	1,1	1,0	1,0
Nettokostnad	2,4	2,1	2,3
Nettobudget	2,1	2,1	2,2
Resultat	-0,3	0	-0,1

Fullmäktige redovisade ett underskott på -0,1 Mkr, högre omkostnader än budget.

Valnämnden

Ordförande: Annika Larsson-Lindlöf (S)
1:e vice ordförande: Niklas Claesson (M)
2:e vice ordförande: Theresia Nordlund (S)

Årets verksamhet

Valnämnden har tre ordinarie ledamöter och tre ersättare. Nämnden ansvarar för genomförandet av val i kommunen. Med val avses val till riksdag, landsting och kommunfullmäktige. Vidare ansvar valnämnden för folkomröstningar och val till EU-parlamentet. Arbetet sker i nära samarbete med Länsstyrelsen och Valmyndigheten.

Nämndens arbete går i cykler av mindre och mer aktivitet beroende på om det är något val. Under år 2016 hölls inga val.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	1,2	0,0	0,0
Personal	1,8	0,0	0,0
Omkostnader	0,4	0,0	0,0
Nettokostnad	1,0	0,0	0,0
Nettobudget	1,1	0,4	0,4
Resultat	0,1	0,4	0,4

Överskottet för valnämnden var 0,4 mkr. Under året har inget val genomförts.

Revisionen

Ordförande: Thomas Boström (M)

Vice ordförande: Torsten Gunnarsson (S)

Årets verksamhet

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen, reglementet och med iakttagande av god revisionssed, granska all verksamhet som bedrivs inom nämnderna. De ska med sin granskning pröva om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som nämnderna ansvarar för är tillräcklig
- kommunstyrelsens och övriga nämnders beslut och verksamhet överensstämmer med de mål och beslut som fastställts av kommunfullmäktige samt följer lagstiftning, avtal och föreskrifter.

Följande granskningsprojekt genomfördes eller pågick vid skrivning av denna text;

- Delårsrapporten per 2016-08-31
- Intern kontroll 2016
- Årsredovisning 2016
- Statsbidrag för flyktingar och invandring
- Beslut och verkställighet
- Aktivitetsansvar
- Målstyrning
- Överförmyndarnämnden

Färdigställda rapporter finns att läsa på kommunens hemsida - Kommun&politik/kommunens organisation/revisionen/revisionsberättelse och rapporter.

Kommunens revisorer träffade också fortlöpande tjänstemän och företrädare för kommunens nämnder i syfte att få information och samtala om verksamhetsutveckling, metoder för kvalitets-säkring och kvalitetsutveckling samt den interna kontrollen. Revisionen fortsatte under år 2016 att arbeta utifrån den formulerade strategin:

- förbättra väsentlighets- och riskanalys
- den årliga granskningen av nämndernas ansvarsutövande sk grundläggande granskning skall utvecklas aktivt verka för bättre intern kontroll
- aktivt verka för utveckling och metoder för kvalitets-säkring och kvalitetsutveckling inom nämnderna
- stödja alla positiva processer i verksamhet och funktioner i dialog och samverkan med nämnderna.

Framtid

Revisionsstrategin enligt ovan ligger fast. Revisionen är nödvändig och det finns behovet av mer granskningar. Men revisionen behöver också synas mer och bättre. Därför är dialog och samverkan med dem som granskas viktig. Syftet är att revisionens arbete ska få tydligt genomslag.

Ett område som kan utvecklas är den sk grundläggande granskningen utifrån det utvecklingsarbete och den rapport som upprättats av SKL under 2016.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	0,2	0,4	0,4
Omkostnader	1,0	0,7	0,8
Nettokostnad	1,2	1,1	1,2
Nettobudget	1,2	1,2	1,2
Resultat	0,0	0,1	0,0

Överförmyndarnämnden

Ordförande: Madelaine Karlsson (S)
Vice ordförande: Kerstin Andersson (L)

Årets verksamhet

Överförmyndarnämnden är en obligatorisk kommunal tillsynsmyndighet där nämndens uppgift främst består i att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Detta görs främst genom granskning av års- och sluträkningar.

Utöver tillsynsfunktionen utreder nämnden och fattar beslut om i ärenden gällande ansökan om t.ex samtycke till förvärv och försäljning av fastighet. Vidare upprättar nämnden ansökningar och yttranden till tingsrätt vid anordnande av godmanskap/ förvaltarskap, genomför byten av gode män/förvaltare, arvoderar gode män/förvaltare, fattar beslut om skärpande föreskrifter i förmyndarskapsärenden, handlägger ärenden om ensamkommande barn mm. Nämnden har även en rådgivande funktion samt arbetar med rekrytering och utbildning av gode män och förvaltare.

Året har präglats av framförallt handläggningen av ärenden rörande god man för ensamkommande barn. Antalet ärenden ökade dramatiskt hösten 2015, och har ställt enormt stora krav på flexibilitet, engagemang och innovativa grepp. På grund av den situation som det stora antalet ensamkommande barn medfört för samhället och berörda myndigheter i stort, har många av de barn som kom under hösten 2015 fortfarande god man. Uppdraget är inte det korta uppdrag som det var avsett att vara, vilket medför att nämnden fortsatt lägger avsevärda resurser på handläggningen av dessa ärenden. Medarbetarnas engagemang och arbetsvilja är fortsatt nödvändig i en ansträngd situation.

I övrigt fortsatte arbetsbelastningen, likt tidigare, att öka med anledning av ökad ärendemängd och ärendenas ökade svårighetsgrad. Detta som en konsekvens dels av en åldrande befolkning, dels av ett mer komplicerat samhälle, särskilt för dem med en begränsad förmåga. Det som förr mest handlade om ställföreträdarskap för boende på äldreboende handlar idag ofta om ställföreträdarskap för både unga och äldre med mångfacetterad problematik. Inte sällan har huvudmännen psykisk problematik i kombination med olika former av missbruksproblem. Detta innebär att tidsåtgången i dessa ärenden avseende utredning samt utbildning och rekrytering av ställföreträdare är betydligt större. Vidare kräver dessa avsevärt mer stöttning i uppdraget.

Ekonomisk analys

Resultaträkning			
Resultaträkning, mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	0,2	2,2	5,0
Personal	3,8	5,1	10,2
Omkostnader	0,5	0,8	0,8
Nettokostnad	4,1	3,7	6,0
Nettobudget	4,2	4,2	5,1
Resultat	0,1	0,5	- 0,9

Nämnden redovisade ett underskott med 0,9 mkr för 2016. Till följd av det stora antalet ensamkommande barn tillfördes nämnden under våren 2016 ett tilläggsanslag på 1,5 mkr. Detta anslag fördelades ut dels på arbetskraftskostnader för överförmyndarpersonal för att bättre täcka den ökade ärendemängden, dels på ersättning till ställföreträdare. Kommunen erhöll under året 2016 4,7 mkr i ersättning av Migrationsverket avseende kostnader för arvode till gode män för ensamkommande barn. Nämnden erhåller även en ersättning från socialnämnden per ensamkommande barn som avser att finansiera arbete med rekrytering, utbildning, tillsyn av god man. För 2016 blev denna ersättning 0,4 mkr vilket var 0,8 mkr mindre än vad som tidigare beräknats då antalet ansökningar och anmälningar om behov av god man för ensamkommande barn minskade kraftigt jämfört med vad som var prognostiserat.

Framtid

Utvecklingen av ärenden rörande ensamkommande barn, kommer att påverka både behovet av arbetskraft och flexibilitet i arbetsorganisationen. Vidare ökar antalet medborgare med behov av och som önskar god man ökar. Det blir också årligen fler huvudmän som lever under knappa ekonomiska förhållanden och kommunen måste då betala arvodet till ställföreträdaren. De som är i behov av ställföreträdare har allt oftare diagnoser eller andra förutsättningar som gör att stora krav ställs på att ställföreträdaren har god kompetens vad gäller frågor av t.ex. medicinsk, ekonomisk och juridisk art. Genom att fler i dag har livförsäkringar, utfaller förhållandevis stora summor vid den ena förälderns bortgång till efterlevande omyndiga barn. Många tecknar även barn- och ungdomsförsäkringar för sina barn där de omyndiga är förmånstagare exempelvis då de diagnostiseras med vissa sjukdomar eller vid olycksfall. Dessa medel, över en viss storlek, omfattas inte av den fria föräldraförvaltningen utan är underställd överförmyndarnämnden.

Från och med 1 juli 2017 finns förslag på att en ny lag gällande framtidsfullmakter träder ikraft. (Se prop. 2016/17:30).

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Mats Andersson (C)
 Vice ordförande: Tove af Geijerstam (L)
 2:e vice ordförande: Joakim Sjöling (S)
 Förvaltningschef: Anne-Len Kriewitz

Årets verksamhet

Verksamheten omfattar barnomsorg, grundskola samt grundskolor. I kommunens regi finns 27 förskolor och 13 dagbarnvårdare. Det finns 17 kommunala grundskolor och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns två fristående aktörer inom grundskolan, elva enskilda förskolor och tre aktörer för enskild pedagogisk omsorg.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Andelen barn och ungdomar som upplever trivsel, trygghet, arbetsro och motivation till lärande ska öka.

- Uppnåddes under året

Föräldrarenkäten för förskola och elevenkäten för grundskolan visar för läsåret 2015/2016 en fortsatt hög nivå på trygghet och trivsel för våra barn och elever. Nöjdheten med arbetsro för eleverna är inte lika hög, men för årskurs 8 har nöjdhet ökat från föregående års mätning. Siffrorna angående elevernas lust att lära är inte lika höga som trygghet och trivsel, men nöjdheten ligger kvar på samma nivå som föregående år.

Barn och ungas psykiska hälsa skall förbättras.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Arbetet med att barn och ungas psykiska hälsa ska förbättras har fortgått på olika nivåer. En kommun- och förvaltningsövergripande kompetensutvecklingsinsats genomförs för att medvetandegöra och förbättra möjligheter till ökad psykisk hälsa. Satsningen kallas Psykisk hälsa – en livsresa och riktar sig till allmänhet, skolungdomar, personal inom vården och lärare i förskola och skola. På gruppnivå erbjuds exempelvis flickorna i årskurs 8 en kurs i Disa (Din inre styrka aktiveras) för att öka självkännet och höja självförtroendet. Några skolenheter har även erbjudit liknande kurs för pojkar. På en enhet har bland annat elever i årskurs 7 genomfört ett pilotprojekt med hjälp av programmet HASP (Hälsa, arbetsmiljö, självförtroende och prestation).

Skolnärvaron ska öka.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Vid en sammanställning månad för månad mellan september 2015 till november 2016 finns det inga resultat som visar att

närvaron procentuellt skulle öka. I augusti 2015 och 2016 är frånvaron hög för att sedan sjunka fram till november. Andelen med mer än 25% frånvaro i årskurs 7-9 sjunker från 9% till 6,9%. Anledningen till hög frånvaro i september är att den månaden visar färre veckor vilket leder till att varje frånvarotillfälle blir en större del av den totala tiden. Utveckling pågår när det gäller uppföljning av frånvaroregistreringen. Återkopplingen av statistik till rektorer har skett med ökad systematik och på ett mer genomgripande sätt under 2016. Skolornas uppföljning av statistiken har förbättrats. Närvaron i årskurs 7-9 ligger på ungefär samma nivå i november 2016 och 2015. November 2015 var andelen 5,9% som var frånvarande mer än 25%, att jämföra med 6,9% 2016. Från och med januari 2017 kan en jämförelse på årsbasis ske även för frånvarostatistik i årskurs 1-6. Under året varierar närvaron men skillnaderna är för små och jämförelsemånaderna är för få för att vi ska kunna dra några slutsatser kring om närvaron minskar eller ökar.

Samverkan mellan föreningsliv och skola ska öka.

- Uppnåddes under året

Under innevarande läsår har det pågått samarbete mellan fritidshemmen och Vänersborgs Hockey Club. Sommarskolan hade samarbete med IFK Vänersborg och Hjälpande Händer. Samarbetet avseende praktikplatser i skolan med Support Group på Restad Gärd har pågått och fortlöper.

Alla skall få sitt förstahandsval inom barnomsorgen tillgodosett inom fyra månader.

- Uppnåddes inte under året

Vid en summering av september till december 2016 var det 68 placeringar där vi inte kunnat erbjuda plats inom fyra månader i det område som vårdnadshavarna har som förstahandsval. Det rör sig om minst 33 barn. Anledningen till att vi inte kunnat erbjuda plats är att det inte finns plats på förskolorna i de områden vårdnadshavarna ansökt till. Arbetet pågår för tillskapande av fler platser och därmed ökad flexibilitet.

I ökad grad kan barnens och elevernas vårdnadshavare känna sig nöjda med de samverkansformer som finns mellan hem och barnomsorg/skola.

- Uppnåddes under året

Föräldrarenkäten för förskola och grundskola läsåret 2015/2016 visar en fortsatt hög nöjdhet med den samverkan som finns mellan hem och förskola/skola. Nöjdheten för föräldrarna i årskurs 8 är dock lägre än för förskolan och årskurs 2 och 5.

Ungas upplevelse av delaktighet och inflytande ska öka och i fler beslut skall det framgå hur ungas synpunkter tagits tillvara.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Elevenkäten för läsåret 2015/2016 visar på en fortsatt hög nöjdhet för årskurs 2 och 5 i upplevelsen av att lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter. Mellan 2014 och 2015 ökade nöjdheten i årskurs 8 med tio procent. Mellan 2015 och 2016 skedde inga förändringar utan andelen som var nöjda låg kvar på samma nivå för årskurs 8. Vi kan därmed inte säga att vi uppnått det

förväntade resultatet. Utvecklingsarbete bedrivs för att se över hur ungas delaktighet och inflytande kan öka på fler områden.

Samhällsutveckling

Öppettiderna i förskola och fritidshem ska i större utsträckning möta vårdnadshavarnas behov.

- Uppnåddes under året

Under hösten 2016 har öppettiderna i förskolan utökats med 30 minuter på morgonen från klockan 6.30 till 6.00. I en kartläggning som vi gjorde framkom att vårdnadshavarna efterfrågade utökade öppettider på morgonen från klockan 6 eller ännu tidigare.

Den goda kvaliteten inom förskola och grundskola ska synliggöras.

- Uppnåddes under året

Goda exempel och erfarenheter sprids via kommunens hemsida och i nationell media exempelvis arbetet med nyanländas lärande och att tillgodogöra oss nyanländas kompetens. No- och teknikundervisningen har uppmärksammats i fackpress, i filmer producerade av Skolverket och i kollegialt lärande. Förskolornas internationella samverkan och arbete för hållbarhet har uppmärksammats i media och haft en intern spridning i lärgrupper. Goda exempel inom vårt elevhälsoarbete uppmärksammas och sprids nationellt via samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.

Likvärdigheten mellan och inom skolenheter skolor ska öka.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

En sammantagen analys av betygen i åk. 3, 6 och 9 visar inte på att likvärdigheten skulle ha ökat i jämförelse med 2015. Det är fortfarande stor skillnad mellan skolan med högst andel som uppnår kunskapskraven jämfört med skolan som har lägst andel som uppnår kunskapskraven i alla ämnen.

På de skolor som har en lägre måluppfyllelse har riktade insatser såsom förstärkning i det pedagogiska ledarskapet gjorts samt även inom elevhälsan och coaching/vägledning. Samtliga förskolechefer och rektorer deltar i implementeringsarbete avseende inkludering med utgångspunkt i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM.

Antalet anmälda kränkningar varierar mellan skolenheterna och slutsatsen kan då vara att trygghet och studiero inte är likvärdig mellan skolorna. Däremot är det inte säkert att alla kränkningar blir anmälda, vilket gör att siffrorna blir missvisande. Under hösten 2016 har frågan om anmälningar aktualiserats i rektors- och förskolechefgruppen vilket har lett till fler anmälningar.

Skolornas lokaler används i större omfattning för föreningsliv och allmänhet.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

I nuläget kan vi inte se att det är fler föreningar och privatpersoner som använder skolans lokaler jämfört med 2015.

Ekonomi

Samverkan sker med hem, andra myndigheter och övriga aktörer.

- Uppnåddes under året

Huvudmannen har i sitt systematiska kvalitetsarbete identifierat ett utvecklingsområde i att tydliggöra förskolans och skolans uppdrag i samverkan med vårdnadshavare samt att skapa bra forum för samverkan med vårdnadshavare. I Samverkan Vänersborg fortsätter arbetet med att hitta bra och gemensamma styrnings- och ledningsverktyg för att utveckla samarbetet mellan förvaltningar och mellan olika myndigheter i syfte att öka barns psykiska hälsa.

Arbetsätt och arbetsformer utvecklas för att bidra till effektivare verksamhet

- Uppnåddes under året

Mötesstrukturen för samtliga chefer inom förvaltningen utvecklas fortlöpande i syfte att skapa bättre balans mellan arbetsorganisation och utvecklingsorganisation. Detta ska leda till större möjligheter i att utveckla arbetsätt och arbetsformer utifrån vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet samt kollegialt lärande. Arbetsformer och arbetsprocesser inom förvaltningens administration har kartlagts och ledarskapet har tydliggjorts genom att en verksamhetschef för förvaltning/administration har tillsatts. Nämnds- och ärendeprocesserna har samordnats och utvecklats.

Arbetsformerna för nyanländas lärande har effektiviserats genom införandet av mottagningsenheten Välkomsten.

Verksamhetscheferna för förskola, grundskola, grundsärskola och elevhälsa har ytterligare samordnat och utvecklat organisation och samarbete gällande elev-/barnhälsoteam.

Väl utnyttjade och för verksamheten väl anpassade lokaler, strategiskt placerade och större förskolor.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

"Utredning av den kommunala barnomsorgen 1-5 år" och Skolutredning av de centrala grundskolorna" har under våren 2016 tagits fram och beslut har fattats utifrån underlaget. Projekteringar och utredningar pågår. I nuläget är skollokalerna överutnyttjade på grund av ökat elevantal och bristen på fungerande idrottslokaler är påtaglig.

Nämndens arbete ska präglas av långsiktighet och strategisk planering.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Under året har Barn- och utbildningsnämnden fattat beslut utifrån "Utredning av den kommunala barnomsorgen 1-5 år" och "Skolutredning av de centrala grundskolorna". Besluten gäller på lång sikt och är uppdelade i etapper där en del projektering är påbörjad.

Barn och ungdomar får tillgång till rätt insatser tidigare.

◆ Uppnåddes delvis under året

Analys av hälsosamtalen på grupp- och skolnivå medför att tidiga insatser kan göras förebyggande. Alla skolsköterskor från och med föregående läsår analyserar sitt material med ett gemensamt frågebatteri. Logopederna kompetensutvecklar personalen i förskolan. Kompetensutveckling till lärare angående språkutvecklande arbetssätt med syftet att förskolepersonalen ska kunna göra tidiga insatser.

Skolnärvaro: samtliga skolor kan följas i närvarostatistiken. Kontakt med ansvarig rektor sker månadsvis för dialog om åtgärder. Påbörjat utvecklingsarbete gällande Elevhälsoteamen har bland annat medfört tidigare analyser utifrån läs- och skrivplanens arbete. Psykolog, logoped, skolkurator och skolsköterska arbetar sedan vårterminen 2016 på mottagningsenheten Välkomsten. Logopeder arbetar främst konsultativt men också med individuella kartläggningar, överlämningar och individuell kompetensutveckling. Skolsköterska genomför hälsosamtal.

Verksamhetsutveckling**Beslut ska fattas så nära verksamheten som möjligt.**

● Uppnåddes under året

En tydligare mötesordning och förvaltningens organisationsförändringar har medfört en tydligare och mer förankrad beslutsgång för enhetschefer och förvaltningens administration. Revideringen av delegeringsordningen tydliggör att beslutsfattande kan delegeras i verksamhetsnära frågor.

Lärmiljön ska utformas på ett sådant sätt att alla barn/elever känner sig inkluderade.

◆ Uppnåddes delvis under året

De tidigare utvecklingsinsatserna avseende lärmiljö syftar till att bredda förskolornas och skolornas kunskaper kring utformning av och tänkande kring lärmiljöer. Förskolechefer/rektorer och elevhälsopersonal har förbättrat arbetet kring anpassningar och särskilda stödåtgärder.

Ytterligare insatser gällande inkludering genomförs och planeras i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM.

Medarbetare**Ökat antal personal med hög kompetens och adekvat utbildning till verksamheten**

● Uppnåddes under året

Inom samtliga verksamhetsområden har antalet legitimerade förskollärare/lärare ökat mellan åren 2015 och 2016.

Nyckeltal/jämförelsetal

Antal barn/elever: snitt år	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Utv. 15/16
Förskola, pedagogisk omsorg				
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 064	2 134	2 118	54
-varav barn med delad placering	30	30	32	2
-varav andel i enskilda alternativ %	18	18	19	1
Nyttjandegrad %, snitt/år	89	95	90	1
Fritidshem, pedagogisk omsorg				
Totalt antal placeringar 6-13 år	1 907	1 952	1 908	1
-varav barn med delad placering	15	15	19	4
-varav andel i enskilda alternativ %	17	18	15	-2
Nyttjandegrad %, snitt/år Grundskola F-9	60	64	56	4
Grundskola F-9				
Totalt antal elever	4 463	4 415	4 739	276
varav andel i enskilda alternativ %	11	12	11	11
-varav Grundsärskola	45	46	46	1

Antal inskrivna barn och elever för budget och bokslut avser snitt för året. Förändringar/utveckling anges i antal barn och elever, utom nyttjandegrad som anges i procentenheter.

Inom förskola och pedagogisk omsorg har antal placeringar ökat med 54, snitt för 2016 jämfört med snitt för 2015. Inom fritidshem och pedagogisk omsorg är antal placeringar nästan lika många som 2015, en ökning med en plats. Den stora förändringen ses inom grundskolan, där det finns i snitt 276 fler elever än motsvarande 2015. Att den stora ökningen inom grundskolan inte återspeglas inom fritidshem och pedagogisk omsorg beror främst på att många asylsökande och nyanlända barn/elever inte har rätt till skolbarnomsorg.

Ekonomisk analys

Resultaträkning mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Statsbidrag	37,5	44,8	73,0
Övriga intäkter	30,9	29,1	31,0
Summa intäkter	68,4	73,9	104,0
Personal	414,3	439,5	496,0
Omkostnader	281,0	288,0	312,7
Avskrivningar och internränta	4,8	5,1	4,1
Kostnader	700,0	732,6	812,9
Nettokostnad	632,0	659,2	708,8
Nettobudget	622,9	669,6	707,2
Resultat	-9,1	10,4	-1,6

Bokslut 2014 är omräknat och avser de verksamheter som Barn- och utbildningsnämnden har ansvar för under 2015 och 2016.

Barn- och utbildningsnämnden uppvisar den 31 december ett underskott om 1,6 mkr. Detta underskott motsvarar en budgetavvikelse på 0,2 %.

I delårsrapporterna per april och augusti har prognoserna visat mot ett underskott för 2016 på -2,4 mkr respektive -3,3 mkr.

Under året som gått har Barn och utbildningsnämndens budget förändrats med cirka 30 mkr.

Budgettillskotten har bestått av:

- 9 mkr som kom från det extra statsbidrag som Vänersborgs kommun erhållit från staten för stort flyktingmottagande, detta är ett engångsbelopp som inte är ramhöjande.
- 16 mkr som var en konsekvens av budgetbeslutet i kommunfullmäktige 160427.
- -0,4 mkr som var effekt av att personalomkostnads-pålägget sänktes i juni.
- 12,8 mkr tillfördes i augusti som kompensation för årets löneökningar.

Både intäkter och kostnader har överstigit budgeterade nivåer. Intäkterna består främst av statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket. Kostnadsökningarna är främst personalkostnader men även övriga kostnader så som lokaler och läromedel. Dessa kostnadsökningar är effekter av barn- och elevökningen som fortsatt under hela 2016.

Årets semesterlöneskuld ökade med 2,8 mkr, vilket är 0,8 mkr mer än budgeterat.

Anslagsbindningsnivå mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-diff
Nämnd/Adm	0	4,0	4,0	0,9
Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år	28,3	250,4	222,1	1,5
Grundskola F-9, fritidshem, pedagogisk omsorg 6-13 år Grundskola	75,7	558,5	482,7	-4,0
Netto	104,0	812,9	708,8	-1,6
Barnomsorg innefattar förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år. I grundskola redovisas fritidshem och pedagogisk omsorg 6-13 år.				

Nämnd och administration uppvisar ett överskott om 0,9 mkr.

Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar ett överskott om 1,5 mkr. Överskottet beror främst på att kostnader för extern barnomsorg samt kommunal pedagogisk omsorg inte kommit upp i budgeterad nivå.

Grundskola F-9, fritidshem, pedagogisk omsorg 6-13 år samt grundskola uppvisar ett underskott om 4 mkr. Underskottet inom grundskolan kan hänföras till den fortsatta stora elevökningen, mycket tid och kraft går till att organisera verksamheten utifrån lokaltillgång, större klasser och elever med särskilda behov.

Personal	2014	2015	2016
Antal anställda	1 076	1 061	1 207

Antalet anställda inom Barn- och utbildningsförvaltningen har under 2016 ökat med 146 personer. Antalet tillsvidareanställda är 63 fler. De visstidsanställda har ökat med 83 personer. Den främsta ökningen finns inom grundskolan, 91 personer. De kategorier som ökat mest inom skolan är lärare (65), studiehandledare (14) och fritidspedagoger (9). Antalet förskollärare har ökat med 34 personer.

Investeringar mkr	Investe-ringsplan	Utfall	Budget- diff
Barn- och utbildnings -förvaltningen	1,5	0,3	1,2
Barnomsorg och grundskola	3,7	3,3	0,4
Netto	5,2	3,6	1,6

Gjorda investeringar för 2016 avser i huvudsak inköp av inventarier på grund av den fortsatta stora elevökningen samt vissa arbetsmiljöåtgärder. Exempel på investeringar som genomförts under året är inköp av möbler och IT-utrustning till både nya moduler och befintliga lokaler. En investeringspost som tillkommit under året gäller de behov som uppstått av möbler och IT-utrustning till arbets- och konferensrum vid förvaltningens flytt från kommunhuset till Residensgatan 20.

Jämför med procent

1/ Ann släpper 150 skott
Berith släpper 100 skott

Vad kostar?

chipspåse kostar 21 kr
Tempo och 21 kr
Hur många procent
chippen på Rasta är

Byggnadsnämnden

Ordförande: Bo Dahlberg (S)

Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)

Förvaltningschef: Sophia Vikström

Årets verksamhet

Byggnadsnämnden beslutar om tillstånd för byggnation, rivning, större markarbeten samt förhandsbesked om möjligheten att få bygglov. Nämnden ansvarar för dispensprövningar och tillsyn av strandskyddet och den kommunala lantmäteriverksamheten. Nämnden beslutar om nya namn på kvarter och gator samt har det övergripande ansvaret för fastighetsbildning. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geografiska informationssystem (GIS). Nämnden ansvarar för detaljplanering och områdesbestämmelser. Den översiktliga fysiska planeringen fullgörs av byggnadsförvaltningen på uppdrag av kommunstyrelsen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

All planering ska skapa förutsättningar för hållbarhet utifrån visionen.

- Uppnåddes under året

I planprogram och detaljplaner integreras de riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat i Blå plan (VA-plan), Grön plan, Miljöprogram 2030, Översvämningssprogram, Lokalt omhändertagande av dagvatten, barnperspektivet osv. Förvaltningen bidrog till att kommunen blev utnämnd till Sveriges bästa klimat-anpassningskommun 2016 av IVL, Svenska Miljöinstitutet och Svensk Försäkring.

Alla med ärenden hos byggnadsförvaltningen ska få tydliga besked, förstå den aktuella beslutsprocessen och vara nöjda med bemötandet oavsett om ett ev. beslut utfaller till kundens fördel eller ej.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Processer har förtydligats genom bland annat illustrationer och uppdateringar av hemsidan. Vi deltar i SKL's mätning "Löpan-de Insikt", en servicemätning av kommunernas myndighets- utövning. Få svarade och resultatet av mätningen innebar att arbetet behöver fortgå.

Dialogmöten ska hållas på en förväntad nivå med företag, föreningar och invånare. Därutöver ska alla med ärenden hos byggnadsförvaltningen förstå den aktuella beslutsprocessen och vara nöjda med bemötandet oavsett om ett ev. beslut utfaller till kundens fördel eller ej.

- Uppnåddes under året

Regelbundna träffar med mäklare och fastighetsägare har hållits

och Bodialog har arrangerats. Bygglovshandläggare har funnits på plats i Brålanda en dag i månaden för att bistå med hjälp och service.

Samhällsutveckling

Utvecklingsplaner ska finnas för sjö-, grön- och centrumnära boende, rekreation och näringsliv.

- Uppnåddes under året

Planprogrammet för Onsjö och Skaven/Öxnered är godkända av kommunfullmäktige. Strategi för översvämningsskydd för Sanden är framtagen och planprogrammet ska nu behandlas politiskt. Detaljplanen för Holmängen är i laga kraft. Planuppdrag beslutade av nämnden 2016: Detaljplaner för Norra Timmervik, Gestads-Takan, Södra Onsjö - etapp 1, delar av Öxnered och Skaven- etapp 1, Timjan, Tån 4-4, östra Trestad Center, Lasaret 2, utökning av detaljplan för Norra Sanden, ändring av del av Stadsplan för Vargön. Detaljplaner som är på granskning: Norra Nabbensberg, kvarteren Misteln och Haren, Elgårde. Detaljplaner som är antagna av Byggnadsnämnden 2016: Ursand camping, Holmängens bostadsområde och Södra Sörbyn.

Planer, som har sin grund utifrån invånarnas önskemål, ska finnas för långsiktigt hållbara, trygga och funktionella bostadsområden.

- Uppnåddes under året

Projektet Skaven/Öxnered visades på Bomässa. Möjlighet för invånarna att lämna synpunkter och föra dialog erbjöds. Planprogrammet för Onsjö och Skaven/ Öxnered är godkända av kommunfullmäktige. Uppdrag för detaljplaner finns. Arbeta med detaljplaner för dessa område pågår och nödvändiga utredningar håller på att tas fram. Arbeta med fortsatt planering av Sanden pågår. Strategi för översvämningsskydd för Sanden är framtagen, förutsättningar att fortsätta med planering av området finns. Planprogram kommer nu att lämnas för politisk behandling. Arbeta med flera detaljplaner utmed Vänerkusten pågår. Arbeta är påbörjat med att modernisera en gammal detaljplan i Vargön.

Byggnadsnämnden ska fortsätta att utveckla olika former av mötesplatser.

- Uppnåddes under året

Fortsatt utveckling av det digitala dialogverktyget "Mitt Vänersborg" har pågått. Vid detaljplanering tas hänsyn till olika former av mötesplatser.

En effektivare ärendeprocess från ärendestart till beslut.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

E-tjänsten "Anmälan om eldstad" är klar. Arbeta med klassificering av olika ärenden och tidsåtgång har tagits fram i syfte att ytterligare effektivisera bygglovsprocessen. En detaljplan med begränsat förfarande/aktivt godkännande har tagits fram. Flertal nämnder har fått information om planprocessen och vilka möjligheter som finns till snabbare internprocess. Den politiska processen är dock fortfarande lång till KS. Arbetssätt håller på att tas fram för att kunna korta processen.

Ekonomi

Skattemedlen ska hanteras effektivt och med transparens så att de ger mesta möjliga nytta för invånarna och vid nämnd-övergripande frågor ska ökad samverkan mellan berörda förvaltningar ske.

- Uppnåddes under året

Förvaltningen fick ett överskott på 1,9 mkr under 2016 där främst intäkterna blev högre än budgeterat.

Verksamhetsutveckling

Ökad samverkan med andra berörda förvaltningar.

- Uppnåddes under året

Kunskapsförmedling till andra förvaltningar kring användningen av GIT (geografisk informations-teknologi) har skett. Den kommunövergripande planberedningsgruppen har hållit möten där syftet med gruppen är att öka samverkan i planfrågor. Representanter från förvaltningen deltar och leder arbete med Bostadsförsörjningsprogrammet samt Översiktsplan.

Befattning ska finnas som är lämplig för personer i arbetsmarknadsåtgärder

- Uppnåddes under året

Förvaltningen har under året haft flera medarbetare i arbetsmarknadsåtgärder varav två erbjudits tillsvidare anställning.

Verksamheterna ska präglas av god arbetsmiljö såväl fysisk som psykosocial.

- Uppnåddes under året

Gemensamma förvaltningsträffar arrangeras regelbundet. Gemensam studieresa till Växjö arrangerades för all personal inom förvaltningen.

Medarbetare

Anställningsförhållanden i form av flexibilitet, sysselsättningsgrad, kompetensutveckling mm ska vara utformade så att de lockar personal till våra verksamheter

- Uppnåddes under året

Alla anställda på förvaltningen har heltidsanställning. Några medarbetare arbetar hemifrån en dag i veckan. Kompetensutveckling erbjuds utifrån behov.

Nyckeltal/jämförelsetal			
Bygglov	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Utveckling 15/16
Handläggningstid	4 veckor	5 veckor	+ 1 vecka
Boende			
Färdigställda bostäder	558,5	482,7	-4,0

Färdigställda bostäder innebär att bygglov har sökts samt att byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus. Tidigare har antal bygglov redovisats.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, mkr			
	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Statsbidrag	0,2	0,2	0,2
Övriga intäkter	9,0	8,6	11,6
Summa intäkter	9,2	8,8	11,8
Personal	15,1	16,3	17,2
Omkostnader	4,9	5,3	6,7
Avskrivningar/ internränta	0,5	0,8	0,9
Kostnader	20,5	22,4	24,8
Nettokostnad	11,4	13,7	13,0
Nettobudget	12,9	13,7	14,9
Resultat	1,5	0	1,9

I augusti prognostiserades ett överskott på 1,7 mkr vid årets slut. Byggnadsnämnden som helhet visade för 2016 ett överskott mot budget på 1,9 mkr, vilket fördelades med 1,5 mkr på intäkter och 0,4 mkr på kostnader. Byggnadsnämndens verksamheter kan inte i någon större grad påverka intäktsflödet utan är beroende av vad utomstående aktörer genomför. Det i sin tur gör att nämnden ibland redovisar stora avvikelser på intäktssidan.

Nämndverksamheten redovisade ett överskott på 0,1 mkr. Administrationen fick en positiv avvikelse på 0,5 mkr, vilket berodde på lägre verksamhetskostnader än budgeterat. För KLM blev det ett överskott på 0,5 mkr, lika fördelat på intäkter och personal. Kart/GIS fick ett överskott på 0,3 mkr, vilket till största del var en följd av lägre personalkostnader än budgeterat. Planenheten visade ingen avvikelse mot budget. Bygglovsenheten fick ett överskott på 0,5 mkr, vilket berodde på högre intäkter än budgeterat.

Personal			
	2014	2015	2016
Antal anställda	27	30	32

Investeringar			
Mkr	Investeringsplan	Utfall	Budget- diff
Inventarier	0,5	0,2	+0,3
Ärendehanteringssystem, bygglov	0,0	0,2	-0,2
Netto	0,5	0,4	+0,1

Investeringarna på 0,4 mkr bestod av ett mätinstrument för kart/GIS-enheten samt komplettering av ärendehanteringssystemet Castor för bygglovsenheten och fortsättning med påbyggnadsmodul för planenheten.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Marie Dahlin (S)
 Vice ordförande: Gunnar Lidell (M)
 2:e vice ordförande: Bo Carlsson (C)
 Kommundirektör: Ove Thörnkvist

Årets verksamhet

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen biträds av kommundirektören, ekonomikontoret, IT-avdelningen, kommunkansliet, personalkontoret och utvecklingskontoret/näringslivskontoret.

Kommunstyrelsen ska bland annat leda förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamheter. Kommunstyrelsen ska också leda och samordna kommunens ekonomi och verksamheter samt den översiktliga fysiska planeringen.

Folkhälsoverksamheten samordnas av Rådet för hälsa och social hållbarhet. Rådet består av politiker från kommunen och Västra Götalandsregion med uppdrag att skapa förutsättningar för en positiv hälsoutveckling för kommunens invånare. Rådet har arbetat fram ett ramverk som ligger till grund för kommande arbete. Fokus är hälsa, socioekonomiskt perspektiv samt social hållbarhet. Under året genomfördes bland annat utbildningsinsatser riktade till medarbetare i kommunen gällande våld i nära relation och professionellt bemötande samt förhållningssätt gällande nyanlända barn och unga. På gymnasiet har alla elever i åk 1 genomgått utbildningen DrogSmart som syftar till att minska cannabisanvändningen.

Under 2016 medverkade Vänersborgs kommuns internationella verksamhet i sammanlagt 28 aktiviteter, varav 17 projekt med tonvikt på EU:s sektors program, även EU:s strukturfonder och ICLD:s kommunala partnerskapsprogram. Kommunens sex förvaltningar har drivit egna eller medverkat i internationella utvecklingsarbeten. Vänersborgs nätverk för internationellt arbete är i huvudsak SERN - Sweden Emilia Romagna Network samt ENSA - European Network of Social Authorities.

Vänersborgs kommun har under året haft flera strategiska samarbetspartners avseende internationalisering. Av dessa kan nämnas Västra Götalandsregionen, Internationellt Centrum för Lokal Demokrati, Kunskapsförbundet Väst, Hushållningssällskapet Väst och Kommunalförbundet Fyrbodalen. Högskolan Väst, VISIT och Innovatum. Kommunens internationella uppdrag har utvecklat arbetssätt och möjligheten till delaktighet för kommuninvånare, föreningar och företagare.

Efterfrågan på ökade insatser, stöd och främst utbildning inom säkerhet, på grund av det på det nationella läget med en förhöjd hotbild, en ökad migration samt aktuella risk- och säkerhetsfrågor i kommunens verksamheter. Under 2016 har arbetat utgått från det medborgarlöfte som undertecknades i december 2015. Ett styrdokument samt en krisberedskapsplan enligt lag om extraordinära händelser har antagits för mandatperioden.

Översiktsplanen som tagits fram i dialog med invånare genom olika forum, har varit på samråd och ska under våren 2017 ställas ut. Två bodialoger har genomförts i samverkan med exploatörer i syfte att stödja ökad byggnation. Ett bostadsförsörjningsprogram har arbetats fram. Programmet remissbehandlas och förväntas antas under våren 2017.

Under 2016 lämnade Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Vänersborgs kommun ett gemensamt förslag till hur kommunens stationsområde bör utformas. Kommunen har även deltagit i arbetet med att ta fram Västra Götalandsregionens Trafikförsörjningsprogram som har antagits under 2016. Kommunens Facebooksida fortsätter utvecklas och antal följare har fördubblats under drygt ett år. Sidan får bra betyg i jämförelser med andra kommunsidor i landet. Kommunens hemsida har också fått höga betyg i nationella jämförelser vad gäller tillgänglighet och användarvänlighet.

Utbyggnad av fiber har fortsatt under året och kommunicerades med invånarna genom kontinuerlig information via Facebook och hemsida med frågor och svar.

Kommunen har producerat ett antal informationsfilmer internt för användning och spridning i olika kanaler, om exempelvis fastighetsägarnas ansvar i snöröjning och kommunens planering för framtida bostadsområden. Kommunen har också köpt specialkomponerad musik för ett eget ljudspråk för Vänersborgs filmer.

Rundturer i Vänersborg med buss för nyinflyttade testades under oktober månad, vilket fick mycket goda omdömen i utvärderingen

Projektet Wargön Innovation fortlöpte. Under 2016 beslutades om medel från EU:s strukturfonder för finansiering av nästa steg; etableringsfasen. EU-medlen bygger även på en medfinansiering från Västra Götalandsregionen och Vänersborgs kommun.

Införandet av nytt system för hantering av ärenden har fortsatt under året.

Resultatavstämning

Nedan redovisas Kommunstyrelsens förväntade resultat som ska bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Måluppfyllelsen för de lokala miljömålen ska öka

◆ Uppnåddes delvis under året

Mätning av måluppfyllelsen kommer att ske i samband med första uppföljningen av Miljöprogram 2030. De lokala miljömålen har ersatts av Miljöprogram 2030, som antogs av Kommunfullmäktigen i februari 2016. Den första handlingsplanen kopplad till miljöprogrammet kommer att tas fram för 2017 och den första uppföljningen kommer att göras i början av 2018

Dokumenterade styr- och ledningsprinciper för samverkan mellan nämnder och externa parter är framtagna

◆ Uppnåddes delvis under året

Inom Kommunkompassens utvecklingsarbete ska samarbetskontrakt mellan kommunen och civilsamhället upprättas.

Strategi för medborgardialog antogs av Kommunfullmäktige 2014 och tillämpas sedan 2015.

Ingen ska känna sig utestängd från service till följd av IT-samhällets utveckling

◆ Uppnåddes delvis under året

Mätning saknas

Arbetet pågår med att ta fram en strategisk kommunikationsplan, där hänsyn tas till dem som inte har full tillgång till IT-samhället. I förslaget till kommunikationsstrategin ingår både digitala samt traditionella forum för kommunikation med syftet att fördjupa dialogen med kommunens invånare. Kommunikationsbehov kommer även att tas med i kommunens nya mallar för tjänsteskrivelse. Under 2016 har 70 procent av tillfrågade fastighetsinnehavare tecknat fiberanslutningsavtal inom tätorterna. Utbyggnad av fiber pågår till slutet av 2017.

Tjänstegarantier ska finnas hos samtliga myndighetsnämnder för vanligt förekommande ärendetyper

■ Uppnåddes inte under året

Barn och utbildningsnämnden, Byggnadsnämnden, Miljö och hälsoskyddsnämnden eller Socialnämnden har inte infört tjänstegarantier. En dialog med politiken behövs för att avgöra behovet, prioriteringar och nyttan med tjänstegarantier utifrån ett kund-/brukarperspektiv.

Effektivare ärendehantering som tillgodoser adekvat kvalitet

◆ Uppnåddes delvis under året

Under 2016 upphandlades verktyget Evolution som nytt ärendehanteringssystem. Driftsättning för förvaltningarna sker under början av 2017.

Processen för att upphandla ett nytt e-handelssystem har påbörjats i samarbete med förvaltningarna och beräknas att införas under 2017. Antalet elektroniska fakturor, både SWE-fakturor och e-handelsfakturor, fortsatte att öka. Under 2016 var ökningen 14 procent jämfört med 2015. Detta innebär minskad pappershantering och en effektivare arbetsmetod.

En kommungemensam synpunktshantering är framtagen tillsammans med Trollhättan och Uddevalla. Det återstår för respektive kommun att ta del av, anpassa och lansera en modell för synpunktshantering.

Ett projekt för välfärdstjänster med stöd av IT pågår och en testomgång är påtänkt under våren 2017.

Ungas upplevelse av delaktighet och inflytande ska öka och i fler beslut ska det framgå hur ungas synpunkter tagits tillvaras

◆ Uppnåddes delvis under året

Resultatet i Lupp-enkäten (Lokal uppföljning av ungdomspolitik) presenteras i början av 2017. Ungdomar deltar i referens- eller fokusgrupper i samband med vissa aktiviteter såsom Ungdagarna och School's Out.

En ökad och förbättrad dialog med invånare och brukare som en naturlig del av beslutsprocesser

◆ Uppnåddes delvis under året

I SCB:s Medborgarundersökning minskade medborgarnas Nöjd-inflytande-index till 37 procent, där rikssnitt var 40. Andelen invånare som tycker att kommunen har en öppen dialog med sina invånare minskade till 48 procent (-4). Invånarna är mer nöjda än rikssnittet med tillgång till information, men är mindre nöjda vad gäller kontakt, påverkan och förtroende. För att förbättra dialogen med invånarna genomförs regelbundna medie- och kommunikationsutbildningar för nyckelpersoner i vår organisation.

Dialog har använts som ett naturligt arbetssätt i flera av våra större utvecklingsprojekt såsom framtagande av översiktsplan, bostadsförsörjningsprogram samt kommunikationsstrategi. Kommunens Facebooksida har utvecklats som ett verktyg för ökad dialog med invånarna och rankades i december som bästa Facebooksida bland Sveriges kommuner.

Samhällsutveckling

Antal arbetstillfällen ska öka

● Uppnåddes under året

Antal nyanmälda platser till Arbetsförmedlingen ökade i november med 18 procentenheter i jämförelse med samma period 2015. Den öppna arbetslösheten (fem procent) respektive personer i program med aktivitetsstöd (knappt åtta procent) är oförändrad i jämförelse med samma period förra året. I jämförelse med Västra Götalands län är arbetslösheten för unga 18-24 år fyra procentenheter högre i Vänersborg, samt arbetslösheten bland utrikesfödda är tio procentenheter högre.

Andel elever som fullföljt sin gymnasieutbildning inom fyra år ska öka samt gymnasial betygsvärde ska öka

● Uppnåddes under året

Andel elever som fullföljt sin utbildning på fyra år har ökat till 82,7 procent (+0,6) att jämföra med rikssnittet 78,6 procent. Uddevalla hade 79,6 och Trollhättan 81,9. Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning var oförändrad från 2015 (14,0). Det är något högre än Uddevalla (13,7) men lägre än riket och Trollhättan (14,1).

Kommunens service/råd och stöd gällande energirådgivning är väl känd hos invånarna

◆ Uppnåddes delvis under året

Mätning saknas.

Riktade insatser har genomförts till större företag och arbetsplatser med syfte att minska energiförbrukning. Energibesparingsprojektet 50/50 inom skolan har utvärderats med goda resultat, och projektet kommer att spridas till fler verksamheter under 2017.

Alla anställda hos Kommunstyrelsen, Byggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden som deltar i ärendehandläggning ska ha kunskap i "Förenkla helt enkelt"

● Uppnåddes under året

De berörda förvaltningarna har kunskap om "Förenkla helt enkelt". I arbetet med "Förenkla helt enkelt" finns sedan tidigare en övergripande handlingsplan som brutits ner till verksamhetsspecifika handlingsplaner i de egna verksamheterna. Mätning sker områdesvis fyra gånger om året med start under kvartal tre 2016, där mätningarna hanteras och utvärderas förvaltningsvis. Ett kommungemensamt resultat presenteras under våren 2017.

Ekonomi

Kommuninvånarna upplever att skattemedlen används effektivt

◆ Uppnåddes delvis under året

I SCB:s medborgarundersökning 2016 är Nöjd-Medborgar-Index hos invånarna på samma nivå som genomsnittet. Invånarnas nöjdhet inom förskolan och gymnasieskolan var lägre än riksgenomsnittet och kommuner i samma storleksklass.

Underhållet av kommunens fastigheter ska hålla en sådan nivå att kapitalförstöring undviks

◆ Uppnåddes delvis under året

Kapitalförstöring kommer att undvikas under året då budgeten möjliggjort en långsiktig god förvaltning av kommunens byggnader. Särskilda prioriteringar för 2016 var kultur- och fritidsanläggningar, i synnerhet Halle vibadet i Vargön, där byggkonstruktionen renoverats. Ett omfattande underhållsarbete i Idrottshuset planeras till våren 2017.

Lokalsamordningen ska bättre tillse verksamheternas behov

◆ Uppnåddes delvis under året

Förvaltningarnas lokalsamordning kan utvecklas genom bättre förvaltningsövergripande arbete. För att nå förbättrad måluppfyllelse behövs tydligare uppföljning av antagen Lokalförsörjningspolicy. Omflyttning och renovering i kommunhuset pågår och beräknas vara klart 2018.

Verksamhetsutveckling

Utvecklingsarbetet ska vara baserad på en konstaterad skillnad på nuläge och önskat läge

● Uppnåddes under året

Utvecklingsarbetet på en övergripande nivå utgår från Kommunkompassen, som genomfördes 2014. Kommunstyrelsen har godkänt handlingsplanen som är framtagen av kommundirektörens ledningsgrupp och ansvariga för respektive aktivitet är utsedda. Ny mätning av Kommunkompassen ska genomföras 2017. Digitalisering med e-tjänster har genomförts och antalet processer har ökat. För ett effektivt utvecklingsarbete under 2017 utgår digitaliseringsprocesserna utifrån nyttan av processen ur flera perspektiv så som effektiviseringsgrad, antal som använder tjänsten samt mervärde för brukaren.

Medarbetare

Fler ska trivas bra med Vänersborgs kommun som arbetsgivare

◆ Uppnåddes delvis under året

Handlingsplaner kopplade till resultat från personalenkäten 2015 har tagits fram. Ny mätning sker hösten 2017. För att utveckla en god arbetsmiljö har flera olika utbildningsinsatser genomförts såsom arbetsmiljöutbildning till nämnder, skyddsombud, rehabombud, chefer och medarbetare. En processkarta har tagits fram för att effektivisera och förstärka de tidiga insatserna i sjukskrivningsprocessen. Utmärkelsen Hållbart arbetsliv har tagits fram för att uppmärksamma arbetsplatser, yrkesroller och lyfta fram goda exempel på arbetsgrupper som på olika sätt arbetar för ett hållbart arbetsliv. För att stärka arbetsgivarvarumärket har en ny personalpolicy tagits fram. Kopplat till det har det också tagits fram en handlingsplan för personalförsörjning. I medarbetarenkäten 2015 uppgick poängen till 65 (av 100) för att rekommendera Vänersborg som arbetsgivare. Nya kommungemensamma rutiner för avgångssamtal har tagits fram för att få ett bättre underlag från de som avslutar sin anställning om avgångsorsaker och avgångsvägar, samt hur kommunen uppfattas som arbetsgivare. Personalklubben i Vänersborg blev utsedd till Sveriges bästa personalklubb. Åtgärder för att förbättra inomhusklimatet i kommunhuset har påbörjats under 2016 och kommer att fortsätta under 2017.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, mkr			
	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Bidrag	10,1	8,2	7,8
Övriga intäkter	41,1	40,7	44,1
Summa intäkter	51,2	48,9	51,9
Personal	48,8	50,7	54,4
Omkostnader	298,9	305,7	303,1
Avskrivningar/Internränta	2,6	3,1	3,0
Summa kostnader	350,3	359,5	360,5
Nettokostnad	299,1	310,6	308,6
Nettobudget	307,8	322,9	337,4
Resultat	8,7	12,3	28,8

Kommunstyrelsen redovisade ett överskott på 28,8 mkr, vilket är en avvikelse mot budget på ca 9 %. Kommunstyrelsen hade lägre kostnader än budget. Nettokostnaderna minskade med 1 % från 2015, vilket förklaras främst av ökade intäkter.

I delårsrapporten per augusti prognostiserades ett överskott på 24,0 mkr. Skillnaden mot prognosen beror främst på ett bättre resultat för Kunskapsförbundets gymnasieverksamhet, samt en pensionsskuldminskning för räddningstjänsten.

Anslagsbindningsnivå, mkr

Mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-diff
Styrelse		10,2	10,2	12,6
Kommunledning	46,2	128,0	81,8	4,8
Räddnings-tjänst/försäkring	2,6	34,9	32,3	3,4
Gymnasium/Vuxenutbildning	3,1	187,4	184,3	8,0
Netto	51,9	360,5	308,6	28,8

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet

Kommunstyrelsen redovisade sammanlagt ett överskott på 12,6 mkr. Kommunstyrelsens förfogande anslag uppgick till 26,9 mkr, av vilka 15,9 mkr förbrukats. Avsatta medel 4,0 mkr för bl.a. bredband, användes inte.

Kommunledning

Kommunstyrelsens förvaltning redovisade ett överskott på 4,8 mkr.

Personalkontoret redovisade ett överskott på 1,0 mkr. Det var framförallt personalkostnader som var lägre än budget. Att överskottet blev mindre än tidigare år beror bland annat på utökade strategiska insatser inom arbetsmiljöområdet samt åtgärder till följd av inomhusklimatet i kommunhuset.

Ekonomikontoret hade ett utfall som var 0,8 mkr bättre än budget. Överskottet avsåg intäkter för e-handelsrabatter samt lägre systemkostnader än budgeterat.

Kommunkansliet totalt redovisade ett underskott på -0,2 mkr. Ärendehanteringsprojektet innebar ökade kostnader för kansliet medan konsumentkontoret och anslaget för försäkringar redovisade överskott.

Utvecklingskontoret och näringslivskontoret redovisade sammantaget ett överskott mot budget på 1,4 mkr. Det största avvikelserna avsåg en vakant tjänst inom näringslivskontoret samt lägre kostnader än budget för internationell verksamhet.

IT-avdelningen totalt visar ett överskott på 1,6 mkr. Lägre kostnader för växel än budget, gav ett överskott på 1,9 mkr. IT-verksamheten i övrigt visar ett underskott på -0,3 mkr på grund av ökade kostnader i samband med driftstörningar. Mindre överskott redovisades även för diverse anslag som kommundirektörens verksamhet, Fyrstads flygplats, borgensåtaganden m.m. på totalt 0,2 mkr.

Gymnasiet/Komvux

Överskottet blev 8,0 mkr. Det berodde på att förbundsbidraget för gymnasiet är lägre än budgeterat samt att inget ägartillskott avseende underskott belastade årets verksamhet.

Räddningstjänst och försäkringar

Räddningstjänsten ingår i norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF). Kommunens kostnader för räddningstjänst består av förbundsbidrag och pensionskostnader. Verksamheten redovisade ett överskott på 3,4 mkr, avseende pensionskostnader.

Personal

	2014	2015	2016
Antal anställda	97	95	105

Investeringar

Mkr	Investeringsplan	Utfall	Budget diff
Kommunstyrelsen			
Kommunledning	4,8	0,8	4,0
Räddningstjänst/ försäkring			
Netto			

Av årets investeringsbudget på 4,8 mkr förbrukades 0,8 mkr. Byte av ärendehanteringssystemet blev senarelagt och av anslaget på 2,5 mkr nyttjades 0,6 mkr. Anslaget för Kommunledningskontoren, 0,3 mkr förbrukades inte. IT-kontoret använde 0,2 mkr av avsatta investeringsmedel på 2,0 mkr.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Marika Isetorp (MP)
Vice ordförande: Henrik Josten (M)
Förvaltningschef: Håkan Alfredsson

Årets verksamhet

Verksamheten omfattar allmänskultur, arena och fritid, bibliotek, evenemang, fornvård, konsthall, musikverksamhet, lokalhistorisk forskning, hembygdsvårdande verksamhet, teater, ungdomsverksamhet, Vänersborgs museum samt bevarandet av kulturmiljöer och kulturminnen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Nya grupper, som tidigare inte varit representerade, ska omfattas av verksamheten

- Uppnåddes under året

I arbetet har integration varit ett övergripande tema hos samtliga verksamheter. Under Kulturveckan genomfördes en uppskattad seminarierie om integration, kultur och mötesplatser och biblioteket har startat en lättläst bokcirkel för vuxna. Musikskolan utökade El Sistema samt startade en lunchkör i Mötesplats Vänersborg. Timjan har lockat 1 910 stycken besökare sedan invigningen. Ett integrationsprojekt mellan Musikskolan, Timjan och Välkomsten pågick under hösten och utökades med ytterligare en grupp i slutet av året. Dansresidens genomfördes där alla elever på Fridagymnasiet involverades som en del av ämnet idrott och hälsa och föreställningen besöktes av en stor grupp nyanlända från Välkomsten. Ytterligare ett dansresidens genomfördes där elever från tre områden i Vänersborg träffades i workshops. Syftet var att skapa broar mellan barn med olika bakgrund och förutsättningar.

Under mandatperioden ska andelen besökare till evenemang öka med 10 % per verksamhet

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Vid de evenemang där det varit möjligt att mäta, alternativt uppskatta, antalet besök har andelen ökat vid flertalet av verksamheterna, även om det totalt sett minskat jämfört med föregående år.

	2015	2016	%
Aqua Blå	18 500	22 500	22 %
Allmänskultur	450	850	89 %
Arena fritid	79 950	63 450	-21 %
Bibliotek	1 755	1 894	8 %
Musikakademin	4 171	2 882	-31 %
Musikskolan	9 100	11 210	23 %
Totalt	113 926	102 786	-10 %

Ökningen för Allmänskultur avser fler besökare vid Nationaldagsfirande och Dansens dag. Ökningen vid bibliotek och musikskola består av en kombination av fler evenemang samt fler besökare vid återkommande evenemang. På grund av reparationsarbete var Arenan avstängd en månad vilket resulterat i att färre evenemang genomfördes, detta har dock inte påverkat intäkterna. Minskningen vid Musikakademin beror på att Aurora Music minskat antalet evenemang från 22 stycken 2015 till 13 stycken 2016.

Invånarna ska uppleva att de känner till det utbud och de evenemang som erbjuds

- Uppnåddes under året

SCB:s medborgarundersökning som genomfördes under året visar att medborgarna är nöjda både med kulturverksamheterna och idrotts- och motionsanläggningarna. Kulturen har något högre betyg samt ligger över det genomsnittliga resultatet för riket jämfört med anläggningarna. En förklaring till detta kan vara det underhållsbehov som föreligger vid anläggningarna samt trycket från föreningar att boka anläggningarna. Båda verksamheterna har förbättrat sina resultat jämfört med 2015 och de har högre siffror jämfört med Vänersborgs kommun som helhet. Undersökningen visar också att medborgarna är nöjda med möjligheterna till att utöva sina fritidsintressen och tillgången till kultur- och idrottsevenemang samt nöjesutbudet, där resultatet avseende detta ligger något över det genomsnittliga betyget i riket.

Ungdomar ska uppleva att verksamheten erbjuder ett brett utbud

- ◆ Uppnåddes delvis under året

SCB:s medborgarundersökning visar att ungdomar (18-24 år) är nöjda med möjligheterna till att utöva sina fritidsintressen och tillgången till kultur- och idrottsevenemang samt nöjesutbudet. Resultatet har försämrats något jämfört med 2015 och ligger både under det genomsnittliga betyget för Vänersborgs kommun som helhet samt för riket. Resultatet av ungdomsenkäten LUPP som genomfördes under hösten presenteras i början av 2017.

Nämnden ska genomföra medborgardialog som en del i beslutsprocessen

- Uppnåddes inte under året

Under året har inga av nämndens beslut föregåtts av medborgardialog.

Andelen nämndsammanträden som är verksamhetsförlagda ska öka

- Uppnåddes under året

Nämndsammanträdet i maj förlades till Vänersborgs museum vilket ger en ökning jämfört med föregående år, då inga av nämndens sammanträden förlades till verksamheten. Nämndsammanträdet i april bestod av omvärldsbevakning och förlades till Vara konserthus.

Samhällsutveckling**Nämndens verksamheter ska i ökad grad synliggöras**

- Uppnåddes under året

Förvaltningen har under året arbetat aktivt med följande kanaler: hemsida, nyhetsbrev, facebook, tidningsannonser, digitala skyltar, affischer och andra trycksaker. I samband med större evenemang används även flaggor, skyltar, tröjor med mera. Upplevelsen är att lokalmedias bevakning av ungdomsaktiviteter varit stor under hösten. Synligheten gentemot ungdomar och nyanlända ökade genom att Dansens dag samordnades med ungdomsarrangemanget Kultur'16. Inom ramen för KLIV-projektet har Konsthallens pedagogiska verksamheter synliggjorts ytterligare.

Nämnden ska under mandatperioden etablera ett Kulturcentrum – en stor, bred och centralt belägen mötesplats

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Två miljoner kronor är avsatta för projektering av Huvudnäs-tomten under 2017. Frågan hanteras av Kommunstyrelsens arbetsutskott samt Samhällsbyggnadsnämnden och omfattar både utveckling av kvarteret Lärverket samt placering av framtidens bibliotek.

Biblioteket som mötesplats ska utvecklas

- Uppnåddes under året

Den omdisponering av huvudbibliotekets lokaler som genomfördes har resulterat i att fler barnfamiljer träffas på barnavdelningen, stannar längre och använder utbudet under olika delar av dagen.

Ekonomi**Nämndens upplevda kunskap i ekonomistyrning och ekonomi-frågor ska öka**

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Vid genomförd enkätundersökning svarade 50 % att de upplevde att deras kunskap ökat jämfört med föregående år. Svarsfrekvensen vid undersökningen var dock låg, 32 %, och resultatet kan därför ej anses representera nämnden som helhet.

Översyn av avtal

- Uppnåddes under året

Arbete med att kvalitetssäkra avtal pågår löpande.

Utveckla och förvalta insatt kapital vid befintliga mötesplatser

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Planering och genomförande av underhåll har skett i nära samverkan och dialog med Samhällsbyggnadsförvaltningen. Dock möter inte underhållstakten det behov, ökade tryck och förväntningar som föreningar och grundskola haft på anläggningarna. De myndighetskrav som föreligger kräver investeringar vilket kommer att ge hyresökningar för verksamheten.

Resultat ska i ökad grad synliggöras

- Uppnåddes under året

Resultat och nyckeltal presenteras förutom i delårsrapporter och bokslut numera även på Vänersborgs kommuns hemsida.

Arenans intäkter ska öka med 2 %

- Uppnåddes under året

Arenans intäkter har ökat med 15 % (535 Tkr) jämfört med 2015.

Verksamhetsutveckling**Medarbetare ska beredas möjlighet att bredda sin kompetens genom ökad omvärldsbevakning**

- Uppnåddes under året

Personalen har genomgått utbildningar och deltagit i konferenser utifrån respektive verksamhet. Även studiebesök i andra kommuner vid liknande verksamheter har genomförts.

Samverkan med andra kommunala förvaltningar ska öka

- Uppnåddes under året

Samverkan sker inom en rad olika områden och har blivit en allt mer naturlig del i vardagsarbetet. Förvaltningen upplever också att samverkansklimatet blivit öppnare, vilket på sikt bör resultera i bättre resultat för invånarna.

Nyckeltal/jämförelsetal				
	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Utveckl 15/16
Musikskola				
Totalt antal elever	2 505	2 450	2 121	-15 %
varav grundskola	1 000	980	584	-42 %
varav frivilliga	1 428	1 400	1 450	2 %
varav				
Kunskapsförbundet	77	70	87	13 %
Ungdomshuset				
Öppet antal kvällar/år	228	171	210	-8 %
Besökande i snitt/kväll	45	59	48	7 %
varav flickor i %	34	31	25	-26 %
varav pojkar i %	66	69	75	14 %
Bibliotek				
Antal utlånade media totalt	217138	230 000	210 550	-3 %
Antal timmar öppet per vecka	91	91	94	3 %
Huvudbibliotek antal besökare	151 521	170 000	166 119	10 %
Kultur				
Konsthallen antal besökare	8 224	8 000	7 358	-11 %
Museet, antal besökare*	18 735	17 000	17 501	-7 %
Fritidsverksamhet				
Antal bidragsberättigade föreningar	32	35	45	41 %
Antal medlemmar 7-25	5 180	5 200	5 869	13 %
Antal deltagartillfällen	20 470	20 500	21 471	5 %
Totalt antal deltagare i aktivitet	172 630	173 000	219 368	27 %

*Även Kulturlagrets besökssiffror ingår i utfallet.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, mkr			
	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Statsbidrag	3,5	4,3	6,2
Övriga intäkter	19,4	17,8	17,7
Summa intäkter	22,9	22,1	23,9
Personal	32,7	33,3	38,1
Omkostnader	89,3	92,4	92,4
Avskrivningar och internränta	1,8	1,6	1,4
Summa kostnader	123,8	127,3	131,9
Nettokostnad	101,0	105,2	108,0
Nettobudget	92,6	106,7	105,7
Resultat	-8,4	1,5	-2,3

Kultur- och fritidsnämnden uppvisar i bokslutet ett underskott på totalt 2.3 mkr. Denna avvikelse mot budget utgör 2 %. Kultur- och fritidsnämnden har erhållit 4.0 mkr för extra statsbidrag avseende flyktingsituationen, enligt beslut i Kommunfullmäktige 2016-03-23 § 54. Medlen har används till integrationsbefrämjande åtgärder i kommunen under 2016. Verksamheter som fått del av bidraget är: Bibliotek 0.4 mkr, Arena och Fritid 0.4 mkr, Musik 0.4 mkr, Ungdom 2.6 mkr och Musikakademien 0.2 mkr. Helårsprognosen vid delårsrapporten per augusti var att nämnden skulle ha ett underskott om 4 mkr. Årets underskott är mindre än vad som prognostiserats, vilket beror på ökade intäkter inom hela Kultur- och fritidsnämnden.

Anslagsbindningsnivå, mkr				
Mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-diff
Nämnd/Bibliotek och Kultur	2.1	30.8	28.7	0.6
Arena och Fritid	10.9	62.6	51.7	-2.7
Musik och Ungdom	10.9	38.5	27.6	-0.2
Netto	23.9	131.9	108.0	-2.3

Följande verksamheter återfinns under respektive anslagsbindningsnivå:

- Kultur- och fritidsnämnden, administration, bibliotek och kultur/allmänkultur.
- Arena och Fritids verksamheter avser alla fritidsanläggningar i kommunen, evenemang samt fiske/fornvård.
- Musik och Ungdoms verksamheter avser musikskola, ungdomshus, fritidsgårdar och musikakademi.

Nämnd och administration

Nämnd och administration uppvisar ett överskott mot budget med 1,0 mkr vilket avser ökade intäkter och mindre personal- och verksamhetskostnader.

Bibliotek

Biblioteket uppvisar ett underskott på -0.3 mkr vilket avser inköp av elektronisk media.

Kultur och konsthall

Kultur och konsthall uppvisar ett underskott på -0.1 mkr, vilket avser mindre intäkter och ökade verksamhetskostnader jämfört med budget.

Arena och Fritid

Arena och Fritid uppvisar ett underskott på -2.7 mkr. Detta avser ökade personalkostnader och framförallt ökade verksamhetskostnader som avser hyra, lokalvård, reparation av maskiner och underhåll.

Evenemang

Verksamheten uppvisar ett resultat inom tilldelad budgetram.

Musikskolan

Musikskolan uppvisar ett överskott på 0.6 mkr vilket avser mindre personal- och verksamhetskostnader som avser minskad hyreskostnad.

Ungdom

Ungdom uppvisar ett underskott på -0.7 mkr. Detta avser personal- och ökade verksamhetskostnader som hyra, städ, lekmaterial och skyddskläder.

Musikakademin

Verksamheten uppvisar ett underskott på -0.1 mkr vilket avser ökade verksamhetskostnader i form av iordningsställande av Huvudnässkolans aula inför Aurora music festival och ökad hyreskostnad.

Personal

	2014	2015	2016
Antal anställda	83	74	91

Nyckeltalen avser en ögonblicksbild 1 november respektive år och i siffrorna ingår både de som är i tjänst och de som är tjänstlediga. Även personal vars lön bekostas av exempelvis Arbetsförmedlingen ingår och ökningen av antalet personer är därför inte nödvändigtvis kostnadsdrivande. Ökningen mellan 2015 och 2016 är ett resultat av utökning vid administration och musikakademin, fler lönebidragsanställda, fler tjänstlediga samt utökning av verksamhet vid Timjan (fem personer).

Investeringar

Mkr	Investe- ringsplan	Utfall	Budget- diff
Nämnd, Bibliotek & Kultur	0.8	0.8	0
Arena och Fritid	0.5	0.2	0.3
Musik och Ungdom	0	0.1	-0.1
Netto	1.3	1.1	0.2

Årets investeringar avser möbler/kontorsmöbler till administration. Bibliotekets investeringar består av två stycken flakmopeder till sommarbibliotek, bokvagnar och möbler. Arena och Fritid har investerat i matchur samt reinvestering i Paddock vid Brätte ridskola. Musikskolan har köpt in orkesterstolar. Ungdom har köpt in möbler till lokal för Hjälpande händer. Genomförda investeringar täcks inom budgetram.

Miljö- och hälsoskydds-nämnden

Ordförande: Per Sjödahl (MP)

Vice ordförande: Henrik Harlitz (M)

Miljö- och Hälsoskyddschef: Mikael Reinhardt

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden styr sin verksamhet genom tillsynsplaner samlade i en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen är utformad efter kommunens gemensamma inriktningsmål med särskilt beaktande av kommunens fastställda miljömål. Dessutom sker lagstadgad tillsyn enligt livsmedelslagen, miljöbalken, strålskyddslagen tobakslagen m.fl. Nedanstående redovisning avser verksamhetsåret 2016.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Invånarna har informerats om vardagliga miljöproblem i samhället

- Uppnåddes under året

Nämnden har deltagit på kommunens födelsedag och Bomässan.

Barnens fysiska miljö ska ha blivit bättre

- Uppnåddes under året

Det förvaltningsöverskridande arbetet med projektet "Gröna skolgårdar" har resulterat i åtgärder på 5 skolgårdar. Arbetet har i huvudsak drivits av skolorna själva.

Minskade kemiska risker i förskolan

- Uppnåddes under året

Förvaltningen har deltagit i gruppmöten angående framtagande av riktlinjer för val av material och leksaker som används inom förskolan.

Livsmedelsföretagarna ska ha ökad kunskap om förpackningsmaterial avsedda att komma i kontakt med livsmedel

- Uppnåddes under året

Förvaltningen har deltagit i Livsmedelsverkets nationella projekt "Material i kontakt med livsmedel". Projektet har visat att många företag inte känner till vilka lagar som gäller. De vanligaste avvikelserna var felaktigt återanvändande av mindre plastförpackningar samt användning av plasthandskar som inte varit godkända för livsmedelshandtering. Ett felaktigt användande kan utgöra risker att ämnen från plasten migrerar till livsmedlen.

Åtgärdsplan framtagen för de tätortsnära områden där kommunen tidigare genomfört projekt för att främja växt- och djurlivet och/eller friluftslivet

- ◆ Uppnåddes delvis under året

För att ta fram rutiner och strategier för skötsel av natur på kommunal mark krävs samverkan över förvaltningsgränserna. Ett inledande möte har hållits.

Genom att ha åtgärdat bristfälliga avloppsanläggningar bidragit till förbättrad vattenkvalité i sjöar och vattendrag

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Under året har 250 fastigheter inventerats och 81 fastighetsägare har förelagts att åtgärda sin bristfälliga avloppsanläggning senast under 2019. Inventeringen av avloppsanläggningar genomfördes norr om 44:an och öster om 45:an nära verksamhetsområdet etapp 7.

Intern samverkan har utvecklats inom kommunen gällande Vattendirektivet

- ◆ Uppnåddes delvis under året

En förvaltningsövergripande dagvattengrupp har startat för att underlätta och samordna processer kring dagvattenfrågor.

Möjligheterna utredda att inrätta kommunalt naturreservat i Halleskogen

- Uppnåddes under året

Utredning om kommunalt naturreservat i Halleskogen är presenterad för nämnden. Inget beslut om åtgärd är taget.

E-tjänster har införts där behov för nämndens verksamhet föreligger

- Uppnåddes inte under året

Inga E-tjänster har införts. Behovet av E-tjänster har inte utretts.

Samhällsutveckling

Näringsliv och invånare upplever ett gott bemötande vid nämndens tillsyns- och prövningsarbete.

- Uppnåddes under året

Vänersborgs kommun är med i SKL:s undersökning Löpande Insikt, vilket är en servicemätning av kommunernas myndighetsutövning. I första hand mäts servicen för gruppen företagare. Bedömningen anges i NKI (Nöjd Kund-Index) där maxbedömningen är 100. Snittet för kommunens myndighetsutövning 2016 är 72 i NKI. Vår livsmedelskontroll har fått betyget 77 och miljö- och hälsoskydd har fått betyget 78.

Ekonomi

Följsamhet mot budgetram.

- Uppnåddes under året

Nämnden prognostiserar ett överskott mot budgetram. Överskottet beror på lägre personalkostnader till större delen beroende på tjänstledigheter.

Verksamhetsutveckling

Kompetensutveckling har skett enligt bedömt behov i kompetensutvecklingsplan.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Fortlöpande kompetensutveckling har skett då medarbetare har deltagit på lämpliga kurser och seminarium.

Nämndens personal har stimulerats till nytänkande genom internationellt utbyte.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Två medarbetare deltog i en nordisk konferens i Danmark om livsmedelshygien under våren. Förvaltningen är för närvarande inte representerade i kommunens grupp för internationellt arbete.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, mkr

	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	2,3	2,3	2,4
Personal	6,6	6,9	7,1
Omkostnader	1,5	1,4	1,7
Kostnader	8,1	8,3	8,8
Nettokostnad	5,7	6,0	6,4
Nettobudget	6,0	6,2	6,5
Resultat	0,3	0,2	0,1

Nämnden redovisar ett överskott med 0,1 mkr. Personalkostnaderna på förvaltningen har under året avvikit från budget med drygt 0,4 mkr lägre kostnad än budgeterat. Detta är en följd av deltidsarbete och perioder av vakans.

Intäkterna är något högre än budgeterat. Bland annat har förrättnings- och granskningsavgifter under 2016 varit högre än budgeterat inom miljöskydds- och tobaksverksamhet.

Omkostnaderna har under 2016 legat något högre än budgeterat, ca 0,4 mkr. En del i denna kostnadspost är inköp vid förvaltningens flytt, möbler, telefoner med mera.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Benny Augustsson (S)
 Vice ordförande: Peter Göthblad (L)
 2:e vice ordförande: Anders Wiklund (MP)
 Förvaltningschef: Sophia Vikström

Årets verksamhet

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för stora delar av kommunens tekniska verksamhet såsom drift och anläggning inom park och gata, projektering samt trafikärenden. Vidare handhas fastighetsförvaltning, intern service såsom lokalvård, vaktmästeri, telefoni, tryckeri och bilpool samt måltidsproduktion till skola och äldreomsorg. Nämnden ansvarar därtill för balansräkningsenheterna VA- och renhållningsverket.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Livskvalitet ska öka genom förbättrad tillgänglighet avseende vinterväghållning och tryggheten ska öka genom översyn och utveckling av kommunal belysning utifrån plan för trygghetsbelysning, framtagen av förvaltningen 2015.

- Uppnåddes under året

Ett trygghetsbelysningsprojekt har under året genomförts på Torpaområdet. Ljussättningen av miljön runt gång- och cykelbanor har bl. a bidragit till en ökad upplevelse av trygghet för de invånare som rör sig utomhus när det är mörkt. På förvaltningen har det under året byggts cykelvägar med egenskapen att de ska vara lätta att snöröja och underhålla.

Genom ökat samarbete mellan nämnder och förvaltningar nå kommunfullmäktiges mål om att andelen ekologiska och närproducerade livsmedel ska utgöra 25 % av den totala andelen livsmedelsinköp.

- Uppnåddes under året

Kommunens gemensamma mål avseende ekologiska livsmedel är 25 %. Andelen ekologiska livsmedel för året uppnår cirka 27,6 %.

Inom nämndens verksamhetsområde verka för att personer som har svårigheter att nå ut på reguljär arbetsmarknad ges möjlighet till praktik och arbete som kan stärka dem i deras strävan att komma ut i tillsvidareanställning

- Uppnåddes under året

Det sociala företaget "Servicekompaniet" har utfört arbete åt förvaltningen såsom städning av badstränder och återvinningscentraler samt städning av offentliga toaletter. Några medarbetare från skog- och natur-grupper har under året tjänstgjort på reguljära tjänster inom förvaltningen. Inom serviceenheten har ett par medarbetare genomfört arbetsmarknadsavdelningens

ambassadörsutbildning där syftet är att deltagarna ska bli bättre på att ta emot personer med svårigheter att ta sig in på den reguljära arbetsmarknaden.

Fler platser för spontanaktiviteter ska finnas i alla kommundelar lämpade för unga som gamla, kvinnor som män etc.

- Uppnåddes under året

Under året har det byggts tre ute gym i kommunen. Dessa finns i Brålanda, Björkås parken Vargön och i Skräckleparken. Genom denna satsning är det fritt fram för invånarna att spontant eller planerat nyttja anläggningarna för bättre möjligheter till friskvård. En multisportarena har anlagts på Flanaden uppmuntrande till fysisk aktivitet och umgänge med vänner, på en och samma gång.

Ökad samverkan med Kultur- och fritidsförvaltningen för att kunna bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Förvaltningen har samarbetat med Kultur- och Fritidsförvaltningen angående diverse olika projekt och evenemang som skett i Plantaget i sommar. Bland annat har en fotbolls EM by byggts där invånarna kunnat vistas under fotbolls EM för att ta del av evenemangsatmosfären. En cykelhelg har genomförts och samarbete har skett vid arrangemang som Aqua Blå och Diggiloo. Möten hålls regelbundet inom olika led och constellationer med Kultur- och fritidsförvaltningens chefer och övriga medarbetare. Där samverkas om frågor som rör bland annat avtal, kvalitet och arbetsmiljö gällande vaktmästeri och städ. En ismakarutbildning för de vaktmästare som sköter isen på Sportcentrum har genomförts. Därmed har kompetensen höjts vilket medfört att kvaliteten på isen förbättrats enligt både medarbetare, utövare och kund. Även en utbildning i skötsel av konstgräsplanerna för att kunna säkerställa att konstgräsplanerna sköts utifrån de krav som kund och föreningar har är genomförd. Fortfarande har vi dock svårt att få ihop bra rutiner mellan förvaltningarna avseende utförare- och beställarorganisationen då olika uppfattningar råder om hur verksamheten ska bedrivas.

Kommuninvånarna ska uppleva att bemötandet från personal och politiker ska bli ännu bättre

- Uppnåddes under året

På Kindblomsvägen har tekniska enheten haft personliga kontakter med alla fastighetsägare, genom arbetet med den nya vägen. Våra anställda och entreprenörer lägger stor vikt vid att ha ett gott bemötande och med att hålla fastighetsägare informerade. Fastighetsägarna har i gengäld gett våra anställda på plats ett gott bemötande tillbaka. Tekniska har tillsammans med kretslopp & vatten ansvar för dialogmöten med invånare i samband med större VA-projekt. Stort fokus läggs på att genomföra mötena så att det upplevs som professionella av invånarna.

Dialogmöten, där återkoppling ges om så förväntas, ska hållas kontinuerligt med förvaltningar, nämnder företag, föreningar och med kommuninvånare i olika delar av kommunen, i frågor av olika art såväl i ämnesspecifika frågor som i frågor av öppen karaktär.

- Uppnåddes under året

Det har under året genomförts en teckningstävling med förskolebarn på Mariedalsskolan där bidrag från tävlingen tagits tillvara och använts vid utsmyckningen av trygghetsbelysning i Torpaområdet. Olika typer av dialogmöten har genomförts under året både i samband med utbyggnad av VA längs Vänerkusten såväl som i andra typer av investeringsprojekt. Diverse möten för att förbättra dialog med kunder, entreprenörer och grossister etc. har genomförts, allt i syfte att öka kvalitet och service på det som produceras.

Samhällsutveckling

Marknadsföringsplan avseende kommunal mark ska tas fram och fokus ska läggas på att publicera och marknadsföra de insatser som görs i Vänersborg, som attraktiv och hållbar kommun.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Marknadsföringsplan är framtagen och antagen av samhällsbyggnadsnämnden. Nu pågår arbete med marknadsföringsinsatser.

Kommunens attraktionskraft ska öka genom verkställighet av blåplanen.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Tekniska har ansvar för tidplan, projektering, fastighetsägar-kontakter, byggnation m.m. när det gäller verkställandet av Blåplanen. Tidplanen för VA längs Vänerns kust ser i dagsläget ut att hålla. VA-Nordkroken är försenat pga synpunkter från länsstyrelsen som först måste beaktas. VA-Skaven kommer att påbörjas efter juluppehållet. Det finns dock svårigheter för förvaltningen att samordna med kommunens fiberutbyggnad vilket kan försena och/eller fördröja projektet.

Fler attraktiva och energieffektiva boenden ska ges möjlighet att komma till stånd genom verkställighet av blåplanen.

- Uppnåddes under året

Blåplan del 2 (VA) följer tidplan och budget för den delen som gäller VA-Vänerkusten. Vi ser dock förseningar i Nordkroken pga. dagvattenhantering samt även fördröjningar avseende Skaven. Vi har fått in en ökad andel bygglov för nybyggnation av hus och tillbyggnad av hus längs dalslandskusten. Energi-effektiva gruppboendestäder uppförs kompletterade med solceller.

Energioptimering ska prioriteras vid renovering och nybyggnation av kommunala boenden.

- Uppnåddes under året

Fastighetsenheten följer antagen energiplan och energieffektiviseringsstrategi vid renovering och nybyggnation av kommunala fastigheter.

Mötesplatser bör finnas i alla kommunens delar.

- Uppnåddes under året

En pergola med bänkar och blomsterarrangemang har byggts på Sanden och arbetet med att utveckla Villa Björkås pågår. En multisportanläggning har anlagts på Flanaden, dvs. en mötesplats på öppen yta där de många möjligheterna uppmuntrar till en aktiv livsstil.

Kulturaxeln ska upplevas som en attraktiv mötesplats.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

En arbetsgrupp är sammansatt med målsättning att utveckla aulan på f.d. Huvudnästomten. För närvarande är ärendet nedprioriterat pga. kommunens stora behov av skollokaler och problematiken kring kommunhusets inomhusklimat. I Plantaget genomförs olika arrangemang under hela året vilket gjort att platsen till en attraktiv mötesplats.

Nämnden ska fortsätta arbeta i "Förenkla helt enkelt" anda.

- ◆ Uppnåddes delvis under året

Serviceenheten, tekniska, gatuenheten och kretslopp och vatten har tagit fram handlingsplaner och verkställt dessa i arbetet med att underlätta för näringsidkare i deras dialog med kommunen. Kretslopp och vatten har en egen hemsida som ger utmärkt service och är omtyckt hos våra invånare men dessvärre inte är förenlig med de interna direktiven från kommunstyrelseförvaltningen. Diskussioner pågår hur sidan ska hanteras.

Ekonomi

Verkställighet av energiplanen ska ske och arbetet med förvaltningens energieffektiviseringar ska delges intressenter.

- Uppnåddes under året

Energiplanen och dess effekter har redovisats för samhällsbyggnadsnämnden under hösten. Kommunen har en ökad närvarmeproduktion baserad på bioenergi från skogs och jordbruk. Prismor för att föra in dagsljuset har satts upp i gruppboendestaden på Tegelbruksvägen. Förskolan på Tengrenstorp har försetts med solceller. Från 2013 till 2016 har kommunens energianvändning minskat med 11 %. I kommunens lokaler har en minskning av energianvändningen skett med 16 % sedan 2013. När det gäller transporter har andelen dieseldrivna fordon ökat men energianvändningen har gått ner pga. "snåla" dieseldrivna fordon. Koldioxidutsläppen har minskat med 19 % jämfört med 2013.

Fastigheter, gator och ledningsnät etc. ska förvaltas på ett långsiktigt ekonomiskt optimalt sätt.

- Uppnåddes under året

God tilldelning av "underhållsmedel" har gett god positiv effekt - särskilt inom idrottsfastigheter och gatunät. Det planerade underhållet blev inom fastighet ca 48,4 mkr. Gatuenheten fick ett tillskott på ytterligare 8 mkr för underhåll, som använts till vägar och broar. Serviceenheten har kommit överens med Barn- och utbildningsförvaltningen om en femårig plan för underhåll

av golven på skolor och förskolor. 2015 uppnåddes 10 procent och i år var målet 20 procent, vilket är uppfyllt.

Nämnden ska ha full kostnadstäckning för avgiftsfinansierad verksamhet och samverka över nämndgränser och förvaltningar ska ske för att på bästa sätt uppnå Kommunfullmäktiges mål

◆ Uppnåddes delvis under året

Full kostnadstäckning uppnås inom stora delar av förvaltningens avgiftsfinansierade verksamheter även om kost- och serviceenheten visar ett litet underskott gentemot budget.

Verksamhetsutveckling

Delaktighet, innovationskraft och kompetens ska genomsyra hela organisationen

● Uppnåddes under året

Det arbetas intensivt i alla verksamheter med att nå målen för verksamhetsutveckling. Några exempel på detta är följande: På tekniska arbetas det aktivt i hela arbetsgruppen med att följa upp och förbättra de projekt som är aktuella. Tekniska har också tagit fram en lösning för att förbättra vattensäkerheten och avlasta pumpstationerna vid Dalbobron och Fisktorget i samband med exploatering och Blåplansarbete på Skaven/Öxnered. Kretslopp och vatten har under året haft fokus på att öka delaktigheten i arbetsgruppen.

Ökad samverkan med byggnadsförvaltningen och miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.

● Uppnåddes under året

Gatuenheten, tekniska enheten och kretslopp och vatten arbetar i nära samverkan med byggnadsförvaltningen och miljö- och hälsoskydd i frågor som investeringsprocessen, planberedningsmöten, nya verksamhetsområden, dagvattengruppen samt i arbetet med omvandlingsområdena.

Hänsyn ska tas till social inkludering vid t.ex. upphandling.

● Uppnåddes under året

Kostenheten såväl som kommunhusets cafeteria köper in etiskt märkta produkter. För perioden januari-september är andelen Fairtrade inköp av den totala andelen inköp på kostenheten följande: kaffe 96 %, bananer 100 %, kakao 83 % och för te 63 %. Ett socialt företag används vid städning av återvinningsstationer och frågan om social inkludering beaktas vid varje upphandling av byggtreprenader.

Medarbetare

HEL-DEL, dvs. att heltidsarbete är en rättighet och deltidsarbete en möjlighet ska införas för samtliga anställda inom nämndens verksamheter.

◆ Uppnåddes delvis under året

Inom delar av förvaltningens verksamheter råder det inte någon ofrivillig deltidsysselsättning. I den mån anställda för en period

önskar en något sänkt sysselsättningsgrad så brukar det kunna lösas. Inom kostenheten samt serviceenheten finns personal som förvaltningen ännu inte lyckats möta i deras önskan om att erhålla heltidstjänster. För att personalen på serviceenheten ska få heltidstjänster behöver en utökning av verksamheten ske med totalt 2,3 tjänst. För att kunna erbjuda heltidstjänster och dessutom bedriva verksamheten inom ram, effektivt och med kvalitet är det nödvändigt att lokalvårdarna jobbar i arbetslag samt under andra arbetstider. För att nå målet med att alla ska erbjudas heltidstjänster alternativt önskad sysselsättningsgrad är en handlingsplan framtagen. Ett projekt är startat med översyn av hela kostenheten i syfte att bidra till högre tjänster. Arbetet ska redovisas under 2017. Inom både service- och kostenheten finns uppbyggda bemanningspooler som i sin roll har att dagligdags bemanna vid korttidsfrånvaro.

Anställningsförhållanden i form av flexibilitet, sysselsättningsgrader, kompetensutveckling mm. ska vara utformade så att det lockar personal till våra verksamheter

● Uppnåddes under året

Flexitid och tjänster med önskad sysselsättningsgrad finns på flertalet håll inom förvaltningens verksamheter. I februari infördes, inom lokalvården, ett arbetslag med arbete kvällstid. Detta har varit positivt för både medarbetarna och verksamheten. På kostenheten har en översyn av Lindgårdens organisation genomförts vilket resulterat i möjligheten att skapa fler heltidstjänster samt ev. till fler kocktjänster. Kostenheten deltar i ett valideringsprojekt för kockar vilket kommer medföra att fler kockar, utan dokumenterad utbildning, får ett intyg på sina kunskaper.

Nyckeltal/jämförelsetal

Debiterad kvantitet renvatten.
Rubricerad poster har en direkt relation till intäkterna.
Måltider, städservice, tryckeriservice samt verksamhetsservice
Rubricerade poster är verksamheter inom kost- och serviceenheterna och har en direkt relation till det ekonomiska utfallet.
Hushållsavfall
Mängden hushållsavfall har ingen direkt relation till intäkterna. På kort sikt finns en relation till kostnaderna, då avgifterna tas ut per ton.

Nyckeltal/jämförelsetal	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Utveckl. 15/16
Fastigheter förvalta lokaler			
Skolor och förskolor, yta kvm	98 060	98 116	+56
Omsorgsfastigheter, yta kvm	20 819	18 515	-2 304
Kontorsfastigheter, yta kvm	20 837	20 837	-
Fritidsfastigheter, yta kvm	46 728	46 728	-
Fastighetsunderhåll kr/kvm	183	243	+60
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 157	1 176	+19
Städyta kvm per dag	93 400	91 000	-2 400

Vatten			
Debiterad kvantitet renvatten, 1000-tal kbm	2 205	2266	+61
Avfall			
Hushållsavfall, antal ton	7 164	7331	+167

Ekonomisk analys

Resultaträkning, mkr

	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Statsbidrag	0,8	4,4	5,0
Övriga intäkter	288,8	298,9	308,7
Summa intäkter	289,6	303,3	313,7
Personal	103,8	107,9	118,5
Omkostnader	174,0	178,2	198,2
Avskrivningar/ränta	86,5	94,4	85,0
Kostnader	364,3	380,5	401,7
Nettokostnad	74,7	77,2	88,0
Nettobudget	81,0	74,7	84,9
Resultat	6,3	-2,5	-3,1

Skattefinansierad del.

Anslagsbindningsnivå, mkr

Mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/Adm	0,4	7,1	6,7	+1,2
Gatuenhet/ Tekniska	20,2	86,6	66,4	-05
Fastighetsenhet	186,8	199,6	12,8	-3,5
Service/kostenhet	106,3	108,3	2,0	-0,3
VA-verksamhet	52,1	53,0	-0,9	-0,9
Renhållning	27,4	27,0	0,4	+0,4
Netto	393,2	481,6	88,4	-3,6

Den skattefinansierade delen inom samhällsbyggnad redovisar ett underskott, 3,1 mkr. Underskottet är i princip hänförligt till fastighetsenheten. Gatuenheten/ tekniska samt kost/serviceenheterna har mycket ringa avvikelser i förhållande till sin omslutning. Av balansräkningsenheterna uppvisar renhållningsverket ett överskott, 0,4 mkr, däremot underskott inom va-verksamheten 0,9 mkr.

Nämnd/Administration

Anslagbindningsnivån innefattar nämnd/administration samt förvaltningsövergripande kostnader. Oförutsedda kostnader har varit låga under året. Tillsättandet av ny tjänst tog längre tid än planerat och sker förhoppningsvis i början av 2017. Inför 2017 reducerades även budgeten med 0,4 mkr.

Gatuenheten/Tekniska

Tekniska svarar för projektering och utförande av anläggningsarbeten främst inom gatuenhetens och va-verkets verksamhetsområden. Tekniska/Gatuenheten redovisar ett utfall som är 0,5 mkr utöver budgeterat värde. Budgeten för brounderhåll ökades inför året med 2,5 mkr, vilket gjorde att Dalbobron kunde underhållas för 5,3 mkr. Under året tillskötts ytterligare budget motsvarande 8,0 mkr för underhåll. Dessa medel gick främst till beläggningsunderhåll, beläggning köptes för ca 11,0 mkr under året, vilket avsevärt höjde nivån på årets underhåll.

Fastighetsenheten

Enheten uppvisar ett underskott, 3,5 mkr. Efter en dom i högsta förvaltningsdomstolen avseende momsavdrag för boenden såsom Lindgården och Sandelhielms-gatan stod det klart att momsavdrag ej får göras för dylika boenden, vilket kommunen gjort. En rättelse av moms gjordes vilket motsvarar halva överskridandet. Från 2017 är dock momsavdrag godkänt. Problem i kommunhuset har tvingat fram underhållsåtgärder under året motsvarande 5,7 mkr.

Service-och kostenheterna

Anslagsbindningsnivån uppvisar ett överskridande i storleksordningen 0,3 mkr. Överskridandet härrör från kostenheten. Enheten kommer från januari 2017 att ha ansvar för köken inom förskolan. Personella förstärkningar har gjort under sensommaren/hösten, vilka ännu inte genererat motsvarande intäkter.

Personal

	2014	2015	2016
Antal anställda	83	74	91

Investeringar

Mkr	Investe-ringsplan	Utfall	Budgetdiff
Nämnd/adm	0	0	
Gatuenhet/teknisk	21,5	14,7	6,8
Fastighetsenhet	174,0	87,2	86,8
Service/kostenhet.	1,6	0,8	0,8
VA-verksamhet	55,8	47,6	8,2
Renhållning	5,7	4,4	1,3
Exploatering	34,7	9,6	25,1
Netto	293,3	164,3	129,0

Utfall investeringar 2016-12-31

GC-väg längs Nordkroksvägen 2,3 mkr, statsbidrag har utgått med 0,7 mkr. Rondellen vid Korseberg har färdigställt, årets kostnad 3,1 mkr, bidrag har inkommit från Trafikverket, 2,0 mkr. Byggnation av GC-väg vid Korsebergsvägen pågår, årets kostnad 2,6 mkr. Statsbidrag har erhållits med 0,3 mkr. Busshpl

vid Tegelbruksvägen har anlagts, kostnad 1,3 mkr, statsbidrag 0,6 mkr. Ombyggnad korsningar längs Edsvägen 1,7 mkr. Gångväg med pergola Sanden, 0,5 mkr.

Inom fastighetsenheten är investeringen i gymnasiet det klart dominerande projektet 26,5 mkr. Projektet är i sitt slutskede, den totala kostnaden är 87,0 mkr. Tagelgatan 1 och 2 boenden åt socialförvaltningen 11,6 mkr. Boende Lindgården, 7,0 mkr. Natthärbärges IFO, 2,0 mkr. Ombyggnad Tenggrenstorps förskola 7,9 mkr. Hiss museet 6,1 mkr. Idrottsanläggningar 6,9 mkr. Värmepump Rösebo skola, 1,9 mkr. Därutöver har åtgärder gjorts i ett antal skolor och förskolor i förhållandevis mindre omfattning på respektive objekt.

Inom va-verksamheten är va längs vänerkusten 31,3 mkr, det klart största projektet under året.

Under 2016 färdigställdes och driftsattes överföringsledning på etapp 4 samt verksamhetsområdena i etapp 5, det vill säga Loberg, Rörvik och Sannebo. Etapp 6 Sikhall norra byggdes och driftsattes i september 2016. Etapp 6 Sikhall södra har tillsvidare plockats ur tidsplanen, då verksamhetsområdesbeslutet är överklagat och legat i väntan på beslut hos Kammarrätten under större delen av året.

Etapp 7 överföringsledningen mellan Sikhall och Bälingebo/Stigsberget färdigställdes förutom över verksamhetsområde Sikhall södra. Fyra nya verksamhetsområden beslutades under året, etapp 8, Gestads-Takan, norra och södra samt Timmervik norra och södra. För Gestads-Takan norra och Timmervik norra har byggnation pågått under hösten. För att kunna driftsätta resterande verksamhetsområden måste dock överföringsledningen vara färdigställd.

I övrigt kan nämnas va-sanering Östra vägen 5,2 mkr, sanering Vargvägen 2,1 mkr. Elarbeten Brälanda avloppsverk 1,4 mkr. Renhållningsverkets investeringar avser 0,3 mkr, kretsloppspark, i övrigt fordon/maskiner.

Exploateringen avser främst bostadsområde Holmängen och en rondell på Östra vägen tillhörande detta område, 7,9 mkr.

Balansräkningsenhet Renhållningsverket

Renhållningsverket ansvarar för insamling av hushållsavfall samt fungerar som entreprenör när det gäller insamling av återvinningsbart material.

För insamling av återvinningsbart material enligt producentansvaret finns 27 återvinningsstationer utplacerade inom kommunen. Miljöstationer finns i Brälanda, Vänersborg och Vargön. Återvinningscentralen vid Nygatan har fortsatt varit högt frekventerad

Renhållningsverket skall följa de nationella och övergripande mål, som beslutats av riksdagen, samt de regionala och lokala mål, som är upptagna i "Miljöstrategi inför 2000-talet" och i kommunens avfallsplan.

I kommunens avfallsplan framgår bland annat att avfallsmängden till deponi kontinuerligt skall minska, att avfallens innehåll av miljöförstörande ämnen skall minska samt hur ett slutligt omhändertagande av allt avfall skall göras. Det kan konstateras att det miljöfarliga avfallet i hushållsavfallet nästan är obefintligt, men arbetet fortskrider med att minska det ytterligare.

Arbetet med den nya kretsloppsparken har inletts med undersökningar/utredningar avseende dagvatten, buller m m. Nytt

sophanteringsystem med sk jordbehållare där sopbehållare grävs ned har påbörjats. Ett specialbyggt fordon har införskaffats för att tömma dessa. Ny lastmaskin har inköpts till återvinningscentralen. Det kan konstateras att insamlad mängd hushållsavfall ökade under året.

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	27,1	26,8	27,4
Verksamhetens kostnader	25,4	24,7	25,4
Avskrivningar	1,3	1,5	1,6
Kostnader	26,7	26,2	27,0
Ränta	0,1	0,0	0,0
Årets resultat	0,3	0,6	0,4
Nettobudget	0,0	0,0	0,0
Budgetavvikelse	+0,3	+0,6	+0,4

Balansräkning, Mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Anläggningstillgångar	8,9	7,5	10,2
Omsättningstillgångar	3,1	1,9	0,7
Summa tillgångar	12,0	9,4	10,9
Eget kapital	2,9	3,2	2,9
Långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	9,1	6,2	8,0
Summa skulder och eget kapital	12,0	9,4	10,9

Balansräkningsenhet VA-verksamhet

Målet är att tillhandahålla vatten med jämn och hög kvalitet enligt Livsmedelsverkets normer samt att uppfylla krav från miljövårdande myndigheter. Målen uppnås vid ordinarie drift. VA-verkets laboratorium har fått fortsatt ackreditering som kontrollorgan.

Intäkterna från vatten och avloppsförsäljning ökade under 2016. Detta till följd av att antalet personer i kommunens tätort ökat samt att fler abonnenter anslutits i och med projekt Vänerkusten. Totalt 195 st nya abonnenter anslöts till det kommunala VA-nätet under 2016. Varav 18 st var VA-föreningar (antal fastigheter).

Under året har det uppstått större underhållskostnader än beräknat i budget. Vattenverkets sedimenteringssvägg och ett sandfilter har renoverats. Under året har flertalet pumpar, utöver det normala, fått bytas både för avloppsverket och på avloppspumpstationer. Byte av radiokommunikations-utrustning för avloppspumpstationer har genererat kostnader på grund av teledningarnas upphörande. Spolningar utöver normal verksamhet har skett i Trestad center, Grunnebo och Väneryr. Rivning av personalutrymmen i Väneryr har utförts under året. I slutet av året har även tippavgifterna ökat mer än beräknat pga. extra tömningar av slamplattan. Tillståndsansökan för av-

loppsreningsverket Holmängen har genererat konsultkostnader i slutet av året.

Projekt Rörviks vattenverk, utredning/projektering för framtida utbyggnad sattes i gång och en pilotanläggning startades upp under maj. Resultat av denna redovisades i september i samband med en workshop och utformningen av vattenverkets processer ändrades. Projektet har följt budget så här långt, dock så visar ny kostnadsberäkning gjord av Ramböll att budget för utbyggnaden inte kommer att räcka till.

Årets resultat blev ett underskott, 0,9 mkr. Räntan för 2016 var 2,4 %.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	45,0	48,8	52,1
Verksamhetens kostnader	34,6	35,6	39,3
Avskrivningar	9,7	9,8	10,2
Kostnader	44,3	45,4	49,5
Ränta	4,1	4,9	3,5
Årets resultat	-3,4	-1,5	-0,9
Nettobudget	0,0	0,0	0
Budgetavvikelse	-3,4	-1,5	-0,9

Balansräkning, Mkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Anläggningstillgångar	254,3	310,8	340,6
Omsättningstillgångar	5,3	4,6	2,0
Summa tillgångar	259,6	315,4	342,6
Skuld till VA-kollektivet	9,3	7,7	6,8
Långfristiga skulder	198,1	194,3	186,1
Kortfristiga skulder	52,2	113,4	149,7
Summa skulder och eget kapital	259,6	315,4	342,6

Socialnämnden

Ordförande: Peter Trollgårde (S)
 Vice ordförande: Marie-Louise Bäckman (KD)
 2:e vice ordförande: Ann-Britth Fröjd (C)
 Förvaltningschef: Karin Hallberg

Årets verksamhet

Socialförvaltningen är indelad i fyra driftsavdelningar och leds av en förvaltningschef samt fem avdelningschefer. Till stöd finns en administrativ avdelning samt medicinskt ansvarig sjuksköterska. Nämnden har utöver traditionell socialtjänst även uppgifter inom kommunens integrations- och arbetsmarknadsfrågor. Vård och omsorg (VoO) ansvarar för att ge äldre och andra som har behov av insatser en god omvårdnad och hälso- och sjukvård. Insatser är individuellt utformade och ges i den enskildes hem, i dagverksamhet samt i särskilt boende. Individ- och familjeomsorgen (IFO) ansvarar både för förebyggande verksamhet och individuellt inriktat utrednings- och behandlingsarbete. Till verksamheten hör även vissa familjerättsliga uppgifter, samordningsansvar för det drogförebyggande arbetet och serveringstillstånd. Omsorg om funktionshindrade (OoF) ansvarar för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Insatser ges utifrån individuella behov och där brukaren har ett stort inflytande över insatsens utformning. Här ingår även ansvaret för stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) till psykiskt funktionsnedsatta. I förvaltningens ansvar ingår också förebyggande verksamhet och stöd till anhöriga. Arbetsmarknadsavdelningens (AMA) insatser syftar till att ge stöd till och rusta personer som inte kommit in på, eller som förlorat kontakten med arbetsmarknaden för att målgruppernas möjlighet till arbete, arbetsträning, praktik eller utbildning ska stärkas

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Minskad överkonsumtion av läkemedel

- Uppnåddes under året

Förvaltningen följde planen för läkemedels-genomgångar.

Ökad gemenskap

- Uppnåddes under året

Att öka gemenskapen för enskild ingick i förvaltningens grunduppdrag.

Ökat inflytande och delaktighet i erbjudanden och insatserna

- Uppnåddes under året

Inom samtliga berörda avdelningar pågick arbete med att tillse att utredningar som genomfördes skedde utifrån de metoder

som finns, genomförande-/handlings- och vårdplaner upprättades utifrån de verktyg som behövs för att situationsanpassa mötet med brukaren. Bedömning görs att det förväntade resultatet uppnåddes och då det ingår i förvaltningens grunduppdrag är det ett arbete som ständigt pågår.

Öka den enskildes trygghet i insatsen

- Uppnåddes under året

Målet är svårt att mäta då det handlar om subjektiva upplevelser från enskilda vilket är svårt att skatta ur ett helhetsperspektiv. Förvaltningen gör bedömningen att målet uppnåddes genom det planerade och strukturerade arbetet som skedde.

Minskat våld i nära relationer

- Uppnåddes under året

Målet är svårt att mäta varför beskrivningen gällande resultatuppfyllelse blir en skattning. Samtliga avdelningar har upprättade rutiner, vilka följdes. Arbetet med våld i nära relationer är ett grunduppdrag vilket gör att frågan uppmärksammades och arbetades med i ett förebyggande och efterverkande perspektiv.

Förbättrad livssituation för anhöriga

- Uppnåddes under året

Förvaltningen ger anhörigstöd utifrån sitt grunduppdrag och har ett väl utbyggt sådant riktat till anhöriga till äldre och personer med missbruks-problematik. Stöd för anhöriga till personer med funktionsnedsättning har saknats men har under 2016 startats upp med gott resultat.

Höjd genomsnittlig debutålder för alkoholanvändning

- Uppnåddes under året

Drogpolitiskt handlingsprogram är antaget av Samverkan Vänersborg och aktiviteter har under året skett utifrån detta. Drogvaneundersökning genomfördes i grundskolans årskurs nio och årskurs två på gymnasiet. Resultatet av denna visade att de aktiviteter som genomförts i Vänersborgs kommun fick effekt då alkoholanvändningen hos såväl pojkar som flickor i de båda årskurserna minskat sedan föregående mätning 2013. Andelen flickor i årskurs nio som har använt alkohol under året har minskat från 49 % till 36 %, för pojkar 44 % till 37 %. I årskurs två på gymnasiet ser förändringen ut för flickor 79 % till 78 % respektive pojkar 85 % till 75 %.

Förebyggande synsätt ska genomsyra all verksamhet

- Uppnåddes under året

Samtliga avdelningar inom förvaltningen har måluppfyllelse utifrån de aktiviteter som pågått under året. Fältarbetare har anställts som verkar förebyggande och uppsökande i ungdomsmiljöer.

Andel som når egen försörjning ökar

- ◆ Uppnåddes delvis under året

När 2016 analyseras konstateras att hushållen på försörjningsstöd sakta ökade. Orsaken till det var ett större inflöde av personer från Arbetsförmedlingen (AF) som lämnade etableringen utan att vara självförsörjande. De hade oftast en för låg ersättning från AF varför det behövdes komplettering med ekonomiskt bistånd. Under året skrevs ca 100 personer ut från etableringen och blev aktuella på försörjningsstöd. Glädjande att konstatera var att antalet ungdomar i ålder 16-24 som uppbar försörjningsstöd visade nedåtgående trend. I november 2015 fanns 79 ungdomar och i oktober 2016 fanns det 50 ungdomar aktuella. Även personer med långvarigt försörjningsstöd (>10 mån) sjönk. I januari 2016 fanns det 322 hushåll aktuella och i oktober 2016 var siffran 262. AMAs insatser i att öka andelen som når egen försörjning skedde genom i huvudsak ungdomsanställningar, anställningar för vuxna med långvarigt försörjningsstöd, Trainee, Yrkesklivsmodellen, arbetsträning eller praktik. Av de som deltagit i ovan nämnda insatser har 74 inskrivna gått i arbete och 34 till studier under 2016 där övervägande del utgör personer med försörjningsstöd. Bedömning görs att målet nås delvis då antalet ungdomar och antalet personer med långvarigt försörjningsstöd minskade men att andelen som kommit från etableringen inom AF ökade. Utmaningarna inför 2017 är att än mer stärka samarbetet mellan interna och externa parter för att nå målet gällande personer som är i etableringsfas.

Ökat arbete med mångfaldsperspektiv

- Uppnåddes under året

Samtliga avdelningar inom förvaltningen har rutiner, handlingsplaner, utbildningar med ett mångfaldsperspektivet inkluderat.

Ökad och förbättrad dialog med invånare och brukare

- Uppnåddes under året

Implementering för brukarmedverkan skedde inom förvaltningens samtliga avdelningar genom bl.a. ny modul för genomförandeplaner i Procapita, modell för brukarmedverkan, upparbetande av brukarråd, delaktighetsmodellen samt analys av synpunkter och klagomål.

Samhällsutveckling

Skapa värdiga boenden för (nämndens) olika målgrupper

- Uppnåddes inte under året

Revidering av socialförvaltningens boendeplan är avslutad och presenterad för socialnämnden. Målgruppen inom förvaltningen är inte homogen, spännvidden av olika behov är stor.

I planen belyses samtliga målgruppers behov och förslag på hur förvaltningens boendebestånd kan användas optimalt samt vilka behov gällande nybyggnation som finns. Många projekteringar pågår gällande olika boendeformer. Förvaltningen har kännedom om mellan 80-90 personer som saknar egen bostad. För de målgrupper som förvaltningen har ett extra ansvar för nås måluppfyllelse gällande den äldre målgruppen i behov av särskilt boende. Delvis måluppfyllelse nås gällande funktionsnedsatta i behov av särskilt boende. Måluppfyllelse gällande personer med missbruksproblematik, nyanlända flyktingars behov av bostäder samt personer med samsjuklighet uppnås inte.

Ökad möjlighet till boendekarriär

- Uppnåddes inte under året

Revidering av förvaltningens boendeplan är avslutad och presenterad för socialnämnden. Samhällsbyggnadsförvaltningen och nämnd kommer få information om planen januari 2017 gällande förvaltningens behov. Medarbetare från förvaltningen ingår också i arbetet med att ta fram en kommunal bostadsplaneringsplan. Bristen på bostäder inom allmännyttan gör det oerhört svårt att både erhålla en "egen" lägenhet och göra boendekarriär om du har sociala problem, psykiatriska problem/samsjuklighet eller har utomeuropeisk bakgrund. Detta har påverkat målgrupper inom förvaltningens område och förvaltningens arbete i grunduppdraget, vilket har lett till att enskilda riskerat hemlöshet, att förvaltningen fått köpa externa platser samt att trångboddheten ökat.

Förbättra spridning av befintlig info

- Uppnåddes under året

Förvaltningen har måluppfyllelse genom de olika kanaler som information ges genom. Vi har goda resultat i riksomfattande uppföljningar.

Skapa fler mötesplatser i samverkan med frivilligorganisationer och näringsliv

- Uppnåddes under året

Planeringsarbetet kring anhörigstödet för OoF bidrar till att skapa fler mötesplatser för anhöriga. Social-psykiatrien fortsätter sitt arbete att kartlägga yngre hemmasittare. Inom daglig verksamhet verkar OoF för att få in deltagarna i arbete/sysselsättning inom den privata sfären/frivilligorganisationer. En ny arena har skapats för unga som står utanför arbetslivet i samverkan med AMA, Arbetsförmedling, IFO och Kunskapsförbundet Väst.

Ekonomi

God ekonomisk hushållning

- Uppnåddes under året

Administrativa avdelningen stödjer alla budgetansvariga chefer att göra så bra och rätta prognoser som möjligt. Målet är att krav och stöd ska vara likriktat för alla budgetansvariga chefer samt att utbildning och repetitionsutbildning ges med regelbundenhet. Förvaltningen redovisade underskott för 2016 motsvarande 0,1 % av nettobudgeten. Detta på grund av ökade volymer i form av ärenden och nivåer på behov som inte har rymts inom budgetram, men har funnits lagstöd för att insatsen ska ske. Andra delar som påverkat budgeten negativt har varit bristen på hyresbostäder i kommunen samt sjukfrånvaron hos personalen. Utifrån dessa förutsättningar råder en god ekonomisk hushållning. Förslag på åtgärder för att komma i budgetbalans har tidigare skrivits fram.

Genomförd resursfördelningsmodell

- Uppnåddes under året

VoO har haft i uppdrag att omvärldsbevaka för att öka kunskapen om olika resursfördelningsmodeller vilket genomförts under året. En extern genomlysning av hemtjänst, hemsjukvård och biståndsenhet genomfördes. OoF har en delvis införd modell och plan för att implementera den vidare.

Sänkta kostnader för sjukskrivning

■ Uppnåddes inte under året

Analys av orsaker till sjukfrånvaro har genomförts. Under 2016 (t.om november) var sjukfrånvaron 9,4 %, vilket var 0,9 procentenheter högre än för motsvarande period 2015, då den var 8,5 %. IFO, AMA och administrativa avdelningen har haft en låg sjukfrånvaro medan OoF och VoO har visat högre sjukskrivningstal. Avdelningarna har följt de planer som finns för det förebyggande arbetet, skyddsronder och personalronder är genomförda. Fortsatt analysarbete pågår och en förvaltningsövergripande grupp har startats på uppdrag av ledningen för att se vilka insatser som ytterligare kan genomföras.

Verksamhetsutveckling

Utveckla en systematisk förslagsverksamhet

● Uppnåddes under året

Förvaltningens kvalitetssamordnare arbetar för att utveckla en fungerande förslagsverksamhet inom socialförvaltningen utifrån kraven i SOFS 2011:9. Ett förslag på hur denna kan se ut är framtaget.

Medarbetare

Verka för minskad oönskad personalomsättning

◆ Uppnåddes delvis under året

Inom förvaltningen råder olika förutsättningar gällande personalförsörjning och bibehållande av personal. Personalspecialister har deltagit i utvecklingsarbete gällande ”attraktiv arbetsgivare”. VoO har arbetat fram en personalförsörjningsplan i syfte att säkerställa rätt kompetens och rätt bemanningsnivåer. Generellt har OoF sett en brist på personal och då främst inom personlig assistans och vissa ledande tjänster. Plan finns inför 2017. IFO och hemtjänst centrum har fått nya lokaler som bidrar till att den fysiska arbetsmiljön uppfattas som god. Arbetet med den psykosociala arbetsmiljön är ständigt pågående genom medarbetarsamtal, APT, LSG och FSG för att få en delaktighet i arbetet. Nytt introduktionsprogram har tagits fram inom IFO för att ge varje ny anställd en bättre förutsättning in i arbetet. AMA har ingen oönskad personalomsättning. Forskning visar att ett nära ledarskap borgar för en bättre arbetsmiljö varför arbetet inom förvaltningen fortsätter kring hur vi kan möjliggöra detta än mer. Med de olika insatser förvaltningen gjort/gör är förhoppningen att vi kan minska den oönskade personalomsättningen än mer framåt.

Ha en god arbetsmiljö

● Uppnåddes under året

Samtliga avdelningar följer rutiner och riktlinjer för det systematiska arbetsmiljöarbetet och gällande samverkansavtal.

Nyckeltal/jämförelsetal	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Utveckl. 15/16
Vård & omsorg (äldre)			
Äldreboende platser	492	492	+/-0 %
Korttidsplatser 1	34	34	+/-0 %
Hemtjänst timmar 2	196 500	196 333	+/-0 %
Antal besök dagverksamhet	7 214	7 110	-1 %
Medicinskt färdigbehandlade	1 335	1 197	-10 %
Antal vård dagar med betalningsansvar	565	436	-23 %
Hem för vård och boende (HVB)			
Antal vård dagar, barn 0-21 år	3 994	5 083	+27 %
Antal vård dagar, vuxna	1 195	1 990	+67 %
Antal vård dagar, familjehem	27 298	41 445	+52 %
Omsorg om funktionshindrade			
Antal boendebeslut enl. LSS	149	160	+7 %
Antal boendebeslut enl. SoL	31	35	+13 %
Antal boendestödsbeslut SoL	86	83	-3 %
Antal tillgängliga bostäder egen regi	157	161	+3 %
Köpta externa platser 3)	18	21	+17 %
Personer med personlig assistans, SFB	60	53	-12 %
Personer med personlig assistans, LSS	16	18	+13 %
Antal beslut daglig verksamhet, LSS	145	144	-1 %
Försörjningsstöd			
Antal bidragshushåll	759	757	+/-0 %
Försörjningsstöd, mkr netto	31	32	+3 %
Flyktingverksamhet			
Antal mottagna flyktingar 4)	345	425	+23 %
Antal mottagna ensamkommande flyktingbarn	155	11	-93 %
Arbetsmarknadsavdelningen			
Antal anvisade personer	1 504	1 629	+8 %

Kommentar:

- 1) Korttidsplatser, 3,5 platser disponeras av Trollhättans stad.
- 2) Utförda timmar.
- 3) Här ingår 6 pl. på Nytida Brålanda.
- 4) Kommunplacerade.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr			
	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Statsbidrag	91,8	125,7	203,2
Övriga Intäkter	96,6	101,3	103,3
Summa intäkter	188,4	227,0	306,5
Personal	640,8	688,2	776,7
Omkostnader	334,6	366,5	400,2
Avskrivningar/interränta	4,5	4,5	3,9
Summa kostnader	979,9	1 059,2	1 180,8
Nettokostnad	791,5	832,2	874,3
Nettobudget	779,9	815,0	873,5
Resultat	-11,6	-17,2	-0,8

Årets resultat visade underskott med 0,8 mkr. Detta motsvarar 0,1 % av nettobudgeten. Personalkostnaderna ökade med 12,9 %. Ökningen förklaras av löneökning och ersättning till familjehem för ensamkommande samt av att förvaltningen var 7,5 % fler anställda jfr med 2015. Omkostnaderna ökade med 9,2 %, detta berodde till största delen på ökade kostnader kopplade till flyktingverksamhet såsom HVB/familjehemsplatser samt konsultkostnader kring myndighetsutövningen inom sektionen för nyanlända.

Intäkterna ökade med 35,0 % vilket i huvudsak berodde på ersättningar från migrationsverket. Nettokostnadsökningen var 5,1 %.

Anslagsbindning, mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget- diff
Nämnd/Adm	1,8	37,1	35,3	10,3
Vård och omsorg	95,8	555,4	459,7	-11,1
Individ och familjeom- sorg	138,5	257,5	119,0	19,5
Omsorg om funktions- hindrade	44,6	284,9	240,3	-20,2
AMA	25,8	45,9	20,1	0,7
Netto	306,5	1 180,8	874,3	-0,8

Nämnd och administration

Avdelningen redovisade överskott på 10,3 mkr.

Socialnämnden redovisade överskott på 11,9 mkr vilket förklaras av tillfällig ramhöjning 160427 på 12,0 mkr för 2016. Gemensam administration redovisade underskott på 2,3 mkr vilket främst beror på IT-kostnader. Färdtjänsten redovisade överskott på 0,4 mkr.

Vård och omsorg

Avdelningen redovisade ett underskott på 11,1 mkr.

Stöd i eget boende är den verksamhet som visade störst budgetavvikelse med underskott på 18,0 mkr. Underskottet härrörde huvudsakligen från hemtjänsten med 14,1 mkr, vilket är en

försämring med 4,0 mkr jämfört med prognosen i augusti. 5,6 mkr berodde på överskridande av den budget som finns för köp av verksamhet och 2,1 mkr från ett enskilt ärende med avancerade vårdinsatser. Hemsjukvården redovisade ett totalt underskott på 3,3 mkr. Detta förklarades främst av överskridande av budget för delegerad tid enligt Hälso- och sjukvårdslagen med 4,0 mkr, varav ett enskilt ärende i sig kostade 1,1 mkr. Förändrat avtal med regionen medförde minskade intäkter med 0,5 mkr.

En extern genomlysning av hemtjänst, hemsjukvård och myndighetsutövning genomfördes under hösten 2016 i syfte att förbättra det ekonomiska resultatet.

Kommunrehab visade underskott på 0,7 mkr vilket förklarades av att kostnaderna för hjälpmedel översteg budget med 1,8 mkr vilket delvis kompenserades av överskott på personalbudget 0,6 mkr och intäkter 0,4 mkr.

Entreprenaden i Brålanda redovisade totalt överskott på 0,8 mkr, varav särskilt boende visade överskott på 1,8 mkr och hemtjänsten underskott på 1,0 mkr. Överskottet på boendet berodde på den återsökning av moms avseende hyror avseende tidigare år som skett under året. Underskottet inom hemtjänsten förklarades av ökat antal debiterade timmar vilket skett under de senaste åren.

Särskilt boende i egen regi redovisade överskott på 0,1 mkr. Inför budget 2016 tillfördes 5,0 mkr att användas till uppstart av boendet på Niklasbergsvägen 9. Boendet kommer att tas i drift först under hösten 2017 vilket medför att dessa medel har balanserat upp underskottet som redovisades på befintliga boenden, 4,8 mkr. 3,0 mkr av underskottet härrörde från ett enskilt ärende. Låg beläggning på servicehusen genererade överskott på 0,4 mkr.

Betal dagar till NU-sjukvården visade underskott på 0,5 mkr. Antal betaldagar låg under året på en låg nivå med undantag för de två sista månaderna. Två enskilda ärenden har under året genererat många betaldagar vilket lett till budgetöverskridandet. Gemensam verksamhet redovisade överskott på 6,2 mkr, beroende på inbokade stimulansmedel från Socialstyrelsen avseende 2015, vakanta tjänster samt budget som inte fördelats. Korttidsvården redovisade överskott med 1,0 mkr vilket förklarades av samordningseffekter mellan enheterna vilket lett till minskade personalkostnader.

Individ och familjeomsorg

Avdelningen redovisade överskott på 19,5 mkr.

Barn och familjestöd redovisade underskott på 9,0 mkr största delen av underskottet härrörde sig till placeringar av barn och ungdomar. På barn och familjestöd har det under året varit fortsatt hög personalomsättning och har i perioder varit beroende av konsulter. HVB redovisade underskott på 9,0 mkr. Särskilt förordnad vårdnadshavare redovisade underskott på 1,9 mkr.

Vuxenvården redovisade överskott på 0,4 mkr. Missbruksstöd har fortsatt sitt arbete med att använda sig av den hemmaplanslösning som man under några år har byggt upp vilket gett resultat.

Ekonomiskt bistånd redovisade överskott på 5,3 mkr. Utbetalat ekonomiskt bistånd stod för 4,0 mkr av överskottet. Antalet nya hushåll under 25 år fortsatte att minska. Även hushållen med långvarigt försörjningsstöd (>10 mån) minskade under året. Hushåll som blev utskrivna från Arbetsförmedlingen då etableringsersättningen upphörde ökade med ca 100.

Försörjningsstodssektionen hade under året vissa vakanser samt sjukskrivningar som bidrog till överskottet. Antalet mottagna flyktingar under 2016 var 425. Vänersborgs kommun hade vid årsskiftet 2016/2017 ansvar för 142 ensamkommande barn, 77 av dessa i våra egna HVB, övriga ensamkommande barn var placerade på institutioner och i familjehem. Sektionen för nyanlända redovisade överskott på 21,7 mkr.

Omsorg om funktionshindrade

Avdelningen redovisade underskott med 20,2 mkr.

Underskott redovisades för köpta platser med 9,3 mkr, fördelat på barn/unga 4,0 mkr, boende LSS 3,8 mkr, dagligverksamhet LSS 0,5 mkr samt boende SoL 0,9 mkr. Orsaker till platsköp var att boendelösningar för vissa målgrupper saknades i Vänersborg samt att vissa ungdomar med funktionsnedsättning gick i skola på annan ort.

Personlig assistans SFB redovisade underskott med 4,6 mkr. Orsaker till underskott är ersättning till Försäkringskassan samt sjuklönekostnader till privata utförare som överskred budget med 0,3 mkr vardera. Ersättning från Försäkringskassan understeg budget med 3,7 mkr och förklaras av att fler personer väljer privata utförare av sin assistans. Personlig assistans enligt LSS redovisade underskott med 3,9 mkr. Underskottet förklaras dels av ersättningen till privata utförare som överskred budget med 2,9 mkr samt att två nya ärenden tillkom under året.

Boenden LSS/SoL i egen regi redovisade underskott på 1,3 mkr, förklaring till detta är uppstarten av gruppboenden på Niklasberg som 2016 inte var fullt finansierad. Daglig verksamhet LSS/SoL i egen regi redovisade underskott på 2,5 mkr, underskottet fördelade sig med 1,1 mkr på omsorgsresor och 1,4 mkr på de olika enheterna. Underskottet inom omsorgsresor förklaras av beslutet att Västtrafik skulle utföra dessa och inom enheterna förklaras underskottet av resurskrävande personer som vi tidigare köpte plats för och uppstart av nya enheter.

Gemensam verksamhet OoF redovisade överskott på 1,2 mkr och korttidsverksamheten redovisade överskott på 0,9 mkr.

Arbetsmarknadsavdelningen

Avdelningen redovisade överskott på 0,7 mkr.

Av de 15,0 mkr som socialförvaltningen tilldelades av det tillfälliga statsbidraget för nyanlända erhöll AMA 1,6 mkr för att erbjuda nyanlända ungdomar feriearbete. Uppdraget innebar att 50 ungdomar skulle beredas plats. Det visade sig att endast 25 ungdomar var lämpliga varför ett överskott på 1,0 mkr av dessa medel redovisades.

Personalkostnaderna inom administration och de praktiska verksamheterna överskred budget med 0,5 mkr och semesterlöneskulden redovisade överskott på 0,3 mkr.

Personal			
	2014	2015	2016
Antal anställda	1 480	1 584	1 702

Antalet anställda var 1 702 personer (visstids- och tillsvidare-

anställda den 1 nov). Av dessa var 1429 kvinnor och 273 män (1 355 kvinnor och 229 män 2015). Under 2016 (jan-nov) var sjukfrånvaron 9,4 %, vilket var 0,9 procentenheter högre än för motsvarande period 2015, då den var 8,5 %.

Den 1 november 2016 hade 83,9 % av de tillsvidareanställda kvinnorna heltidstjänster, vilket var en ökning med 1,1 procentenheter jämfört med 2015. Motsvarande andel heltidstjänster för män var 91,4 %,

Investeringar			
Mkr	Investe- ringsplan	Utfall	Budget- diff
Nämnd/adm	0,5	0,1	+0,4
Vård och omsorg	2,5	2,2	+0,3
Individ- och familjeomsorg	0,5	2,5	-2,0
Omsorg om funktionshindrade	0,5	0,3	+0,2
AMA	0,3	0,0	+0,3
Netto	4,3	5,1	-0,8

Investeringar inom vård och omsorg avsåg arbetstekniska och vårdtagarhjälpmedel samt möbler och driftsinventarier främst till hemvård centrums nya lokaler. Underskottet på IFO gäller främst möbler och inventarier till nya lokaler i samband med flytten till gamla Skatteverket.

AB Vänersborgsbostäder

Ordförande: Jörgen Hellman (S)

Vice ordförande: Dan Åberg (M)

VD: Gunnar Johansson

Kommunens andel: 100 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	240,7	235,8
Kostnader	-187,8	-184,0
-varav avskrivningar	-35,5	-38,1
Rörelseresultat	52,9	51,8
Finansnetto	-40,8	-38,7
Resultat efter finansnetto	12,1	13,1
Bokslutsdispositioner och skatt	-2,8	-2,9
Årets resultat	9,4	10,2

Balansräkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Tillgångar	1 361,3	1 475,8
Skulder	1 190,5	1 291,9
Obeskattade reserver	14,9	17,8
Eget kapital	155,9	166,1
Skulder och eget kapital	1 361,3	1 475,8

Verksamhetsbeskrivning

AB Vänersborgsbostäder (ABVB) startade sin operativa verksamhet 1995, från att tidigare bedrivits i stiftelseform sedan 1947. Bolaget, helägt av Vänersborgs kommun har till uppgift att främja kommunens försörjning med bostäder och kommersiella lokaler. Förutom att förvalta bostadsbeståndet har bolaget uppdraget att samordna förvaltningen av kommunägda verksamhets- och förvaltningsbyggnader. Fastighetsbeståndet består av 3141 lägenheter och ca 120 lokaler. I bolagets vision är trivsel och trygghet viktiga ledord. Strävan är att ge större möjligheter för hyresgästerna att själva påverka och utforma sitt boende samtidigt som bolaget skall ha en god ekonomi.

Marknadsutvecklingen

AB Vänersborgsbostäders lediga lägenheter hyrs ut via bolagets egen bostadskö. Den som vill söka en bostad måste vara registrerad som bostadssökande. Vi hade vid årets slut drygt 8 000 personer registrerade i bostadskön. Alla över 16 år kan registrera sig. Efterfrågan på lägenheter har under året varit fortsatt hög med många intressenter på varje enskilt objekt. Den genomsnittliga kötiden för bostadskontrakt tecknade under 2016 var två år. Per den 31 december 2016 saknade vi intäkter på sex lägenheter. Vakanserna beror på renovering mellan in- och avflyttande hyresgäst. Vi hade under året en omflyttningsfrekvens på 12,4% (14,9). De främsta anledningarna till flytt var byte till annan lägenhetsstorlek, ändrade familjeförhållanden, läget samt att man fått arbete eller börjat studera på annan ort.

Årets verksamhet

Under 2016 har bolaget arbetat vidare utefter de ägardirektiv som erhöles 2014. Bakgrunden var en ny lag om allmännyttiga kommunala bolag och dess styrning. Lagen slog fast att bolagen skall drivas efter affärsmässiga principer och en av nyheterna i direktiven blev ett specificerat avkastningskrav. Förutom avkastningskravet finns en tydlig målsättning gällande vilken soliditet som bolaget förväntas uppnå. På grund av omfattande investeringar i bland annat nyproduktion utvecklas bolagets soliditet inte i den omfattning som är önskvärd. Av den anledningen kommer diskussion genomföras med ägaren i början av året. Under året har bolaget påbörjat nyproduktionen av 48 lägenheter i kv. Cypressen. Inflyttningen är beräknad till 1 juli 2017. På två dagar tecknades alla lägenheterna för uthyrning. Stambytet i kv. Nejlikan har slutförts under året. Alla lägenheter har bland annat fått nya kök och nya badrum.

Bolaget har under 2016 underhållit fastigheter för 75,9 mkr (76,9 mkr), varav 44,2 mkr (42,1 mkr) redovisas som investering i enlighet med Bokföringsnämndens K3-regelverk.

De största åtgärderna under året har varit färdigställandet av stambyte mm i kvarteret Nejlikan samt ombyggnad av grupp-bostaden Skeppet på Niklasbergsområdet. Arbetet med separeringen av dag- och spillvatten som kommunen ålagt bolaget har under 2016 kostat 2,3 mkr (1,6 mkr). Bolaget räknar med kostnader för detta även under de kommande åren.

Årets resultat

ABVB visar ett positivt resultat efter finansnetto på 13,1 mkr (12,1 mkr), vilket är bättre än det budgeterade resultatet på 10,3 mkr. Det är framförallt lägre förbrukning av värme, el och vatten men också lägre räntekostnader som gör att årets resultat är bättre än budget. Från och med 2014 redovisar bolaget enligt Bokföringsnämndens K3-regelverk vilket framförallt medför skillnader avseende underhåll, investeringar och avskrivningar.

Eget kapital och investeringar

Eget kapital uppgick vid årets slut till 166,1 mkr (155,9 mkr). Detta innebär en soliditet på 11,3 % (11,5 %). Årets investeringar i fastigheter uppgår till 159,4 mkr (89,7 mkr), varav fastighetsförvärv 7,7 mkr (0,0 mkr) och ny-, ombyggnad samt renoveringar 151,7 mkr (89,7 mkr).

Framtiden

Under 2016 har bolaget även fortsättningsvis tydligt märkt av den ökade invandringen. Efter utflyttning från flyktingförläggningen på Restad Gård ser många Vänersborg som en attraktiv stad för fortsatt boende. Detta har inneburit att antalet sökanden i bostadskö har ökat, liksom kötiden för att få en lägenhet. Förbättrade kommunikationer till Göteborg leder till ökad efterfrågan i Vänersborg, vilket kommer att påverka kommunen och regionen som boendeort. Även 2016 var bolaget med på Boplats Göteborg för att visa upp vilka goda boendemiljöer Vänersborg kan erbjuda. Denna satsning kommer att fortsätta även under 2017.

Bolaget kommer under 2017 påbörja nyproduktion av lägenheter i kv. Hässjan på Holmängs Hage vilket är det nya området som kommer exploateras på Holmängen. Holmängs Hage är ett

samverkansprojekt med 6 st. exploatörer som kommer bygga allt från radhus till 8 våningshus med olika upplåtelseformer. Bolaget planerar för ca 120 lägenheter i två etapper. Parallellt pågår arbetet med detaljplanen för kv. Haren vilket kommer kunna möjliggöra ca 50 lägenheter i centrala Vänersborg.

Socialförvaltningen har framfört önskemål om att återlämna två av de servicehus som man hyr av bolaget. I kommunen finns behov av Trygghetsboende och bolaget har ställt sig positiv till att konvertera dessa servicehus till Trygghetsboende. I samband med detta kommer översyn att ske gällande utformningen av vårt mellanvarande avtal.

Fastighets AB Vänersborg

Ordförande: Marie Dahlin (S)
 Vice ordförande: Tor Wendel (M)
 VD: Ove Thörnkvist
 Kommunens andel: 100 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	5,9	22,6
Kostnader	-1,9	-3,1
-varav avskrivningar	-1,6	-1,7
Rörelseresultat	2,3	19,5
Finansnetto	-0,3	0,4
Resultat efter finansnetto	2,0	19,9
Bokslutsdispositioner och skatt	-0,9	-4,6
Årets resultat	1,1	15,3

Balansräkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Tillgångar	41,7	54,2
Skulder	22,1	16,6
Obeskattade reserver	1,8	4,6
Eget kapital	17,8	33,0
Skulder och eget kapital	41,7	54,2

Verksamhetsbeskrivning

År 1963 förvärvade dåvarande Vänersborgs stad samtliga aktier i Vallmon 4 i Vänersborg AB. Bolaget ändrade namn 1987 till Fastighets AB Vänersborg. Bolaget har till uppgift att uppföra byggnader, förvalta fast och lös egendom och utöva därmed förenlig verksamhet. Ny bolagsordning och ägardirektiv togs av Vänersborgs kommun år 2014.

Årets verksamhet

Bolaget äger idag fyra fastigheter. Samtliga objekt är uthyrda på långtidskontrakt förutom Briggen 8 som löper på ett år i taget. Ägardirektiven innebär att bolaget ska inta en offensiv roll i samarbetet med kommunens övriga näringspolitiska aktörer.

Årets resultat

Bolaget redovisar ett resultat på 15,3 mkr. Bolaget har under året löst upp den nedskrivna fordran på 17 mkr som reserverades 2012 med anledning av tvisten om olagligt statsstöd. Tvisten är avgjord och bolagets fordran är utbetald under januari 2017. Detta förklarar årets höga resultat.

Framtid

Ragncells planerar att upphöra med gasleverans under våren 2017 för Schenker-fastigheten. Då alternativet på Schenker idag är olja planeras annan värmekälla. Investering i ny värmekälla för Hedson pågår. Under året har även en investering i ventilationsanläggning på Hunnebergs Kungajaktmuseum påbörjats. Förfrågningsunderlag planeras gå ut för upphandling av demoanläggning inom ramen för Wargön Innovation.

Kunskapsförbundet Väst

Ordförande: Maud Bengtsson (S)
 Vice ordförande: Kenneth Borgmalm (S)
 2:e vice ordförande: Sofia Lindholm (C)
 Förbundsdirektör: Johan Olofsson
 Kommunens andel: 39 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	582,7	610,9
-varav uppdragsersättning	490,5	491,8
Kostnader	-565,1	-590,7
Rörelseresultat	17,6	20,2
Finansnetto	-0,2	0,1
Resultat efter finansnetto	17,4	20,1
Bokslutsdispositioner och skatt		
Årets resultat	17,4	20,1

Balansräkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Tillgångar	110,3	148,8
Skulder	123,3	141,7
Eget kapital	-13	7,1
Skulder och eget kapital	110,3	148,8

Verksamhetsbeskrivning

Kunskapsförbundet ansvarar för Birger Sjöbergsgymnasiet, Magnus Åbergsgymnasiet, Nils Ericsonsgymnasiet samt vuxenutbildningen i Vänersborg och Trollhättan. Med 2 900 elever på gymnasiet och drygt 2 100 heltidsplatser inom vuxenutbildningen är vi en av Västsveriges största utbildningsproducenter. Cirka 650 personer är anställda i förbundet och ytterst ansvarig är en politisk direktions med 14 ledamöter och 14 ersättare från medlemskommunerna. Gymnasieskolorna omfattar 16 nationella program och några program finns i både Trollhättan och Vänersborg. Gymnasiesärskolan finns på Magnus Åbergsgymnasiet. Inom gymnasiet har antalet nyanlända elever från andra länder ökat under flera år, både i Trollhättan och i Vänersborg och det ställer stora krav på skolläring, administration, elevhälsa och lärare. Vuxenutbildningen består av Komvux i Vänersborg och Lärcentrum i Trollhättan.

Vuxenutbildningens skolformer:

- Grundläggande vuxenutbildning (Gruv)
- Gymnasial vuxenutbildning (Gy)
- Utbildning i svenska för invandrare (Sfi)
- Särskild utbildning för vuxna

Utöver detta bedriver vuxenutbildningen uppdragsutbildningar och utbildningar som beviljats statsbidrag, såsom yrkesutbildningar för vuxna, yrkeshögskoleutbildningar (YH) och lärlingsutbildningar. En av vuxenutbildningens stora utma-

ningar under året har varit att anpassa verksamheten till den tilldelade budgetramen. Vuxenutbildningen har prioriterat de utbildningarna som invånarna har rätt till enligt lag och dit hör skolformen svenska för invandrare och grundläggande vuxenutbildning. Under flera år har det varit stora volymökningar inom dessa skolformer och när den verksamheten ökar leder det till minskat antal gymnasiala kurser.

Årets verksamhet

Kunskapsförbundets vision är den övergripande ledstjärnan och anger färdriktningen och ambitionsnivån för hela organisationen. "En drömfabrik där alla växer och känner framtidslust" För att nå dit arbetar förbundet med tre mål:

1. Alla elever ska nå alla mål

Eleverna ska nå de nationella målen för utbildningen i större utsträckning och i högre grad. Skillnaderna i måluppfyllelse mellan Kunskapsförbundets utbildningar, skolhus och elevgrupper ska minska.

Sedan Kunskapsförbundets start 2013 har vi vetat att alla elever inte når alla sina utbildningsmål. Vi har också varit medvetna om att eleverna lyckas olika bra på olika utbildningar inom Kunskapsförbundet, trots att det är vår uppgift att kompensera för de olika och över tid skiftande förutsättningar eleverna har, så att alla oavsett utmaning, når utbildningens mål. Det är med glädje vi konstaterar att vi fortsätter att lyckas väl med de "mjuka målen" och med en förbättring av gymnasieelevernas kunskapsresultat samtidigt som vi inser, och tar på största allvar, att elevernas kursrelaterade kunskapsresultat på några håll fortfarande är för låga och att kvaliteten på utbildningen varierar för mycket både inom och mellan Kunskapsförbundets skolor. Att skapa uppåtgående kunskaps- och resultatrender genom att systematiskt börja använda vetenskapligt förankrade undervisnings- och utvecklingsmetoder, som Kunskapsförbundet gjort, är långsamt verkande processer. Förhoppningarna är givetvis varje år att samtliga kvalitetsresultat ska ha förbättrats mot föregående, vilket bara delvis är fallet för 2016. En mer rimlig förväntan är dock att det kommer att dröja några år till innan vi kan hoppas se en allomfattande stabil och positiv utvecklingstrend i resultatbilden.

2. En attraktiv utbildningsaktör

Kunskapsförbundet ska bygga ett starkt varumärke och vara det självklara valet för gymnasie- och vuxenutbildning i Trollhättan och Vänersborg.

Kunskapsförbundet har ett jobb kvar att utföra innan vi når målet att vara ett starkt varumärke och ett självklart val för gymnasie- och vuxenutbildning. Vi är glada att så många av våra elever, våra kunder, är nöjda med sin utbildning och kan rekommendera den till andra. Det är såklart en avgörande faktor för bilden av Kunskapsförbundet hur våra elever upplever sin utbildning hos oss. Arbetet med att höja utbildningarnas kvalitet är vårt viktigaste uppdrag i Kunskapsförbundet och att utvecklingsarbetet är avgörande för varumärkesarbetet är en självklarhet. Andelen sökande till våra gymnasieskolor har legat runt 70 procent av marknaden under de sista två åren. Sedan förbundet startade ser vi en försiktig ökning av marknadsandelarna och vår förväntan är att ökningen kommer att fortsätta

kommande år. Vi har dock ett arbete med att stärka bilden av Kunskapsförbundet som arbetsgivare bland vår egen personal. Organisationsförändringar och tuff ekonomi kan vara ett par förklaringar till att inställningen till arbetsgivaren inte är mer positiv än vad resultatet i medarbetar-enkäten visar. Man kan också se det som ett godkänt och väntat resultat eftersom Kunskapsförbundets första år har inneburit både förändring och osäkerhet på flera områden, vilket givetvis varit kännbart för all personal i förbundet. Vi vill att Kunskapsförbundet och våra skolvarumärken ska vara kända och ge positiva associationer hos människor i vårt närområde. Det är glädjande att så många i Trollhättan och Vänersborg känner till Kunskapsförbundet som organisation och att bilderna av våra gymnasieskolor och vår vuxenutbildning är i huvudsak positiva. Förhoppningen och ambitionen är att fortsätta skapa än mer positiva berättelser om vår verksamhet, framförallt i lokal media där bilderna av Kunskapsförbundet behöver nyanseras och göras mer positiva än de varit under 2016. Vi vill ladda varumärket med associationer såsom ”kvalitativa utbildningar” och ”bra skolmiljöer”, mer än ”ekonomi” och ”lokaler”. Vi har kommit en bra bit i arbetet med vår attraktivitet och vi ser framför oss många processer som kommer att stärka varumärket ytterligare.

3. En effektiv organisation

Kunskapsförbundets resurser ska användas så effektivt som möjligt för att bidra till att fylla förbundets syfte och nå det övergripande målet att alla elever ska nå alla mål.

Förbundet har sedan starten haft en tuff ekonomisk situation och för att komma till rätta med den på lång sikt har olika typer av förändringar skett. För att kunna bevara möjligheterna till god lärandekvalitet har ett omstruktureringsarbete pågått i flera

år. Fokus har varit att spara på sådant som troligtvis inte påverkar elevernas möjligheter till ett förbättrat lärande negativt, till exempel lokaler.

Under flera år har det pågått ombyggnationer på Birger Sjöbergsgymnasiet och Nils Ericssonsgymnasiet för att få mer flexibla och attraktiva lokalerna. Arbetet slutfördes under 2016. Förbundet har också lämnat andra lokaler och därmed minskat antalet kvadratmeter. När antalet kvadratmeter minskar ger det bara viss ekonomisk effekt eftersom Kunskapsförbundet får en högre hyreskostnad när lokalerna är ombyggda. Direktionen har under flera år beslutat om förändringar i programutbudet och tio av gymnasiets nationella program finns nu enbart på en ort.

Årets resultat

För första gången sedan Kunskapsförbundet bildades nås en budget i balans. Resultatet visar ett överskott på 20 050 tkr men i den siffran ligger ett ägartillskott från medlemskommunerna på 12 978 tkr som täcker 2015 års underskott. Om ägartillskottet räknas bort visar utfallet ett överskott på 7 072 tkr. Överskottet motsvarar drygt en procent av den totala omsättningen. Gymnasiet visar ett nollresultat och vuxenutbildningen visar ett överskott på cirka 3 mkr. Överskottet beror främst på fler elever inom Sfi och högre intäkter för statsbidrag. Förbundets budget för pensioner visar också ett överskott motsvarande 3 mkr.

Investeringar

I princip alla av årets investeringar har gjorts med anledning av ombyggnaderna av Birger Sjöbergsgymnasiet och Nils Ericssonsgymnasiet.

Hunnebergs Kungajakt och Viltmuseum AB

Ordförande: Theresia Andersson (S)
 Vice ordförande: Henrik Harlitz (M)
 VD: Monica Alfsdotter
 Kommunens andel: 100 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	4,6	5,0
-varav uppdragsersättning	3,0	3,2
Kostnader	-4,7	-4,8
Rörelseresultat	-0,1	0,2
Finansnetto	0,0	0,0
Resultat efter finansnetto	-0,1	0,2
Bokslutsdispositioner och skatt	0,1	-0,1
Årets resultat	0,0	0,1

Balansräkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Tillgångar	2,3	2,1
Skulder	1,2	0,8
Obeskattade reserver	0,1	0,2
Eget kapital	1,0	1,1
Skulder och eget kapital	2,3	2,1

Verksamhetsbeskrivning

Bolagets primära uppgift är att driva verksamheten på Kungajaktmuseet Älgens Berg, Hunneberg. Bolaget skall bedriva musei-, friluftsför- och turistverksamhet. Verksamheten syftar i huvudsak till att höja den turistiska attraktionskraften i regionen för att öka omsättningen i besöksnäringen. Museet utgör idag en knutpunkt för de verksamheter som bedrivs på och kring bergen samt verkar som ett informationscentrum på Berggården för besöksmålet Ekopark Halle-Hunneberg.

Årets verksamhet

Verksamheten har under år 2016 haft 38 493 besökare vilket är jämförbart med 2014-2015 års besökssiffror. Även den geografiska fördelningen av besökarna är jämförbar med föregående års statistik. Drygt hälften av det totala antalet besökare kommer från närområdet, Vänersborg-Trollhättan, Grästorp, samt till viss del även från de övriga närliggande kommunerna. Av det totala antalet besökare utgör övriga Sverige ca.30 % och internationella besökare - merparten av dessa från Tyskland utgör ca.15 %. Den turistiska högsäsongen infaller under juni-augusti månad med viss spridning till angränsande månader.

Under året har museet anordnat ett antal uppskattade och välbesökta evenemang. Besökarna vid dessa aktiviteter har till största delen kommit från närområdet med kranskom-

muner. Under 2016 utökades utbudet av evenemang med en friluftsmässa. De övriga större evenemangen 2016 var Sportlovsaktiviteter, Älgens Dag, Bergens Dag, Höstlovsaktiviteter samt Handla Vilt Naturligtvis. Årets marknad besöktes av uppskattningsvis drygt 11 000 personer. Museet har utöver sin ordinarie musei- och evenemangsverksamhet arrangerat älg- och bäversafaris, natur- och kulturupplevelser, sommarvandringar samt en mängd övriga aktiviteter inne i museet och ute i naturen. Skolbesök och bussgrupper är ännu en besökskategori. Under året har den pedagogiska verksamheten varit aktivare än tidigare år beroende på en tätare samverkan med Hunnebergs Naturskola.

Stiftelsen Berggården har under januari –augusti månad 2016 köpt tjänst av bolaget avseende drift- och verksamhetsledning av verksamheten på Berggården. Tjänsten avser cirka 20 % av heltid. Museets naturguide har dessutom varit inhyrd av stiftelsen i dess pedagogiska verksamhet.

Arbetet med att bygga upp och förstärka bolagets varumärke är i dagligt fokus. Bearbetningen av marknaden och ansträngningarna att skapa en tydlig marknadskommunikation pågår fortlöpande, såväl nationellt som internationellt. Förutom arbetet med att driva, utveckla och marknadsföra verksamheten på Kungajaktmuseet Älgens Berg läggs även fokus och kraft på utveckling och marknadsföring av besöksmålet Berggården och destination Ekopark Halle- Hunneberg.

Årets resultat

Bolaget visar för år 2016 på ett positivt resultat. Nettoomsättningen ökade med 175 Tkr jämfört med år 2015 och kostnaderna ökade med 100 Tkr. Intäktsökningen avser aktiviteter samt försäljning av tjänst. Kostnadsökningen avser pågående förnyelse i museets utställning. Kostnadsökningen har kompenseras genom lösen av inestående kostnadsbidrag från ägarna.

Investeringar

Under året gjordes inga större investeringar.

Framtid

Besöksnäringen – en expansiv näring i utveckling. Destination Ekopark Halle Hunneberg har goda förutsättningar till positiv utveckling i en framtid. Området är i en utvecklingsfas samtidigt som natur- och kulturturism utvecklats till att bli ett allt starkare koncept inom besöksnäringen.

Under hösten 2016 har en verksamhetsanalys genomförts i vilken verksamheten delats in i tre huvudgrenar

- Musei- och informationsverksamhet
- Naturupplevelser
- Event

Verksamheten skall stärka sin inriktning mot friluftsliv och naturupplevelser för att tillgodose nya trender, behov och målgrupper. Detta innebär att Kungajaktmuseet Älgens Bergs profil bör förändras för att skapa en tydligare bild av verksamheten. För att detta skall bli möjligt krävs det att bolaget bygger ett nytt koncept med ny logga och nytt företagsnamn.

Vattenpalatset Vänerparken AB

Ordförande: Tomas Öhberg (S)
Vice ordförande: Orvar Carlsson (KD)
VD: Carina Svensson
Kommunens andel: 100 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	14,5	15,9
-varav förlusttäckningsbidrag	7,1	7,0
Kostnader	-14,3	-15,8
Rörelseresultat	0,1	0,1
Finansnetto	0,0	0,0
Resultat efter finansnetto	0,1	0,1
Bokslutsdispositioner och skatt	0,0	-0,1
Årets resultat	0,1	0,0

Balansräkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Tillgångar	11,3	10,8
Skulder	3,1	2,5
Obeskattade reserver	0,2	0,2
Eget kapital	8,0	8,1
Skulder och eget kapital	11,3	10,8

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget har till uppgift att driva äventyrsbad med kompletterande serviceutbud såsom motions- och friskvårdsaktiviteter, solarieavdelning och caféverksamhet. Vattenpalatset är beläget i Vänerparken med omedelbar närhet till Högskolecentrum, Marinan och Motionspalatset.

Årets verksamhet

Bolaget har på uppdragsavtal från kommunen skött driften av varmbassängen. Avtalet löper till 2025-06-30. Bolaget har under året haft ca 102 000 badande besökare samt ca 6 500 övriga besökare. Antalet badande besökare ökade med ca 1 000 fler än 2015.

Årets resultat

Bolagets intäkter ökade med ca 1 450 Tkr jämfört med år 2015 och kostnaderna ökade med ca 1 480 Tkr. Detta beror till stor del på prishöjning av badentréer samt uthyrning av varmbassäng och intäkter från simskoleundervisning. Kostnadsökningen beror på ökade kostnader för hyra, el, värme, vatten och vattenrening inkl. kemikalier för varmbassängen.

Investeringar

Om och nybyggnad av vattenrutschbanor som budgeterats till 2 000 Tkr slutfakturerades till en kostnad av 2 038 Tkr. Dessa aktiverades från årets början med en avskrivningstid på 9,5 år. I detta belopp har även ingått byte av omklädningskåp i både herr och damavdelningen.

Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB

Ordförande: Carl-Ewert Berg (C) tom 161026, Lars-Göran Ljunggren (S)
 Vice ordförande: Gunnar Bäckman (KD)
 VD: Ingmar Johansson
 Kommunens andel: 73 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	0,5	0,5
Kostnader	-0,3	-0,3
-varav avskrivningar	0,2	0,2
Rörelseresultat	0,2	0,2
Finansnetto	-0,2	-0,2
Resultat efter finansnetto	0,0	0,0
Bokslutsdispositioner och skatt	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0

Balansräkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Tillgångar	7,0	6,8
Skulder	4,5	4,2
Eget kapital	2,5	2,6
Skulder och eget kapital	7,0	6,8

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget bildades 2009 och ägs av Vänersborgs kommun 73 procent, Melleruds kommun 18 procent och Biogas Brålanda AB 9 procent. Bolagets verksamhet består av att bygga, äga och förvalta gasledningsnät för biogas inom Vänersborgs och Melleruds kommuner med syfte att säkerställa tillgången på biogas för Vänersborgs och Melleruds kommuners egna fordon och kommunernas invånare.

Årets verksamhet

Under 2016 har ingen ytterligare utbyggnad av gasledning gjorts. Det innebär att det varit ett lugnt år ur ett verksamhetsperspektiv.

Årets resultat

Nätaktiebolaget Biogas Brålanda visar ett resultat på 31 Tkr.

Framtid

I dagsläget är det inga konkreta planer på ytterligare utbyggnad av ledningsnätet.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Ordförande: Bo Carlsson (C)
 Vice ordförande: Monica Hansson (S)
 Förbundschef: Hans Därnemyr
 Kommunens andel: 35,59 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	91,1	98,1
-varav medlemsavgifter	77,5	77,3
Kostnader	-95,8	92,2
Rörelseresultat	-4,7	5,9
Finansnetto	-0,1	-0,1
Resultat efter finansnetto	-4,8	5,8
Bokslutsdispositioner och skatt	0,0	
Årets resultat	-4,8	5,8

Balansräkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Tillgångar	100,7	97,2
Skulder	83,8	74,5
Eget kapital	16,9	22,7
Skulder och eget kapital	100,7	97,2

Verksamhetsbeskrivning

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) är ett kommunalförbund som, av medlemmarna Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg, fått i uppdrag att bedriva verksamhet utifrån antagen förbundsordning och i enlighet med Lag (2003:778) om Skydd mot olyckor med tillhörande förordning.

Årets verksamhet

Större händelser i förbundet att notera är bland annat tillsättning av ny förbundschef/räddningschef, Hans Därnemyr. Förbundet har också utbildat operativ personal samt anskaffat nödvändig utrustning för uppdrag IVPA (I väntan på ambulans) på samtliga stationer. Förbundet har genomfört totalt 1 485 (1 420 år 2015) räddningsinsatser under året. Verksamheten i Förbundet planeras utifrån Handlingsprogram för 2016 – 2018. Förbundsuppdraget innebär att genom myndighetsutövning, olycksförebyggande åtgärder och operativa räddningsinsatser, minska antalet olyckor och skador till följd av olyckor. Enheten för Samhällsskydd, bedriver myndighetsutövning avseende tillsyn- och tillståndsverksamhet. Enheten bedriver även en omfattande verksamhet inom utbildningsområdet, som främst riktar sig till personal inom medlemskommunerna.

Samarbete med länets ledningscentraler har genomförts och vidareutvecklats under verksamhetsåret. Beslutat larmsamordningsprojekt mellan medlemskommunerna och Förbundet avseende anslutning av kommunala larm fortskrider, förutom kommunala automatiska brandlarm, sker i samverkan också översyn av medlemskommunernas trygghetslarmsmottagning. Samverkan mellan räddningstjänsterna och förbunden i Västra Götaland har under året fortsatt. Målet är att stärka och utveckla vår gemensamma förmåga att hantera de oönskade händelserna, samt att finna samordningsvinster avseende utbildning, övning, inköp, etc. Bemanningen av våra deltidstationer utgör en viktig grund för vår verksamhet. Svårigheten med RIB-rekryteringen utgör ett nationellt problem och förslag på lösningar måste involvera såväl räddningstjänsten som kommunerna och staten.

Årets resultat

Det ekonomiska resultatet för verksamhetsåret visar ett plusresultat på ca 6 000 tkr. Det avviker alltså stort från planerad budget. Åtgärder har vidtagits och ytterligare planeras, för att skärpa kvaliteten i budget- och redovisningsarbetet för kommande år.

Investeringar

Förbundet har haft och investeringsstopp enligt direktionsbeslut från hösten 2015. I juli 2016 upphävdes beslutet. Planerade investeringar av fordon samt brandmaterial har med anledning av investeringsstoppet förskjutits tidsmässigt. Dock har investeringar relaterade till personsäkerhet och arbetsmiljö utförts.

Fyrstads Flygplats AB

Ordförande: Paul Åkerlund (S)
 Vice ordförande: Marie Dahlin (S)
 VD: Anna Råhnängen
 Kommunens andel: 34 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	21,1	21,5
-varav förlusttäckningsbidrag	4,0	4,0
Kostnader	-21,4	-21,2
Rörelseresultat	-0,2	0,3
Finansnetto	0,0	0,0
Resultat efter finansnetto	0,0	0,3
Bokslutsdispositioner och skatt	0,0	0,0
Årets resultat	-0,2	0,3

Balansräkning, Mkr	Utfall 2015	Utfall 2016
Tillgångar	20,5	23,0
Skulder	6,8	9,0
Obeskattade reserver	2,0	2,0
Eget kapital	11,7	12,0
Skulder och eget kapital	20,5	23,0

Verksamhetsbeskrivning

Under 2016 har flygplatsen haft en linje till Stockholm/Bromma, trafikerad av BRA med SAAB 340 och SAAB 2000 och med 19 avgångar per vecka. Under sommaren reducerades antalet

turer i samband med att arbeten gjordes på rullbana och övriga flygplatsområden, dock höll trafiken igång under julen. På flygtrafik till Stockholm kan noteras att något färre (-1%) passagerare reste under 2016 än under 2015. Totalt reste ca 44 000 passagerare under året till och från flygplatsen varav de allra flesta till Stockholm. Vid flygplatsen har antalet landningar minskat men främst med privat- och skolflyg.

Årets resultat

Intäkterna på Stockholmstrafik, företagsflyg och samhällsnyttigt flyg ligger i nivå med budget. Intäkter från ersättningssystemet för säkerhetskontroll, GAS, och CNS ersättningen ligger i nivå med budget. Dock finns viss osäkerhet kring nivåerna eftersom Transportstyrelsen genomför en fördjupad granskning av flygplatsens äskanden.

Externa konsulttjänster har under året använts för miljöutredningar, bärighetsutredning och projektering för åtgärder som har att göra med omtoppning och ändrad referenskod. Under hösten avslutades de flesta projekt. I samband med omtoppningen gjordes mindre underhållsarbeten såsom försegling och spricklagning av befintlig stationsplatta.

Statlig medfinansiering till omtoppning av rullbana, taxibanor och plattor samt övriga åtgärder som föranleds av ändrad referenskod har beviljats och utbetalats. Resterande del av kostnaderna kommer att lånefinansieras.

Verksamhetsanslag från ägarkommunerna uppgick till 4 000 tkr. Det regionala driftbidraget för 2016 är 3 400 tkr enligt beslut hos Västra Götalandsregionen.

Av preliminärt bokslut för 2016 framgår att verksamheten redovisar ett resultat om ca 300 tkr.

Ordförklaringar

Anläggningstillgångar: Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk, exempelvis byggnader, mark och inventarier.

Anställda: Antalet anställda motsvaras av de personer som var tillsvidareanställda den 1 november.

Ansvarsförbindelse: Upplysningspost till balansräkningen, men ingår inte i balansräkningens siffror. Består i huvudsak av pensionsförpliktelser intjänade före 1998.

Avskrivningar: Årlig kostnad för värdeminskning av anläggningstillgångar beräknad utifrån förväntad nyttjandetid.

Avsättningar: Avsättningar är ekonomiska förpliktelser, vilkas storlek eller betalningstidpunkt inte är helt bestämd. Pensioner intjänade fr.o.m. 1998, inklusive löneskatt 24,26 %, redovisas som en avsättning i balansräkningen.

Balanskrav: Balanskravet innebär att intäkterna ska vara större än kostnaderna, d.v.s. resultatet ska vara positivt. Detta är en miniminivå för att ha god ekonomisk hushållning.

Balansräkningen: Balansräkningen visar totala tillgångar, skulder, avsättningar och eget kapital på bokslutsdagen.

Eget kapital: Eget kapital definieras som totala tillgångar minus totala avsättningar och skulder.

Extraordinära intäkter och kostnader: En post klassificeras som extraordinär om den saknar samband med kommunens ordinarie verksamhet, inte inträffar ofta eller regelbundet och uppgår till väsentligt belopp.

Kassflödesanalysen: Kassflödesanalysen ska redovisa betalningsflödena uppdelat på sektorerna löpande verksamhet, investeringar och finansiering. Kassflödesanalysen ska mynna ut i förändring av likvida medel.

Generellt statsbidrag omfattar dels det utjämningsystem för kommuner som infördes från och med år 2005, dels utjämnning avseende LSS samt övriga generella statsbidrag såsom t.ex. sysselsättningsstöd.

Internränta: Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggningstillgångar), som utnyttjas inom en verksamhet. Internräntan beräknas på tillgångarnas bokförda värde. Internräntan var 2,4 % under år 2016.

Kapitalkostnader: Benämning för internränta och avskrivning.

Kassalikviditet: Betalningsförmåga på kort sikt. Likvida medel i förhållande till kortfristiga skulder.

Koncern: Kommunen och dess koncernföretag, d.v.s. företag kommunen har ett varaktigt, bestämmande eller betydande inflytande i.

Kortfristiga skulder/fordringar: Skulder och fordringar som förfaller inom ett år.

Leasing: Klassificering av ett leasingavtal grundar sig på trans-aktionens ekonomiska innebörd. Ett finansiellt leasingavtal kan sägas motsvara ett köp av objektet i fråga, medan ett operationellt leasingavtal motsvarar hyra av objektet. Upplysning lämnas i not till verksamhetens kostnader om under året betalda leasing-avgifter samt framtida årliga förfallobelopp.

Likvida medel: Medel i kassa, på bank- och plusgiro.

Likviditet: Betalningsberedskap på kort sikt.

Långfristiga skulder/fordringar: Skulder/fordringar som förfaller senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Mkr: miljoner kronor

Omsättningstillgångar: Tillgångar avsedda att omsättas, förbrukas för framtagandet av en vara/tjänst eller på annat sätt användas för kommunens verksamhet, t.ex. kontanter, fordringar hos kunder, förråd.

Periodisering: Fördelning av kostnader och intäkter till den period då resurserna tillkommer eller förbrukas.

Resultaträkningen: Resultaträkningen innehåller kostnader och intäkter och visar årets ekonomiska resultat och hur det uppkommit. Den visar även förändringen av det egna kapitalet.

Sammanställd redovisning: Resultat- och balansräkning samt kassflödesanalys och tilläggsupplysningar som omfattar både kommunen och dess koncernföretag.

Skattefinansieringsgrad: Anger hur många procent av verksamhetens internt tillförda medel (årets resultat samt av- och nedskrivningar) som finansierar nettoinvesteringar i anläggningstillgångar.

Skatteintäkter: Kommunens utdebitering uppgick 2016 till 22:21 kronor per skattekrona. Tillsammans med landstingsskatt var den totala genomsnittliga utdebiteringen 33:09 kronor per skattekrona.

Skuldsättningsgrad: Den del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital.

Skuld till anställda: De anställdas fordran på kommunen i form av sparade semesterdagar och ej utbetald övertidsersättning samt timlönersättning redovisas som kortfristig skuld. Årets skuldförändring ingår i verksamhetens nettokostnad.

Soliditet: Betalningsförmåga på lång sikt. Andelen eget kapital av de totala tillgångarna, dvs. graden av självfinansierade tillgångar.

Tkr: tusen kronor

Årsarbeten: Totalt antal närvarotimmar under ett år/1 700.

Kommunfullmäktige i
Vänersborgs kommun

Revisionsberättelse för år 2016

Vi har granskat kommunens verksamheter och räkenskaperna samt, genom utsedda lekmannarevisorer, verksamheterna i AB Vänersborgsbostäder, Fastighets AB Vänersborg, Vatten-palatset Vänerparken AB och Hunnebergs Kungajakt- och Viltmuseum AB för år 2016.

Vi bifogar en redogörelse för vår granskning 2016 och sammanfattar våra iakttagelser enligt följande:

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningssed och uppfyller kravet på rättvisande räkenskaper med undantag av extra pensions-avsättningar som uppgår till 90 mkr. Denna avsättning är ett avsteg från kommunal redovisningslag, men är beslutad av kommunstyrelsen i enlighet med pensionspolicy som är beslutad av fullmäktige 2011 med hänvisning till att detta är god ekonomisk hushållning i enlighet med kommunallagen. Därför tillstyrker vi att årsredovisningen godkänns.

Vi bedömer att kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamheter i huvudsak sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vi har inte funnit skäl till anmärkning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ.

Vänersborg 2017-04-06

Thomas Boström
Ordförande

Torsten Gunnarsson

Lave Thorell

Eva Jonsson

Peter Lénberg

Gunilla Döse

Jimmy Engström

PROJEKTLEDNING: EKONOMIKONTORET, VÄNERSBORGS KOMMUN
ANSVARIG UTGIVARE: VÄNERSBORGS KOMMUN
LAYOUT OCH GRAFISK PRODUKTION: BOZZANOVA AB
FOTOGRAF: JERRY LÖVBERG MED FLERA.
TRYCK: CELA GRAFISKA AB, VÄNERSBORG

Vänersborgs kommun

462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29
Telefon: 0521 72 10 00
Epost: kommun@vanersborg.se
www.vanersborg.se